

نامه فرهنگ و ارتباطات

گزیده فعالیت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خارج از کشور / شماره ۱۴ / مرداد ۱۴۰۳

قافله‌ی فایق

پرونده‌ای برای اربعین حسینی^(ع)

- * با نوشتار و گفتاری از: محمد مهدی ایمانی‌پور؛ جواد امینی منش؛ مانولو اسپایلو؛ وزیر ایسا آدم؛ فاطمه اسماعیل حسن؛ فاطمه یحیی گلما؛ یعقوب عبدو نینگی؛ احمد ع. اسفه؛ حبیب ارزانی؛ رضا غلامی؛ حسن دیده‌بان؛ محسن معارفی؛ سید حسن عصمتی؛ حمید محمدی؛ بیژن رضایی؛ علیرضا میرجلیلی؛ علی باقری؛ محمد رضا دهشیری؛ مرتضی صبوری؛ نیلوفر شادمهری؛ احسان خزاعی؛ الکساندر دوگین؛ بهروز عباس‌زاده
- * اخبار و گزارش‌هایی از دیپلماسی فرهنگی در سراسر جهان
- * با یادی از جواد علی اکبریان
- * ناگفته‌هایی از زندگی شهید سید محمد علی رحیمی

**دیپلماسی عمومی
از ابتکارات جمهوری اسلامی ایران است
و باید توجه بیشتری به آن شود.**

۱۳۸۸/۱۲/۹

emamkhomeiniprize.com

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

جایزه جهانی امام خمینی (ره)

به عنوان عالی ترین نشان جمهوری اسلامی ایران در راستای اعتلاء و پاسداشت نام و راه امام در عرصه ملی و بین المللی و با حضور شخصیت های برجسته داخلی و خارجی برگزار می گردد.

این جایزه بناست به شکل دوسالانه و در دو بخش نظری و عملی به مؤثرترین اشخاص حقیقی و حقوقی فعال با آثار شاخص و ناب علمی و نیز اقدامات و فعالیت های تأثیرگذار و گسترده فکری و سیاسی-اجتماعی که در راستای اندیشه های حضرت امام خمینی (ره) باشند، اعطا گردد.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

جایزه جهانی شهید صدر

تقدیر از نظریات و اندیشه های علوم انسانی اسلامی شایسته ارائه جهانی

INTERNATIONAL PRIZE
**SHAHEED
SADR**

sadrprize.icro.ir

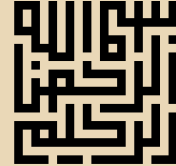
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

جشنواره جهانی تمدن نوین اسلامی
مهرجان الحضارة الإسلامية العالمية الحديثة
**International Festival for
Contemporary Islamic Civilization**

نامه فرهنگ و ارتباطات

گزیده فعالیت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خارج از کشور / شماره ۱۴ / مرداد ۱۴۰۳

محل نشر: تهران - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
ناشر: روابط عمومی و اطلاع‌رسانی
مدیرمسئول: مهدی بزازان
سردبیر: جواد امینی منش
تحریریه: مهدی رضا؛ مهسا صبوری؛ بهروز عباس‌زاده؛
مریم شهبازی؛ عباس مریدی؛ پریسا هادی‌زاده
امور هنری و ویراستاری: مریم نوروزی
عکس: مهرداد نامعی؛ داوود جلیل‌وند؛ مهدی حسینی
امور مالی: زهرا آل‌هاشم
هماهنگی: امید خانی
تبلیغات: فخر السادات حسینی
چاپ: لیلیوم ۰۲۱-۶۶۴۱۱۷۷۵

نشانی: تهران - بزرگراه شهید قاسم سلیمانی - روبروی
درب شمالی مصلی تهران - مجتمع امام خمینی (ره)
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۵۱۶
تلفن: ۰۰۹۸-۲۱-۸۸۱۵۳۳۱۰ و ۸۸۱۵۳۳۱۷

 icro.ir
 info@icro.ir
 ble.icro_ir
 eitaa.comicro_ir
 t.me/icro_gov
 facebook.com/icro_ir
 @icro.gov.ir

نسخه چاپی این ماهنامه به صورت محدود منتشر شده
و نسخه الکترونیکی آن در وبگاه سازمان فرهنگ و
ارتباطات اسلامی در دسترس است.

۸ اتصال احرار

محمد مهدی ایمانی پور؛ رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

۹ هجرت هنرمندانه

جواد امینی منش؛ سردبیر

۱۰ اخبار برگزیده

۱۸ دروازه فهم فرهنگ

۲۶ معلم و مدیر ارمنستانی از ارزش‌های فارسی گفتند

توسعه با همسایه ۱۹

در سفر هیأت دانشگاهی تبریز به ارمنستان چه گذشت؟

۲۱ پرونده ویژه / قافله‌ی فایق

۲۶ یاد / مجاهد مخلص

بدون بزرگ‌نمایی ۲۸

نگاهی به فعالیت‌های بنیاد فرهنگی شهید سید محمد علی رحیمی در گفت‌وگو با دختر شهید

تداوم وحدت ۲۹

مریم قاسمی زهد؛ همسر شهید سید محمد علی رحیمی

۳۰ بسیار دور بسیار نزدیک

محسن معارفی؛ رایزن فرهنگی ایران در تانزانیا

فرصت طلایی ۳۱

حسن دیده‌بان، وابسته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در استانبول

تعامل تونس ۳۲

بررسی کارکردهای دیپلماسی فرهنگی و کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» در گفت‌وگو با نویسنده

چهارراه فرهنگ‌ها ۳۲

راهکارهای ارتقا ۳۵

بهروز عباس‌زاده؛ کارشناس روابط فرهنگی بین‌المللی

اسیر و رسالت‌اش ۳۶

حمید محمدی؛ رایزن فرهنگی پیشین ایران در آلمان

برای امید ۳۸

بیژن رضایی؛ رزمنده دوران دفاع مقدس

اطلاع‌رسانی درست ۴۰

علیرضا میرجلیلی؛ رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در برزیل

گفت‌وگوهای ویژه ۴۱

برندینگ فرهنگ ۴۲

گفت‌وگو با رییس نمایندگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خراسان رضوی

سمت سوم ۴۵

نگاه علمی به دیپلماسی فرهنگی در گفت‌وگو با رییس دانشکده روابط بین‌الملل

آبروی ملی ۴۸

گفت‌وگویی درباره موضوع مهمی به نام ایرانیان خارج از کشور

حضور نامحدود ۵۲

نگاهی به المپیک پاریس از دریچه فرهنگ و در گفت‌وگویی با رایزن فرهنگی ایران در فرانسه

عیار عزت ۵۴

گفت‌وگو درباره فرهنگ ایتار با مشاور رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در امور ایتارگران

چرخش بزرگ ۵۵

دیپلماسی عمومی مناطق روسیه پس از فوریه ۲۰۲۲

۵۹ [اخبار کوتاه]

اتصال احرار

محمد مهدی ایمانی پور؛
رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

شیعیان و محبان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و دلدادگان مکتب حسینی سراسر دنیا، خود را برای سفر معنوی اربعین آماده کردند. مراسم اربعین امسال در حالی برگزار می شود که کربلای غزه و نسل کشی مستمر فلسطینیان بی گناه، جهان را متوجه موجودیت اشغالگر و خبیث رژیم صهیونیستی کرده و متعاقبا خیزشی عمیق و مقدس را در دفاع از قدس شریف در پنج قاره دنیا رقم زده است.

در این خصوص سه نکته اساسی وجود دارد که لازم است مورد توجه قرار گیرد:

نخست این که اربعین حسینی به صورت ذاتی و فارغ از هر تحولی که در نظام بین الملل رخ می دهد، نقطه اتحاد و اتصال احرار و آزادگان عالم است. اربعین حسینی خالق ارزش ها و گزاره های تمدن ساز در معادلات جهانی محسوب می شود که صرفا جنبه مذهبی ندارد، بلکه از جنبه تبیینی و روشنگری نیز برخوردار است. اربعین، گفتمان مقاومت را به یک گفتمان اصیل و پایدار تبدیل و در مقابل، گفتمان سازش در برابر دشمن را تضعیف می کند. با ترویج زیست مومنانه هراس ساختگی از اسلام را برطرف می سازد و موجب شکل گیری امت اسلامی به عنوان زیربنای تمدن نوین اسلامی خواهد شد.

بنابراین وحشت و سانسور رسانه های دشمن نسبت به حماسه هرساله پیاده روی اربعین، بی دلیل نیست. راهپیمایی اربعین گفتمان ساز است و انسان های جویای حقیقت را متوجه ارزش های الهی، فطری و بشری خویش می سازد. از این رو، نفس برگزاری مراسم اربعین حسینی به افکار و زندگی فردی و اجتماعی انسان ها جهت می دهد. نکته دوم، به شرایط و وقایعی مربوط می شود که جهان را آزرده و خشمگین ساخته و از ماهیت دشمن صهیونیستی و حامیان آن پرده برداشته است. گفتمان اربعین و مکتب حسینی، نسبتی با سکوت و بی تفاوتی در قبال کشتار همه جانبه و وقیحانه هزاران کودک بی گناه در نوار غزه ندارد.

یکی از اهداف مهم قیام عاشورا و متعلقات آن از جمله اربعین حسینی، حریت انسان ها و ایستادگی آن ها در برابر ظلم و بی عدالتی است. بدیهی است که ظلم در هر دوره ای از تاریخ مصداق خاص خود را داشته و معیارهای تشخیص آن نیز براساس فطرت پاک انسان هاست.

امروز مصادیق بارز ظلم و ظالم را در تل آویو و واشنگتن مشاهده می کنیم. ایستادگی در برابر این نمادهای سلطه و زورمداری، به معنای تطبیق مفهوم اربعین حسینی با مصادیق امروزی آن است. گرچه امروزه این ادبیات را از زبان مردم مظلوم غزه مکرر می شنویم ولی باز نشر این حقایق و جهانی کردن مخاطبان اربعین، وظیفه ای همگانی و اقدامی در چهارچوب جهاد تبیین است.

نکته پایانی، به جایگاه اربعین حسینی در اتصال پیروان مذاهب و ادیان الهی به یکدیگر بازمی گردد. همان گونه که بارها عنوان شده، مخاطبان عاشورا و اربعین حسینی، احرار عالم هستند. کسانی که براساس وجه مشترک همه ادیان ابراهیمی، یعنی مبارزه با طاغوت و ظلم، هرگز سلطه گری شیاطین زمان را بر خود و هموعان شان برنرفته و در دفاع از مظلوم سینه خود را سپر می کنند.

فرمایشات اخیر رهبر معظم و حکیم انقلاب اسلامی در خصوص تحركات دانشجویان آمریکایی در دفاع از ساکنان غزه، بیانگر همین

مخاطبان عاشورا و اربعین حسینی، احرار عالم هستند. کسانی که براساس وجه مشترک همه ادیان ابراهیمی، یعنی مبارزه با طاغوت و ظلم، هرگز سلطه گری شیاطین زمان را بر خود و هموعان شان برنرفته و در دفاع از مظلوم سینه خود را سپر می کنند.

حقیقت محض است. معظم له، دانشجویان و مردمی را که در دفاع از ملت فلسطین، در جای جای دنیا به پا می خیزند عضوی از جبهه مقاومت قلمداد می فرمایند. بنابراین، ما با گفتمان و مکتبی مواجه ایم که در انحصار مذهب یا فرقه ای خاص نبوده و نقطه ثقل مطالبه گری جهانی در دفاع از مظلومان است. حماسه اربعین حسینی، بهترین فرامتنی است که در آن بیداری انسانی در سطح جهانی شکل گرفته و لرزه بر کالبد و روح جریان سلطه و تزویر می اندازد.

هجرت هنرمندانه

جواد امینی منش؛ سردبیر

حرکت، جوهر آفرینش است. شالوده کائنات است. قدیمی‌ها، می‌گفتند که «از تو حرکت، از خدا برکت.» پس، برکت هم، چشمه وریشه‌اش را از حرکت می‌گیرد. هجرت، نسخه والای حرکت انسانی است. سرمنشاء بزرگ‌ترین برهه‌های تاریخ است. تمدن ساخته است و جهانی تازه را پیش روی بشریت، نمایان کرده. پیامبران و در طلایه‌شان؛ پیامبر اعظم (ص)، با هجرت، توانسته‌اند پایه‌های دین‌شان را، محکم کنند و طریقت پاک‌شان را جاودان سازند.

اما در زمانه ما، حرکتی هجرت‌وار، توانسته است قلب‌های بسیاری را مجذوب خود کند و موسم تمدنی تازه و درخشان را، آرام آرام از راه برساند؛ پیاده روی اربعین حسینی^(ع). سال‌های سال است که این رویداد بزرگ در سرزمین بین‌النهرین که مهد نخستین تمدن‌های جهان به حساب می‌آید، برپا می‌شود و حماسه عاشورا را خود، آغازگر دورانی تازه در عرصه عدالت و آزادی بود، آرام آرام نصیح می‌بخشد و امروز در مرحله تکامل قرارش می‌دهد.

با نگاهی به جغرافیای اجتماعی و سیاسی منطقه، در می‌یابیم که اربعین حسینی، به نقطه پختگی مسلمانان آزادی‌خواه جهان تبدیل شده است. محور مقاومت اسلامی، با بهره‌مندی از این اندیشه ظلم‌ستیز، توانسته است از زیر سایه مظلومیت و محکومیت بیرون بیاید و خود تبدیل به قدرتی شود که اجازه ظلم و ستم را به خبیثان و شروران نمی‌دهد. در دل مردمان بسیاری از نقاط جهان، روزنه‌های امید و آگاهی را باز کرده است و اینک، اندیشه‌ها و زاویه نگاه‌ها، از زیر سلطه تفکرات نابرابر و هژمونی استعماری، بیرون آمده و با حفظ استقلال، به تلاقی با سایر نحله‌های شرافتمندانه، پرداخته است.

راهپیمایی اربعین حسینی^(ع)، اینک در واقع به هجرتی هنرمندانه و هوشمندانه تبدیل شده است که آزادی‌خواهان را به سمت و سوی حق و عدالت، رهنمون می‌سازد. آنان را به وحدت

می‌رساند و آماده فتح دوباره می‌کند. این هجرت کوتاه، به در آمدن از روزمرگی‌ها و سبک زندگی تحمیل شده است که روزگار تکنولوژیک و ماشینی، بر بشریت تحمیل کرده. رستاخیزی خودخواسته است که ذهن‌های عاصی از تحمیلات غربی را به سمت نور و رستگاری، رهسپار می‌سازد. جان‌اش را تازه می‌کند و فهم و شعور را مجدداً سیراب می‌سازد. در این مسیر شگفت و سلوک شگرف، اندیشه‌ها پرور می‌شود و ارتقا می‌یابد. این رستاخیز، رستاخیز رهایی از سکون و بی‌عملی و تقلیدهای تحمیلی است.

در چنین شرایطی، دیپلماسی فرهنگی، می‌باید که با همه توان و توشه‌اش، از این رستاخیز بزرگ، بهره جوید. موج‌های بزرگ و پرنشاط‌اش را به سمت ساحل امن هدایت کند و مسیر سبز و هموار را پیش روی‌اش قرار دهد. یکی از مهم‌ترین‌ها در این مرحله، تغییر مثبت سبک زندگی عاشوراییان در راهپیمایی هجرت‌وار است. جنگ جهانی تازه‌ای که علیه خانواده شکل گرفته است، تنها با پیکارجویانی که در مسیر حسینی قدم گذاشته‌اند، قابل شکست دادن است. حضرت سیدالشهدا^(ع) در شکل‌گیری حماسه بزرگ‌اش، از نهاد مقدس خانواده بهره برد و توانست با تکیه بر آن، از یک شکست

راهپیمایی اربعین حسینی^(ع)، اینک در واقع به هجرتی هنرمندانه و هوشمندانه تبدیل شده است که آزادی‌خواهان را به سمت و سوی حق و عدالت، رهنمون می‌سازد. آنان را به وحدت می‌رساند و آماده فتح دوباره می‌کند.

ظاهری، پیروزی باطنی و ابدی، فراهم آورد. پس دیپلماسی عمومی و فرهنگی ما در زمینه و زمانه اربعین حسینی^(ع)، می‌تواند به تفکر و اندیشه سالار شهیدان متمسک شود و علاوه بر حفظ پایگاه مقدس خانواده، تمدن نوین اسلامی را به منصف ظهور برساند. فرهنگ و دیپلماسی فرهنگی، بی‌اغراق در این کشتی نجات، می‌تواند نقش پیشران را ایفا کند و همگان را به سلامت تا خیمه حسینی برساند. ان شاءالله.

اخبار برگزیده

کارگاه بین‌المللی مبلغان حوزه بانوان برگزار شد

کارگاه آموزشی ویژه مبلغان ایرانی و خارجی در حوزه بانوان با عنوان «شیوه‌های درونی‌سازی ارزش‌های اخلاقی و دینی در فرزندان» توسط اداره ارتباطات فرهنگی بین‌المللی زنان و خانواده سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری مرکز فعالیت‌های دینی شهرداری تهران برگزار شد.

فاطمه ابراهیمی، مشاور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سرپرست اداره‌ی ارتباطات فرهنگی بین‌المللی زنان و خانواده، در این برنامه با تأکید بر جنگ جهانی علیه خانواده و تلاش برای حذف کارکردها و فروکاستن ارزش‌های خانواده، بیان کرد: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در دوره‌های توانمندسازی سفیران فرهنگی تلاش می‌کند که مبلغان با مهارت‌های لازم برای تقویت بنیان خانواده آشنا شوند و این مهارت‌ها را به مخاطبین بین‌المللی منتقل کنند. حجت‌الاسلام اخوی، مدرس این دوره، با اشاره به پیچیدگی‌های جوامع و مقتضیات عصر حاضر، بر اهمیت فراگیری علوم مرتبط با تربیت فرزندان تأکید کرد. این کارگاه آموزشی با حضور بیش از ۱۵۰ بانوی مبلغ ایرانی و خارجی در مجتمع «ایوان ری» برگزار شد و به صورت آنلاین نیز برای مخاطبان چندین کشور در آسیا و اروپا ارائه گردید. این اقدام نشان‌دهنده اهمیت و توجه به موضوع تقویت بنیان خانواده و انتقال ارزش‌های اخلاقی و دینی به نسل‌های آینده در سطح بین‌المللی است.

تفاهم‌نامه راه‌اندازی مدارس بین‌المللی امضا شد

تفاهم‌نامه همکاری در تاسیس مدارس و مراکز غیردولتی مورد توافق سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکت مردمی از زیرمجموعه‌های وزارت آموزش و پرورش امضا شد.

حجت‌الاسلام محمد مهدی ایمانی پور رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی امضای تفاهم‌نامه راه‌اندازی و تاسیس مدارس غیردولتی بین‌المللی را فرصت مغتنمی برای موضوع مهم تعلیم و تربیت در کشور دانست و گفت: براساس سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و تأکیدات ایشان، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، نقش قرارگاهی را ایفا می‌کند و کمک می‌کند تا همه ظرفیت‌های موجود در کشور، بتوانند در عرصه بین‌المللی موفق باشند.

احمد محمودزاده معاون وزیر آموزش و پرورش نیز بیان کرد: در امر آموزش و پرورش، لازم است که در حین توجه به جمعیت هفده میلیونی دانش‌آموزان در داخل کشور، نگاهی به بیرون از مرزها هم داشته باشیم. افراد زیادی در خارج از کشور هستند که به تعلیم و تربیت متناسب با آرمان‌های انقلاب نیاز دارند.

دستاوردهای دیپلماسی فرهنگی ایران در یونسکو بررسی شد

نشست تخصصی بررسی دستاوردهای دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در یونسکو در سه سال گذشته به همت مرکز مطالعات راهبردی و با حضور سفیر و نماینده دائم ایران در یونسکو، احمد پاکتچی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار شد.

پاکتچی بر اهمیت ارتباط مستمر دو مجموعه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و یونسکو تأکید کرد و اظهار داشت که این ارتباط یک اصل قطعی است که باید به صورت مستمر و فعال انجام پذیرد. سفیر و نماینده ایران در یونسکو خاطر نشان کرد که ایران در سه سال گذشته فعالیت‌های قابل توجهی در زمینه نوروژ داشته است، از جمله تلاش‌ها برای الحاق مغولستان به پرونده نوروژ که به افزایش اقتدار فرهنگی و دیپلماتیک ایران منجر شده است. وی همچنین به اهمیت ارتباط با تمامی ۱۹۳ کشور عضو یونسکو اشاره کرد و گفت: رابطه نزدیک ایران با کشورهای آفریقایی، آمریکای لاتین و جزایر کوچک در حال توسعه، زمینه‌ساز پیشرفت پروژه‌های ایران در یونسکو شده است.

رئیس مجلس سنای قزاقستان با ایمانی پور دیدار کرد

مولن آشیمبایف، رئیس مجلس سنای قزاقستان با حجت الاسلام والمسلمین محمد مهدی ایمانی پور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دیدار و گفت‌وگو کرد.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزاری کنگره جهانی ادیان در کشور قزاقستان را ابتکاری شایان ستایش عنوان کرد و گفت: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از یاران قدیمی کنگره جهانی ادیان است و دکتر جهانگیری را به عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران برای شرکت در این رویداد مهم معرفی کرده است.

رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور گفت: افزایش گرایش به ادیان ضرورت گفتگوهای دینی را بیش از گذشته به نمایش می‌گذارد، ولی به صورت همزمان شاهد مجموعه‌های زیادی به ادیان در سطح جهان هستیم که نشان دهنده اهمیت ادیان در جامعه امروز جهانی است.

رئیس مجلس سنای قزاقستان نیز در این دیدار با ابراز خرسندی از حضور در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گفت: از طرف رئیس جمهور قزاقستان برای شرکت در مراسم تحلیف رئیس جمهوری اسلامی ایران به تهران سفر کرده‌ایم و از این بابت خیلی خوشحال هستیم. شرکت در مراسم تحلیف آقای مسعود پزشکیان افتخار بسیار بزرگی است.

آشیمبایف گفت: حمایت و اراده سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برای پیشبرد اهداف کنگره جهانی ادیان در قزاقستان خیلی مهم بوده و امیدواریم در زمینه تقویت دیالوگ دینی بین کنگره و سازمان ارتباط تنگاتنگی داشته باشیم.

ایمانی پور شهادت هنیه را تسلیت گفت

حجت الاسلام والمسلمین ایمانی پور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در پیامی، شهادت اسماعیل هنیه، رئیس دفتر سیاسی حماس را تسلیت گفت. در این پیام آمده است: شهادت جانسوز و مظلومانه دکتر اسماعیل هنیه رئیس دفتر سیاسی حماس، دلدادگان گفتمان مقاومت در سرتاسر جهان را متأثر و خشمگین ساخت.

شهید اسماعیل هنیه که دهها شهید از خاندان خود از جمله فرزندان و نوه‌هایش را تقدیم آرمان فلسطین و مقاومت کرده بود، خود نیز به آرزوی دیرینه‌اش یعنی شهادت در مسیر آزادی قدس شریف رسید و ثمره سال‌ها مجاهدت خالصانه خود را از خداوند متعال دریافت کرد.

قطعا جبهه مقاومت در گرفتن انتقام خون شهید اسماعیل هنیه درنگ نخواهد کرد. خون پاک شهید اسماعیل هنیه همانند دیگر رهبران شهید و فقیه مقاومت، عزم منادیان بی‌شمار آزادی قدس شریف در سرتاسر جهان را در ادامه این مسیر نورانی، جزم خواهد کرد.

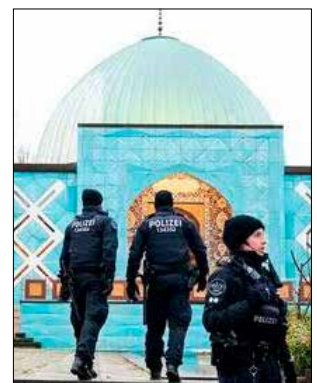

شهادت اسماعیل هنیه را به محضر رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای مدظله العالی، ملت غیور فلسطین، امت اسلام و آزادگان جهان تبریک و تسلیت عرض می‌کنم و از درگاه ایزد منان، همنشینی با رهبران شهید مقاومت از جمله شهید حاج قاسم سلیمانی، شهید سید عباس موسوی، شهید ابومهدی المهندس، شهید عماد مغنیه را برای این شهید بزرگوار مسئلت می‌نمایم.

اقدام غیرحقوقی آلمان محکوم شد

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در واکنش به اقدام دولت آلمان در تعطیلی مرکز اسلامی هامبورگ بیانیه‌ای صادر کرد. در این بیانیه آمده است:

دولت آلمان در اقدامی کاملاً غیرحقوقی و مغایر با اصل آزادی بیان و احترام به آزادی عقیده، مرکز اسلامی هامبورگ و سازمان‌های مختلف زیرمجموعه آن را به بهانه‌های واهی تعطیل کرد. این پرده آخر و نهایی سناریو و پروژه‌ای است که با هدایت پشت پرده و در عین حال ملموس لابی‌های صهیونیستی صورت گرفت. پروژه‌ای که با هدف دین ستیزی و اسلام هراسی آغاز شده و متأسفانه همچنان ادامه دارد. مرکز اسلامی هامبورگ با هدف تعامل مسالمت‌آمیز و همگرایانه میان ادیان الهی طی بیش از هفت دهه به حیات موثر و بابرکت خود ادامه داده و چنانچه بسیاری از دین پژوهان آلمانی نیز اذعان نموده‌اند، یکی از کانون‌های مهم برگزاری مباحثه و همگرایی مذهبی در این کشور محسوب می‌شود. این مرکز، بر روی همه پیروان ادیان آسمانی و افرادی که در صدد کسب آگاهی در خصوص ماهیت دین اسلام و مذهب تشیع بوده‌اند، باز بوده و حتی لحظه‌ای از این رویکرد همیشگی خود عدول نکرده است. در چنین شرایطی اقدام وقیحانه اخیر، مصداق کینه و لجاجت با اصل گفت و گوهای بین دینی و اعلان جنگی آشکار علیه فطرت حق طلب انسانهاست.

کلاس‌های ایران‌شناسی در ترکمنستان برپا شد

با شروع دوره آموزش تابستانی زبان فارسی، کلاس‌های ایران‌شناسی از اول تیرماه در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در عشق‌آباد آغاز شد.

علاقه‌مندان به کلاس‌های ایران‌شناسی، فارسی‌آموزانی هستند که علاوه بر شناخت بیشتر فرهنگ ایران، تلاش می‌کنند که سطح زبان فارسی خود را ارتقا دهند و آن چه که بیشتر به علاقه آن‌ها می‌افزاید تدریس کتاب‌های ایران‌شناسی که همراه با ترجمه متون است توسط رایزن فرهنگی کشورمان به عنوان معلم بومی زبان فارسی می‌باشد. در کلاس‌های ایران‌شناسی این دوره در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ترکمنستان، ۳۲ فارسی‌آموز و علاقه‌مند در قالب ۳ کلاس، موضوعاتی را درباره فرهنگ و آداب و رسوم کشور همسایه و خوشاوند ایران، فرامی‌گیرند. ایران و ترکمنستان دارای فرهنگ و تاریخ مشترکی هستند. با توجه به تأکید مقامات دو کشور بر اهمیت فرهنگ و نقش آن در روابط بین همسایگان و ضرورت آشنایی هر چه بیشتر علاقه‌مندان ترکمنی با میراث مشترک دو کشور، کلاس‌های ایران‌شناسی در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در عشق‌آباد برگزار می‌شود.

قاضی عسگر از شیخ الاسلام تایلند عیادت کرد

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی عسگر، تولیت آستان مقدس عبدالعظیم حسنی به همراه سفیر و رایزن فرهنگی کشورمان به منظور عیادت از شیخ‌الاسلام تایلند که در بیمارستان سامیتوج بانکوک بستری بود، به این مرکز درمانی مراجعه و در فضایی صمیمی و دوستانه ملاقات کردند.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث در این دیدار ضمن آرزوی سلامتی برای شیخ‌الاسلام تایلند، بر اهمیت تقویت روابط بین مسلمانان ایران و تایلند تأکید و گفت: روحانیون و فرهیختگان اسلامی دو کشور می‌توانند در تقویت وحدت و همبستگی بین مسلمانان تأثیرگذار باشند.

سفیر ایران در تایلند هم بر اهمیت نقش شیخ‌الاسلام تایلند در تقویت وحدت و همبستگی میان مسلمانان تأکید و برای ایشان آرزوی سلامتی کرد. زارع‌بی‌عیب، رایزن فرهنگی ایران نیز ضمن دعوت شیخ‌الاسلام تایلند به ایران جهت حضور در کنفرانس وحدت اسلامی در ایران در سپتامبر سال جاری بر گسترش همکاری‌های دینی و فرهنگی با تایلند و همکاری‌های مراکز فرهنگی - اسلامی اعلام آمادگی کرد.

شیخ‌الاسلام تایلند ضمن قدردانی از حضور مقامات ایرانی و ابراز خرسندی از این دیدار و تأکید بر اهمیت روابط تاریخی و فرهنگی دو کشور، خواستار افزایش همکاری بیشتر برای تقویت وحدت و همبستگی میان مسلمانان شد و برای توسعه روابط دو جانبه ایران و تایلند در آینده نزدیک ابراز امیدواری کرد.

ایروانی‌ها از رژیم صهیونیستی اعلام انزجار کردند

در پی جنایت هولناک رژیم غاصب صهیونیستی در ترور ناجوانمردانه رهبر سیاسی حماس در تهران که موجب خشم و اندوه مسلمانان جهان شد و اعتراضات و تظاهرات گسترده‌ای را به همراه داشت، جمعی از نمازگزاران از ملیت‌های مختلف آسیایی و عربی همراه با ایرانیان مقیم این کشور در نماز جمعه مسجد جامع کبود ایروان شرکت کرده و نفرت و انزجار خود را از این اقدام جنایتکارانه اعلام کردند.

امام جمعه مسجد جامع کبود ایروان در خطبه‌های نماز جمعه این هفته با تکریم و بزرگداشت یاد و خاطره شهیدان محور مقاومت به ویژه شهید اسماعیل هنیه، رهبر سیاسی حماس و شهید محسن فواد، شهادت مظلومانه این

شهیدان را به دست جنایتکاران صهیونیست و با چراغ سبز آمریکا که شهید اسماعیل هنیه به عنوان مهمان ویژه جمهوری اسلامی ایران در مراسم تحلیف رئیس جمهور کشورمان شرکت کرده بود، محکوم کرد.

وی به بررسی و تبیین جنایت‌های رژیم غاصب اسرائیل و سیاست‌های دوگانه آمریکا و غرب در زمینه حقوق بشر و حمایت از کودکان پرداخت و تأکید کرد که در قاموس آمریکا و کشورهای غربی، این مسائل تنها ابزاری برای ادامه سلطه‌گری آنان بر منطقه است.

همکاری‌های گردشگری ایران و اندونزی افزایش می‌یابد

محمدرضا ابراهیمی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در جاکارتا پذیرای جمعی از نمایندگان آژانس‌های مسافرتی زیارتی و ایر عربیا بود.

حضور این جمع به منظور آشنایی بیشتر با جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌های مقاصد گردشگری با محوریت زیارت صورت گرفت. ابراهیمی با برشمردن قابلیت‌های غنی بخش گردشگری جمهوری اسلامی ایران گفت: در ایران تنوع فصل‌ها، زیبایی‌های طبیعی، تنوع آداب و رسوم، صنایع دستی، شهرهای تاریخی، غذاها و حتی گردشگری سلامت و... بر اهمیت و رونق و جایگاه ایران افزوده است.

رایزن فرهنگی کشورمان افزود: از ویژگی‌های دیگر ایران مانند کشور اندونزی در دسترس بودن غذاهای حلال و گردشگری حلال (اسلامی) است که در کمتر کشوری دیده می‌شود.

ابراهیمی به وجود اماکن زیارتی در شهرهای تهران، قم، مشهد و شیراز اشاره کرد و گفت: وجود این اماکن علاوه بر جنبه‌های معنوی و اعتقادی دارای قدمت تاریخی بوده و شما نقش و نگارهای هنری و قدمت تاریخی را نیز حتی در مساجد ایران نیز می‌توانید جستجو کنید.

در ادامه این دیدار، نمایندگان آژانس‌ها و رؤسای تورهای گردشگری با اشاره به تنوع فرهنگ و آداب و رسوم در ایران گفتند: علاقه‌مندی گردشگران اندونزیایی به ایران می‌تواند در حوزه‌های سلامت و زیارت به توسعه همکاری‌های فی مابین کمک بسیاری کند.

پاکستانی‌ها مفاتیح الحیات می‌خوانند

با حمایت و پشتیبانی رایزنی فرهنگی کشورمان در اسلام آباد، مردم پاکستان کتاب «مفاتیح الحیات» اثر آیت‌الله العظمی جواد آملی را می‌خوانند.

کتاب «مفاتیح الحیات» اثر آیت‌الله العظمی جواد آملی با ترجمه حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ محمد علی توحیدی به تازگی توسط انتشارات جامعه العالمیه^(ص) المصطفی پاکستان و با پشتیبانی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اسلام آباد منتشر شده است.

مؤلف این کتاب، آیت‌الله العظمی جواد آملی از علمای برجسته و فرهیخته جهان تشیع است که با حساسیت و دقت توسط حجت‌الاسلام والمسلمین توحیدی در قالب محتوایی اصیل و ارزشمند به زبان قابل فهم به مخاطبان اردو زبان ترجمه شده است. این اثر ارزشمند در ۴۷۹ صفحه و پنج باب تنظیم شده است که هر کدام به بررسی جنبه‌های خاصی از زندگی فردی و اجتماعی و اخلاق اسلامی می‌پردازد.

سرفصل‌های پنج‌گانه این کتاب به موضوعات رفتار انسان با خود، تعامل انسان با دیگر انسان‌ها، مسئولیت‌های متقابل مردم و حکومت اسلامی، رفتار با حیوانات و انسان و محیط زیست می‌پردازد. ترجمه و انتشار این اثر با استقبال فراوانی از سوی عموم مردم پاکستان به ویژه شیفتگان حوزه اخلاق و اساتید تربیت اسلامی مواجه شده است.

خیابان «ایران» در آنکارا نامگذاری شد

آتیلا زورلو، معاون شهرداری کچی اورن آنکارا ضمن حضور در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آنکارا با سید قاسم ناظمی، رایزنی فرهنگی کشورمان دیدار و گفت‌وگو کرد.

وی با بیان اینکه ما ایران را کشوری دوست و برادر می‌دانیم و دارای فرهنگ مشترک با ایرانی‌ها هستیم، اظهار داشت: در دوره سلجوقیان آناتولی زبان این منطقه فارسی بود و فرهنگ ایرانی برای ما مردم آناتولی بیگانه نیست لذا تمایل داریم از ظرفیت‌های فرهنگ مشترک برای گسترش و تحکیم روابط برادرانه استفاده کنیم.

معاون شهرداری کچی اورن افزود: علاقه‌مندیم با برخی شهرهای ایران از جمله اصفهان همکاری‌های فرهنگی داشته باشیم و از توسعه مبادلات فرهنگی استقبال می‌کنیم.

وی افزود: بسیار خوشحال می‌شویم در صورت سفر رئیس جمهور جدید ایران به آنکارا از ایشان در شهرداری کچی اورن میزبانی کنیم و به این مناسبت، خیابانی را در این منطقه به نام ایران نامگذاری کنیم و در منطقه کچی اورن، مکانی را به فرهنگ و هنر ایران اختصاص دهیم.

در ادامه این دیدار، ناظمی، رایزن فرهنگی ایران در آنکارا نیز با اشاره به ملاقات‌های اخیر خود با معاون شهردار کلانشهر آنکارا و ابراز تمایل ایشان برای توسعه همکاری‌های فرهنگی با جمهوری اسلامی ایران، گفت: قبلاً همکاری‌های خوبی با شهرداری آنکارا و به ویژه کچی اورن داشتیم و امیدواریم که با تدبیر مسئولان جدید این شهرداری، این همکاری‌ها بیش از پیش ادامه داشته باشد.

توسعه صادرات محصولات فرهنگی به روسیه بررسی شد

با همکاری رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون روسیه، هیأت صادرات صنایع فرهنگی و هنری ایران با حضور مهدی فیاضی، مدیرعامل مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی، با هدف مطالعه بازار صادرات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، طی سفر ۶ روزه به مسکو ضمن بازدید از بیش از ۲۰ مجموعه مرتبط با برخی دست‌اندرکاران بخش‌های مختلف صنایع فرهنگی و هنری ایرانی و روسی دیدار کردند. در این سفر که به جهت زمینه‌سازی پیشبرد حوزه اقتصاد فرهنگ و توسعه فروشگاه‌های صادرات صنایع فرهنگی هنری انجام شد، اعضاء این هیأت از برخی مراکز عرضه صنایع فرهنگی در مسکو بازدید به عمل آورده و از نزدیک با ظرفیت‌های آنان آشنا شدند. دیدار با دو تن از مدیران گالری‌های عرضه فرش دستباف و صنایع دستی ایرانی در مسکو، ملاقات با مدیرعامل خانه کتاب مسکو با ظرفیت بزرگ زنجیره‌ای فروشگاه‌های فرهنگی و مذاکره برای ایجاد غرفه ایران، بازدید از فروشگاه بیلبوگلوبوس به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و مشهورترین مراکز فرهنگی انتشاراتی در روسیه و گفت‌وگو با رئیس این مرکز و رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان مسکو از جمله برنامه‌های این سفر بود. روش‌های انتقال کالا و ارز، نحوه ثبت شرکت و اطلاع از چگونگی تبادلات و قوانین گمرکی در دیدار با رایزن بازرگانی کشورمان در روسیه مطرح و محورهای عملیاتی‌سازی و تحقق همکاری با طرف روس بررسی شد.

دیدگاه‌های مقام معظم رهبری و شهروندان صرب درباره فلسطین منتشر شد

به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صربستان، کتابچه الکترونیکی حاوی گزیده‌ای از دیدگاه‌های مقام معظم رهبری و نامه معظم‌له به دانشجویان حامی فلسطین در دانشگاه‌های آمریکا و آثار منتخب شهروندان صرب شرکت‌کننده در فراخوان همبستگی با مردم غزه منتشر شد و در دسترس عموم قرار گرفت. در مقدمه کتابچه آمده است: «مسئله فلسطین با گذشت

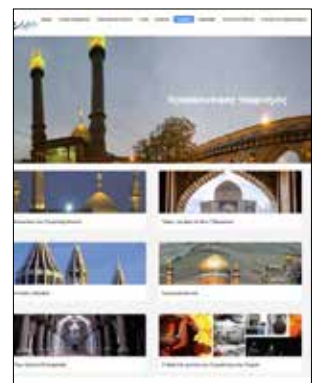

بیش از هفتاد سال از اشغال و جنایات صهیونیست‌ها همچنان به عنوان مهمترین مسئله جهانی بیش از هر زمانی مطرح است. جنایات رژیم صهیونیستی اسرائیل با حمایت همه‌جانبه غرب، ابعاد بسیار فاجعه‌باری یافته است و هیچ حد و مرزی نمی‌شناسد. دهها هزار شهید فلسطینی به خصوص کودکان و زنان و بیماران حاصل حملات باند تبه‌کار و جنایتکار حاکم بر تل‌آویو است. در شرایطی که افکار عمومی و وجدان‌های بیدار در گوشه و کنار دنیا از موج عظیم و گسترده جنایات متاثر، غمگین و خشمگین بودند رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صربستان نیز براساس وظیفه اخلاقی، فرهنگی و حرفه‌ای خود به مناسبت سال نو میلادی ۲۰۲۴ از شهروندان صرب دعوت کرد برای اعلام همبستگی با مردم فلسطین از طریق ارسال عکس و نقاشی با نمادی از فلسطین و یا دلنوشته‌ای، حمایت و همدردی خود را با مردم غزه به ویژه کودکان، زنان و بیمارانی که تحت شدیدترین حملات رژیم صهیونیستی قرار دارند، از طریق ارسال به ایمیل رایزنی اعلام کنند.»

مقاصد گردشگری مذهبی ایران به یونانی‌ها معرفی می‌شود

به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در یونان و در راستای ارتقای گردشگری مذهبی و نمایش غنای فرهنگی و دینی کشورمان، بخشی جدیدی در پایگاه ایرانشناسی به زبان یونانی راه‌اندازی شده که به معرفی ۱۰۰ جاذبه برتر مذهبی کشور می‌پردازد.

این بخش با هدف معرفی و آشنایی بیشتر گردشگران داخلی و خارجی با اماکن مذهبی و تاریخی ایران طراحی شده است. گردشگری مذهبی به سفری اطلاق می‌شود که با هدف بازدید از اماکن مقدس، احترام به مراسم مذهبی و تعمق در دین و محتوای معنوی آن انجام می‌شود. گردشگری مذهبی در بسیاری از کشورهای جهان بسیار محبوب است، به طوری که مؤمنان و گردشگران از اماکن مقدس، بناهای تاریخی و نقاشی‌های مذهبی برای الهام معنوی، دعا، تجربه مذهبی و در بسیاری از موارد زیارت بازدید می‌کنند. این نوع گردشگری می‌تواند تأثیرات معنوی و فرهنگی پر بازدیدکنندگان داشته باشد. ایران یکی از غنی‌ترین کشورها از نظر تنوع مذهبی است و بنابراین، بسیاری از گردشگران مذهبی را جذب می‌کند. جاذبه‌های معرفی‌شده در این پایگاه شامل زیارتگاه‌ها، مساجد، کلیساها، کنیسه‌ها، آتشکده‌ها و سایر اماکن مقدس هستند که هر یک به لحاظ تاریخی و معنوی اهمیت ویژه‌ای دارند.

ایران و عراق همکاری‌های سینمایی را توسعه می‌دهند

حجت‌الاسلام غلامرضا ابادزی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد با حضور در دایره سینما و تئاتر وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار تاریخی عراق با جبار جودی، مدیرکل سینما و تئاتر وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار تاریخی عراق دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار در مورد اهمیت سینما و نقش موثر آن در آموزش جامعه و شناخت تاریخ و حفظ حافظ تاریخی کشورها بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

جبار جودی در خصوص وضعیت سالن‌های سینما و تئاتر در عراق، مشکلات اقتصادی در خصوص حمایت از تولید فیلم و سریال در عراق و شرایط حاکم بر هنر سینما و تئاتر در عراق، گزارشی را ارائه داد.

وی همچنین، با ارایه نکاتی در خصوص حضور عراق در جشنواره‌های فیلم عربی و بین‌المللی، از نقش نخست وزیر به دلیل حمایت مستمر از سینمای عراق تمجید کرد.

رایزن فرهنگی کشورمان در بغداد ضمن تأکید بر توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران در حوزه سینما در عرصه‌های نیروی انسانی و فنی و وجود شهرک‌های سینمایی متعدد و با اشاره به تفاهم نامه سینمایی موجود بین دو کشور که در سال‌های گذشته به امضا رسیده است، پیشنهاداتی ارائه داد.

دوره آموزش فارسی در سنگال به پایان رسید

مراسم اختتامیه پایان دوره آموزش زبان فارسی با حضور ۳۵ تن از دانشجویان رشته‌های نفت و گاز در دانشگاه مطالعات عالی علوم سنگال (EHES) در چارچوب برنامه مصوب «حمایت از فعالیت‌های فرهنگی کلوب زبان فارسی» برگزار شد.

در این مراسم، عسگری، سفیر کشورمان و «آلوار سار» رئیس «انستیتو جامعه آفریقایی و مدیریت مهندسی اجتماعی ICAGI» و «محمد جوپ» رئیس دانشگاه علوم و فن آوری DAUST و استاد «گورگی سی»، استاد «عیسی دوکوره» از دانشگاه شیخ آنتاجوب، شیخ «ممدو جاین» و پروفسور «مختارگی» حضور داشتند. خانم «فاطمه جوپ» به موضوع اهمیت علم و دانش پرداخت و از تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران برای تبادلات علمی و دانشگاهی و ترویج زبان فارسی در دانشگاه تشکر کرد. «پروفسور گی» عضو انجمن دوستی و هماهنگ کننده فعالیت‌های کلوب فارسی، خلاصه‌ای از فعالیت کلوب زبان فارسی در مدارس و دانشگاه‌ها پس از تعطیلی گروه زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه داکار و در زمینه ترویج و توسعه زبان فارسی را بیان کرد. وی افزود: جمهوری اسلامی ایران در خصوص توسعه روابط همه جانبه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و آموزشی خدمات زیادی را تاکنون به کشور سنگال ارائه کرده است.

علیرضا وزین، رایزن فرهنگی کشورمان هم درباره اهمیت زبان فارسی و فراگیری زبان فارسی که موجب شناخت ادبیات و فرهنگ ایران و مردم آن می‌شود، سخن گفت.

نقش بانوان و خانواده در سوریه بررسی شد

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه به منظور تعمیق روابط و گسترش همکاری‌های مؤثر با مراکز فرهنگی در سوریه به ویژه حوزه خانواده و بانوان اقدام به برگزاری سلسله نشست‌ها و وبینارهای دوره‌ای فرهنگی و اجتماعی کرده است.

در این راستا، کارگاه تخصصی ویژه مسائل بانوان و خانواده با موضوع «توجیه خانواده و بررسی اهداف، ابعاد و ضرورت آن در حمایت از خانواده» با حضور حمیدرضا مختص‌آبادی، رایزن فرهنگی کشورمان در دمشق و جمعی از فرهیختگان، مدیران و مسئولان مراکز و مؤسسات فعال در حوزه زنان، استادان دانشگاه، شاعران و علاقه‌مندان برگزار شد. این کارگاه تخصصی با سخنرانی و تشریح موضوع جایگاه بانوان در جامعه توسط رایزن فرهنگی کشورمان در دمشق آغاز شد و سپس با سخنرانی «مجید دهقان» محقق و متخصص مطالعات زنان و خانواده دانشگاه ادیان و مذاهب ایران به عنوان میهمان ویژه ادامه یافت.

این استاد دانشگاه، حمایت از خانواده و بانوان را یکی از ضروری‌ترین عرصه‌های جامعه دانست و پیرامون مسائل مشاوره‌ای خانواده و اهمیت آن با توجه به تحولات زندگی معاصر، جنگ نرم و چگونگی حفظ خانواده خصوصاً فرزندان از توطئه‌های خطرناک دشمنان و تقویت روحیه مقاومت در نسل آینده به ایراد سخنرانی پرداخت.

نایروبی برای همکاری با متخصصین حقوق بشر ایران اعلام آمادگی کرد

قربانعلی پورمرجان، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در کنیا و پروفسور فرانسیس اوواکا، استاد رشته فلسفه و رئیس مرکز حقوق بشر دانشگاه نایروبی دیدار کردند.

پروفسور فرانسیس اوواکا ضمن ابراز خرسندی از دعوت به ایران برای شرکت در سمینار حقوق بشر شرقی گفت: امروزه ما بیش از هر زمان دیگری نیازمند بسط موضوعات حقوق بشر و توجه

دولتمردان کشورها به این موضوع هستیم. دوران بعد از جنگ جهانی دوم که تعداد محدودی از کشورها بنشینند و برای کل بشریت حقوق بشر را تدوین کنند، گذشته است.

وی افزود: حقوقی که برای همه کشورها تدوین می‌شود باید حامل ارزش‌های مشترک همه کشورها باشد. عمده مشکلاتی که در دنیا حادث شده است ناشی از تحمیل فرهنگ غربی در قالب‌های مختلف و در نظر نگرفتن ارزش‌های شرقی و کشورهای غیر غربی بوده است.

رئیس مرکز حقوق بشر دانشگاه نایروبی ادامه داد: امروزه مردم آفریقا در شرق و جنوب این قاره متوجه آب‌هامات در این حوزه هستند و می‌خواهند نقش اصلی خود را ایفا کنند و در مقابل غرب بالاخص آمریکا حرف برای گفتن داشته باشند. وی تأکید کرد: حرکت‌های حقوق بشری در این قاره، طی سال‌های اخیر سرعت بیشتری به خود گرفته است.

زیمبابوه آماده همکاری فرهنگی با ایران است

حمید بختیار، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در زیمبابوه و رافائل چیکوکوا، مدیر اجرایی گالری ملی زیمبابوه دیدار و در خصوص مسائل مشترک و تعمیق روابط فرهنگی گفت‌وگو کردند.

بختیار ضمن بازدید از گالری ملی زیمبابوه گفت: زیمبابوه و ایران از شباهت‌های قابل توجهی برخوردار هستند، از جمله راهی که جهت مبارزه هر دو کشور برای آزادی در برابر قدرت‌های استکباری طی کردند و تحریم‌هایی که آمریکا علیه هر دو کشور اعمال کرده است.

رایزن فرهنگی کشورمان خاطر نشان کرد: ما نیاز به تحکیم و تعمیق روابط فرهنگی بین دو کشور داریم تا مردم دو کشور بتوانند با فرهنگ غنی یکدیگر آشنا شوند.

رافائل چیکوکوا، مدیر اجرایی گالری ملی زیمبابوه نیز در سخنانی، گفت: گالری ملی در شهرهای دیگر زیمبابوه شعبه دارد. این گالری در سال ۱۹۵۷ میلادی تأسیس شده و از طریق دانشجویانی که در طول سال‌ها هنر ایران را مطالعه کرده‌اند، از هنر عمیق ایران بهره زیادی برده است.

وی بیان کرد: گالری ملی زیمبابوه مایل است از طریق برنامه‌های تبادل هنرمندان و سایر کانال‌های ارتباطی فرهنگی با جمهوری اسلامی ایران همکاری کند.

گالری ملی زیمبابوه به ارائه و حفاظت از هنر معاصر و میراث بصری زیمبابوه اختصاص دارد و زیر نظر هیأتی که توسط وزیر ورزش، تفریح، هنر و فرهنگ منصوب می‌شود، فعالیت می‌کند.

ایران و قطر برای انسجام نهاد خانواده همکاری می‌کنند

علی بختیاری رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در قطر با جبر بن راشد النعیمی، مدیر اجرایی مرکز قطری مشاوره خانواده «وفاق» دیدار و از بخش‌های مختلف این مرکز بازدید کرد.

در این نشست که در مقر اصلی مرکز در منطقه لوسیل در شمال دوحه برگزار شد، رایزن فرهنگی کشورمان ضمن برشمردن ظرفیت‌ها و تجربیات کشورمان در حوزه‌های مربوط به امور زن، خانواده و مشاوره تأکید کرد: در ایران، مسئله خانواده به دلیل آنکه کشوری اسلامی هستیم، بسیار حائز اهمیت است و هم قوانین و هم سیاست‌گذاری‌های ما با دغدغه حفظ و انسجام نهاد خانواده انجام است.

وی افزود: متأسفانه امروز نهاد خانواده با چالش‌های بسیاری مواجه است و به ویژه هجمه فرهنگی که از سوی کشورهای غربی هدایت می‌شود، بیش از هر چیز نهاد خانواده و انسجام آن را هدف گرفته است.

جبر بن راشد النعیمی، نیز با استقبال از پیشنهادات ارائه‌شده برای همکاری دو کشور و اقدام رایزنی فرهنگی برای پیگیری این دغدغه مهم به نمایندگی از نهادهای فرهنگی و اجتماعی کشورمان، به بحث طلاق و اختلافات خانوادگی در کشور قطر اشاره و تأکید کرد که این مسئله اتفاقاً یک مسئله و دغدغه بسیار مهم در کشور قطر است و در بالاترین سطح حاکمیت کشور نیز به بحث انسجام نهاد خانواده نگاه جدی و دغدغه‌مند وجود دارد.

تاثیر مکتب عاشورا در رویکرد مقاومت تحلیل شد

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه نشست تخصصی تحلیلی «مکتب عاشورا در اندیشه و رویکرد مقاومت» را با حضور مسئولان، علما، فرهیختگان، اندیشمندان و نخبگان سوریه و تعدادی از نویسندگان اتحادیه نویسندگان عرب و جمعی از ایرانیان مقیم دمشق در سالن اجتماعات امام خمینی^(ره) رایزنی فرهنگی کشورمان برگزار کرد.

در این سمپوزیوم حمیدرضا مختص آبادی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دمشق گفت: شهادت امام حسین^(ع) نه تنها در دل‌های شیعیان و محبین آن حضرت حرارتی آفرید که هرگز خاموش نمی‌شود، بلکه منشأ هدایت بسیاری از آزادگان جهان از ادیان و اعتقادات مختلف شد همه و همه درس‌هایی از قیام آن حضرت برای خود مشق کرده‌اند. بلال دوالیبی، نماینده علمای شام نیز به نوبه خود واقعه عاشورا را حماسه‌ای عظیم در تاریخ بشریت معرفی کرد و به شرح مختصری از اهداف و ابعاد ویژگی‌های اصلی قیام عاشورا و شهادت حضرت امام حسین^(ع) و یاران با وفای ایشان در صحرای کربلا پرداخت و این واقعه تاریخی را فرصت مغتنمی برای شناخت و همراهی بیشتر با رهروان حقیقت و رستگاری و جاودانگی دانست.

شیخ قطرانی، نماینده دفتر مقام معظم رهبری در سوریه نیز با اشاره به چرایی پیدایش حادثه عاشورا و صفات امام حسین^(ع) را به عنوان نماد مقاومت، استواری، صداقت و فداکاری دانست و به موضوع پیام‌ها و عبرت‌های عاشورا در نگاه بلند مقام معظم رهبری پرداخت.

عمانی‌ها با سوزن دوزی و تذهیب آشنا شدند

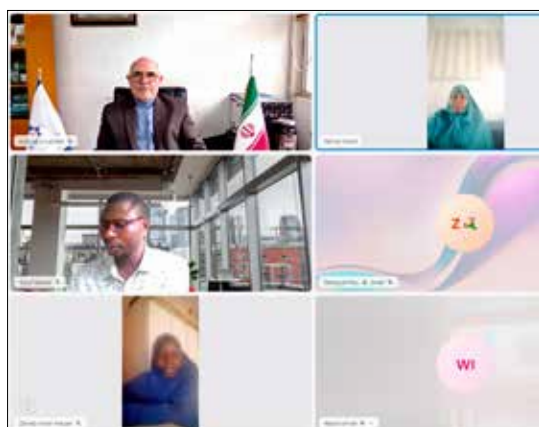
به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در عمان و با همکاری اداره کل همکاری‌ها و تنظیم‌گری صادرات فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و مشارکت انجمن بانوان مسقط، کارگاه‌های آموزشی هنرهای سوزن دوزی و تذهیب در محل انجمن بانوان مسقط واقع در منطقه قرم برگزار شد.

این دوره از کارگاه‌های آموزشی ۷ تا ۱۱ مردادماه به مدت یک هفته در دو نوبت صبح و بعد از ظهر به صورت عملی و تئوری در کلاس‌های چهار ساعته دایر شد و شرکت‌کنندگان با هنرهای سوزن دوزی و تذهیب آشنا شدند. در جلسه اول جهت آگاهی فراگیران، پاورپوینتی از هنر دوخت‌های سنتی ایران ارائه شد و تاریخچه، تنوع هنر دوخت، ابزار و مواد مورد نیاز، پراکندگی این هنر در کشور ایران توسط استاد حاضر در جلسه مورد بررسی قرار گرفت. در جلسه ابتدایی کارگاه آموزش تذهیب هم، تاریخچه این هنر در ایران، طراحی گل‌های موجود در تذهیب، نقاشی انواع گل‌های تذهیب و نحوه رنگ‌گذاری و نحوه چیدمان گل‌ها و... ارائه شد. همچنین، جلسه توجیهی به منظور توضیح مبانی هنر سوزن دوزی و دوخت سنتی و هنر تذهیب برای خانواده‌های کارمندان سفارت با حضور هنرمندان ایرانی در سفارت جمهوری اسلامی ایران در مسقط برگزار شد.

اهمیت سلامت زنان در خانواده و جامعه در نیجریه بررسی شد

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در نیجریه با هدف توانمندسازی نهادها و تشکل‌های فعال در حوزه زنان در کشور نیجریه از جمله جامعه الزهراء نیجریه، نشست‌های آموزش محور در حوزه زنان و خانواده در نیجریه برگزار می‌کند. در همین راستا براساس پیشنهاد خانم فاطمه اسماعیل، رئیس این جمعیت، مقرر است به صورت منظم و

دوره‌ای سلسله برنامه‌هایی برای روشنگری و ارتقاء دانش عمومی و اجتماعی زنان برگزار شود. سومین برنامه آموزشی و کارگاهی این گروه با عنوان «اهمیت و نقش سلامت زنان در خانواده» توسط خانم زینب اسماعیل حسن از متخصصان حوزه سلامت و یکی از اساتید دانشگاه دولتی ایالت سوکوتو در شمال نیجریه در حوزه زنان برگزار شد. وی در سخنرانی خود، به نقش زنان در خانواده و نقش سلامت روح و جسم زنان برای تاثیرگذاری بیشتر در خانواده و جامعه پرداخت.

دروازه فهم فرهنگ

۲۶ تن از مدیران و معلمان مدارس مختلف ارمنستانی که به آموزش و ترویج زبان فارسی در این کشور مشغول هستند، در این برنامه با تنی چند از اساتید دانشگاهی ایران و مسوولان فرهنگی به گفت‌وگو و تبادل نظر پرداختند.

محمدعلی ربانی، مدیرکل توسعه همکاری‌های علمی - دانشگاهی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در این نشست مشترک با بیان اینکه، زبان دروازه اصلی فهم ملت‌ها و فرهنگ است، ابراز کرد: زبان فارسی، از دیرباز سهم اساسی در این زمینه داشته است. بسیاری از ملت‌ها از ظرفیت فارسی برای ارتباط استفاده کرده‌اند و توسعه و آموزش زبان فارسی، یکی از زمینه‌ها برای پیشبرد توسعه دیپلماسی عمومی و فرهنگی است. وی افزود: زبان فارسی یکی از مزیت‌های فرهنگ تمدنی ما است و از گذشته بیش از هر زبانی، قابلیت نزدیکی بین ملت‌های ایران و ارمنستان را داشته است.

ربانی با بیان اینکه آن چیزی که امروز تحت میراث مشترک بین ما آسیای میانه و ارمنستان شکل گرفته است، محصول زبان فارسی است، گفت: زبان فارسی با همه کارکردها و حوزه تأثیرگذاری‌اش در گذشته، امروزه همچنان موثر است. این زبان، با سرمایه‌هایی مثل شاهنامه، بوستان و گلستان، با فطرت‌های انسانی فارغ از مرزهای جغرافیایی در ارتباطات بوده است. اکنون نیز این امکان را فراهم کرده تا در مسیر همدلی مورد استفاده قرار گیرد.

مدیرکل توسعه همکاری‌های علمی - دانشگاهی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با تأکید بر اینکه زبان فارسی بیش از هر زبان دیگری امکان گفت‌وگو بین ملت‌ها را فراهم می‌کند، بیان کرد: زبان فارسی بیش از هر زبان دیگری حاوی ارزش‌هایی است که جوامع را برای شکل‌گیری آرامش و گفت‌وگو، حمایت می‌کند.

کلمات مشترک

در ادامه این نشست، محمود جعفری رئیس انجمن علمی ایران‌شناسی بیان کرد: پیوند فرهنگی

ایران و ارمنستان، از قرن پنجم پیش از میلاد، در دوره هخامنشیان، در کتیبه‌های خودشان از ارمنی‌ها یاد کرده‌اند. در دوره‌های بعد تاریخی، ارتباط ایران و ارمنستان، نزدیک بود و روابط محکمی داشتند. مدرک این رابطه عمیق، میزان زیاد کلمات مشترک بین فارسی و زبان ارمنی است.

وی با اشاره به اینکه، زبان فارسی به واسطه فرهنگی غنی که داشته است و دارد همواره مورد توجه ایران‌شناسان ارمنی قرار گرفته است، افزود: به پشتوانه فرهنگی که در شاهنامه فردوسی و مثنوی مولوی است، و در اشعار حافظ و سعدی و دیگر شاعران بزرگ و متفکران بزرگ ایرانی است، در جهان امروز هیچ فرهنگی را نمی‌شناسیم که به اندازه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی، چنین پشتوانه قدرتمندی داشته باشد.

کلید عشق

احسان الله شکراللهی مدیر انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی نیز در این نشست، با اشاره به داستان خسرو و شیرین، سروده حکیم نظامی گنجوی، توضیح داد: این داستان، ماجرای عشق یک پادشاه ایرانی به یک شاهزاده ارمنی است. این داستان از همه داستان‌های عاشقانه در ادبیات فارسی، زیباتر است. پیام آن، این است که عشق دسته‌کلیدی است که همه قفل‌ها را باز می‌کند.

وی افزود: اگر امروز دنیا در رنج جنگ‌های مختلف آسیب می‌بیند به خاطر این است که این دسته‌کلید عشق را بسیاری از مردم گم کرده‌اند. مدیران و معلمان مدارس، باید کمک کنند که دانش‌آموزان این دسته‌کلید را پیدا کنند. این دسته‌کلید در لابه‌لای اوراق و متون ادب فارسی نهاده شده است.

شکراللهی با بیان اینکه پیشینه روابط ایران و ارمنستان بسیار قدیمی است، ادامه داد: آنچه در این میان اهمیت دارد این است که کلید ارتباط دو ملت را گم نکنیم و مراقب آن باشیم.

مدیر انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی همچنین گفت: در متون ادب فارسی، اشارات بسیاری شده به رابطه ایران و ارمنستان. از معلمان زبان فارسی در ارمنستان خواهشمندم به هر کسی که زبان فارسی یاد می‌گیرد، تأکید کنند که این زبان را برای آشنایی با ادب فارسی یاد بگیرند چرا که ادب فارسی، معراج است.

مسئولیت و درستکاری

همچنین حسن زندیه استاد تاریخ دانشگاه تهران بیان کرد: مایه خوشحالی و مباهات است این میزان از توجه و علاقه مندی به زبان فارسی در ارمنستان. این موضوع نشان از آن دارد که دانشگاه‌ها و دولت‌ها برای نشر و گسترش زبان

فارسی وظیفه مهمی بر دوش دارند. همچنین این میزان از توجه به زبان فارسی نشان دهنده مناسبات عمیق ایران و ارمنستان است.

وی با اشاره به اینکه زبان با همه ارزش‌های مندی‌اش، یک وسیله و یک کلید است، ابراز کرد: زبان وسیله گسترش مناسبات فرهنگی و ورود به دنیای تمدنی و ورود به متون ارزشمند فارسی است.

زندیه، یکی از راه‌های افزایش علاقه مندی به زبان فارسی و توسعه و تبلیغ آن را توجه دانش‌آموزان به تاریخ توسعه روابط ایران و ارمنستان است، دانست و گفت: ایران و ارمنستان، مناسبات و پیشینه سیاسی و تاریخی بسیار قدیمی دارند. این مناسبات در دوره صفویه، با کوچ آرامنه از نخجوان به اصفهان وارد دوره جدیدی می‌شود. آرامنه در کنار زاینده رود، شهری را ساختند که امروز به جلفا معروف است. آرامنه‌ای که در دوره شاه عباس به ایران آمدند همگی در فن و صنعت، مهارت داشتند. از آن زمان تا به امروز، آرامنه‌ای که در ایران زندگی می‌کنند هیچ‌گاه احساس بیگانگی نداشته‌اند و ندارند.

این استاد تاریخ با بیان اینکه بسیاری از ایرانیانی که به ارمنستان سفر می‌کنند هم در آنجا احساس بیگانگی نمی‌کنند، ادامه داد: در فکر و ذهن افراد ایرانی، دوستان آرامنه نماد مسولیت‌پذیری، تعهد و درستکاری هستند. در تاریخ معاصر ایران، آرامنه نقش بسیار مفیدی ایفا کرده‌اند. مثلاً ارمنی‌ها در صنعت چاپ و گسترش آن، نقش مهمی داشتند.

وی با اشاره به اینکه آرامنه در پیروزی مشروطه نقش موثری داشتند، گفت: آرامنه همواره در مجالس قانونگذاری ایران، نماینده داشته‌اند.

اکنون نیز، در تهران، رشته و کرسی زبان آرامنه فعال است. امیدوارم این روابط تعمیق یابد و معلمان زبان فارسی نیز، همچنان نقش درجه اول را در این عرصه ایفا خواهند کرد.

در بخش دیگری از این نشست، معلمان و مدیران زبان فارسی در ارمنستان، با ابراز خوشحالی از حضور در ایران و تمجید از فرهنگ و تاریخ با شکوه ایران، ابراز امیدواری کردند که این مراودات فرهنگی بین دو کشور ادامه یابد. این معلمان همچنین بیان کردند، دانش‌آموزانی که با زبان فارسی آشنا می‌شوند، به سرعت به آن علاقه پیدا می‌کنند و عاشقانه، یادگیری آن را ادامه می‌دهند، چرا که متوجه می‌شوند یک فرهنگ غنی و سترگ در پس این زبان وجود دارد.

این معلمان و مدیران همچنین خواستار ارتباط بیشتر بین فعالان حوزه آموزش زبان فارسی بودند و ابراز امیدواری کردند که سفیران موثری برای ایجاد دوستی بیشتر بین دو ملت باشند.

در سفر هیأت دانشگاهی تبریز به
ارمنستان چه گذشت؟

توسعه با همسایه

با توجه به اولویت‌هایی همچون توسعه روابط دانشگاهی و استفاده از ظرفیت‌های علمی کشور به‌ویژه استان همجوار ارمنستان، آذربایجان شرقی، هیأتی از دانشگاه تبریز به سرپرستی شجاعی، مدیر مرکز فعالیت‌های علمی - بین‌المللی این دانشگاه و شالبافیان، رئیس اندیشکده قفقاز و آسیای مرکزی وارد ارمنستان شدند و با مسئولان دانشگاه‌های ارمنستان دیدار و گفت‌وگو کردند.

این هیأت روز دوشنبه اول مردادماه وارد ارمنستان شد و در روز نخست با سبجانی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در ارمنستان دیدار داشتند.

در ابتدای این دیدار، اسدی‌موحد، راین فرهنگی کشورمان در ارمنستان نیز ضمن معرفی این هیأت، ظرفیت دانشگاه و ضرورت بهره‌گیری از توانمندی استان‌های همجوار ارمنستان را یادآور شد و گفت: با توجه به ضرورت بهره‌وری از ظرفیت‌های موجود در کشور این سفر شکل گرفته است که امیدواریم نتیجه این سفر دستیابی به توافقات مطلوب باشد.

شجاعی به معرفی ظرفیت‌های دانشگاه و بسترهای موجود برای تعامل و فعالیت‌های علمی به‌ویژه در حوزه زبان فارسی پرداخت و با بیان اینکه این دانشگاه دارای ظرفیت‌های زیادی به‌ویژه در حوزه آموزش زبان فارسی است، تأکید کرد که دانشگاه تبریز در زمینه آموزش زبان فارسی و فعال کردن دیگر ظرفیت‌ها آماده همکاری است.

سفیر ایران در ارمنستان اظهار داشت: با توجه به روابط دیرینه ایران و ارمنستان و وجود بسترهای مناسب برای توسعه روابط فرهنگی و دانشگاهی به‌ویژه زبان فارسی و همچنین، با توجه به اینکه زبان فارسی در ارمنستان بسیار مورد توجه است، هر اقدامی که منجر به تقویت زبان فارسی شود بسیار ارزشمند است و از آن استقبال می‌کنیم. وی ابراز امیدواری کرد که دانشگاه تبریز با توانمندی‌هایی که دارد بتواند به توسعه زبان فارسی در مدارس و دانشگاه‌ها کمک کند.

میزبانی از دانشجویان ایران‌شناسی

شجاعی ظرفیت‌های دانشگاه تبریز را به‌ویژه در بخش بین‌الملل و آموزش زبان فارسی برشمرد و تأکید کرد که دانشگاه تبریز آمادگی دارد در زمینه‌های برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی، میزبانی از دانشجویان شرق‌شناسی و ایران‌شناسی برای شرکت در اردوهای علمی-تفریحی و تقبل اسکان و پذیرایی و برپایی برنامه‌های علمی ورود کند.

وی ادامه داد: این دانشگاه آمادگی دارد فرصت‌های تحصیلی را برای دانشجویان مقاطع مختلف شامل کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری ارمنستان فراهم ساخته و دوره‌های

میراث ایران در قفقاز

دومین نشست این هیأت دانشگاهی نیز، روز سه‌شنبه دوم مردادماه با مسئولان و معاون بین‌الملل دانشگاه بروسف در دانشگاه زبان‌های خارجی برگزار شد.

در این نشست موضوع تبادل استاد و دانشجو، برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی، سفر دانشجویان به تبریز و پذیرایی از آنان توسط دانشگاه تبریز و اعزام اساتید برای مدت ۱۰ روز تا دو هفته برای آشنایی با ظرفیت‌های علمی و دستاوردهای تبریز مطرح شد که مورد استقبال قرار گرفت.

نشستی بعدی در دانشگاه اسلونی بود که تک‌تک موضوعات مطرح شده با این دانشگاه نیز مورد تبادل

نظر قرار گرفت و مقرر شد اسفندماه ۱۴۰۳ همایش بین‌المللی «بررسی میراث فرهنگی ایران در قفقاز جنوبی» در تبریز با همکاری دانشگاه اسلونی برگزار شود که در این راستا کمیته علمی و دبیرخانه اجرایی این همایش در تبریز مستقر می‌شود.

همچنین، مقرر شد دانشگاه تبریز، دانشگاه اسلونی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و راینی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ارمنستان در برگزاری این همایش مشارکت داشته باشند.

این هیأت با پروفیسور آسپوریان، رئیس دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه اسلونی دیدار داشت. جلسه سوم با حضور پروفیسور وسکانیان در دانشگاه ملی ایروان تشکیل شد که مباحث فوق‌الذکر در این جلسه نیز مطرح شد.

موضوع چاپ کتاب به دو زبان فارسی و ارمنی با مشارکت دو دانشگاه تبریز و ایروان از دیگر مباحثی بود که در این دیدار مطرح شد.

دانش‌افزایی را برای مدرسین زبان فارسی برپا کند و پذیرایی و اسکان آنان را از محل امکانات دانشگاه تقبل کند.

آمادگی در زمینه برگزاری همایش‌های مشترک بین دو دانشگاه نیز از دیگر موارد مطرح شده سفیر ایران بود که همه موارد مورد استقبال قرار گرفت و حاضران در جلسه ابراز امیدواری کردند که این موضوعات پیگیری شود.

پس از آن، شالبافیان به معرفی اندیشکده دانشگاه تبریز پرداخت و گفت: این اندیشکده همایش‌ها و نشست‌های علمی را در طول سال برگزار می‌کند و نمونه آن برگزاری همایش بین‌المللی در ۲۷ شهریورماه است که به دلیل سالروز وفات استاد شهریار به‌عنوان روز زبان و ادبیات فارسی نام‌گذاری شده است و این دانشگاه برای پذیرش میهمانان و ایران‌شناسان و افراد فعال در حوزه زبان و ادبیات فارسی آمادگی دارد.

[قافله‌ی فایق]

پرونده ویژه

برابر تفکر تباهی، می‌درخشد. سرش را بالا می‌گیرد و فریاد می‌کند که هنوز پابرجاست. هنوز مقاوم است و مقاومت، سرلوحه همه پیروزان جهان. زیارت اربعین، رمز عبور از همه ناتوانی‌ها و ناکامی‌هاست. رمز پیروزی است. موحدان جهان، این رمز را دریافته‌اند. پایدار بادا.

آنان در حیرت‌اند. آنانی که می‌گفتند، ما قافله فراموشکارانیم. آنان در وحشت‌اند. آنان که گمان می‌برند، ما قبیله فروافتادگانیم. اینک، این قافله، بر همه آن ستم‌ها، فایق آمده است. این قافله، در مسیر سربلندی به حرکت در آمده است. هنگامه اربعین، همانا زمان آن است که حق‌طلبان جهان، در

نگاه عکاس مشهور اسپانیایی به
بزرگ‌ترین آیین زنده جهان

وحدت و همزیستی

مانولو اسپابلو، یکی از زائران مسیحی مراسم پیاده روی اربعین است؛ این عکاس و مستندساز اسپانیایی که هرساله برای شرکت در این اجتماع بزرگ دینی عازم ایران می‌شود، اربعین را یک پل ارتباطی قوی میان فرهنگ‌ها و ادیان مختلف می‌داند. متن ترجمه شده این عکاس مشهور اسپانیایی را که به طور اختصاصی در اختیار ماهنامه نامه فرهنگ و ارتباطات قرار گرفته است، در ادامه می‌خوانید.

تا قبل از اینکه چند سال پیش این تجربه را داشتم، اربعین برای من معنای خاصی نداشت. اما از آن زمان به بعد، همیشه آرزوی بازگشت به آنجا را داشتم. هرگز چنین تجمع عظیمی از افراد مؤمن را ندیده بودم که با چنین آرامش و هماهنگی در کنار هم حرکت کنند. اینکه مسیحی بودم، هیچ مشکلی ایجاد نکرد، برعکس، در هر جایی که می‌رفتم بسیار خوب از ما استقبال می‌شد. علاوه بر این، من تنها مسیحی آنجا نبودم و مسیحیان عراقی، ارمنی و از کشورهای دیگر نیز در این مراسم شرکت می‌کردند.

پیام‌های انسانی اربعین

به نظر من، پیام‌های اصلی اربعین عبارتند از تلاش برای صلح جهانی، نیکی به هم‌نوعان و دستیابی به عدالت برای بشریت. این ارزش‌ها در حالی که در برخی مناطق مانند غزه، قدرت‌های جهانی به آن‌ها بی‌توجه هستند، در اربعین به زیبایی به نمایش گذاشته می‌شود. با وجود غم از دست دادن امام حسین، همیشه لبخندی بر لبان مردم بود و همه سعی می‌کردند به زائران کمک کنند.

وحدت بین ادیان

قطعاً پیاده‌روی اربعین می‌تواند الگویی برای تقویت وحدت و همزیستی مسالمت‌آمیز بین ادیان مختلف باشد. این رویداد باید بیشتر به غیرمسلمانان معرفی شود تا آن‌ها بدانند که به روی همه باز است. متأسفانه در غرب، اربعین

به اندازه کافی شناخته شده نیست و رسانه‌ها نیز پوشش کاملی از آن ارائه نمی‌دهند.

مراسم مشابه

در مسیحیت نیز تجمعاتی مشابه اربعین برگزار می‌شود، اما به نظر من، این تجمع‌ها کمتر از اربعین بر روی جنبه‌های معنوی تمرکز دارند. در محیط اطراف من، مادی‌گرایی بیشتر از معنویت دیده می‌شود.

نقش زنان و مردان

در اربعین، زنان و مردان به طور فعال شرکت می‌کنند. این امر به برابری و مشارکت اجتماعی کمک می‌کند. در مسیحیت نیز زنان و مردان در مراسم مذهبی شرکت می‌کنند، اما نقش رهبری معمولاً بر عهده مردان است.

تأثیر فرهنگی

اربعین می‌تواند به تبادل فرهنگی بین جوامع مختلف کمک کند. با معرفی اربعین به سایر ادیان، می‌توان به کاهش پیش‌داوری‌ها و افزایش تفاهم متقابل کمک کرد. بسیاری از مردم در غرب اطلاعات دقیقی در مورد اسلام و شیعه ندارند و اربعین می‌تواند فرصتی برای آشنایی بیشتر با این دین باشد.

نقش جوانان

جوانان نقش فعالی در اربعین دارند. برای تشویق جوانان در سایر جوامع به مشارکت در فعالیت‌های مذهبی، باید از سنین پایین به آن‌ها

آموزش داده شود.

چالش‌ها و فرصت‌ها

یکی از چالش‌های اصلی در برگزاری مراسمی مانند اربعین، تأمین امنیت است. گروه‌های تروریستی مانند داعش بارها این مراسم را تهدید کرده‌اند. با این حال، اربعین فرصتی برای تقویت روابط بین ادیان مختلف است و باید تلاش شود تا این فرصت از دست نرود.

دیپلماسی مذهبی

اربعین می‌تواند به عنوان ابزاری برای دیپلماسی مذهبی و ایجاد ارتباط مثبت بین ادیان مختلف مورد استفاده قرار گیرد. با افزایش دانش و آشنایی با سایر ادیان، می‌توان به تفاهم و همزیستی مسالمت‌آمیز دست یافت.

آینده تعاملات

آینده تعاملات بین ادیان بسیار امیدوارکننده است. مراسمی مانند اربعین می‌تواند به تقویت این تعاملات کمک کند. با افزایش آشنایی و شناخت متقابل، می‌توان به دنیایی بهتر و صلح‌آمیزتر دست یافت.

نتیجه‌گیری

پیاده‌روی اربعین یک رویداد بسیار مهم و تأثیرگذار است که می‌تواند الگویی برای سایر ادیان باشد. با ترویج این رویداد و تشویق مردم به شرکت در آن، می‌توان به تقویت وحدت، برابری و همزیستی مسالمت‌آمیز بین ادیان کمک کرد.

نماد صلح

فاطمه یحیی گلما، پزشک نیجریه‌ای، با اشاره به برخی راهکارهای فرهنگی برای گسترش پیام اربعین گفت: اهداف این حرکت جمعی را می‌توان به کمک راهکارهای فرهنگی، از جمله تشویق زائران به مکتوب کردن هر آنچه در این سفر معنوی می‌بینند به جهانیان معرفی کرد.

این شهروند نیجریه‌ای درباره تأثیر فرهنگ اربعین در تقویت ارزش‌های اخلاقی گفت: برای بهره‌برداری از فضای معنوی و فرهنگی اربعین و بازیابی ارزش‌های اخلاقی و معنوی، می‌توان راهکارهای مختلفی را دنبال کرد. یکی از مهم‌ترین این آنها، تشویق زائران به مکتوب کردن دیده‌ها، شنیده‌ها و حتی افکار آنان در طول این مسیر است.

او با تأکید بر این که برگزاری برنامه‌هایی برای تبادل فرهنگی میان مسلمانان با دیگر پیروان ادیان قادر به نزدیک ساختن دینداران جهان به یکدیگر است گفت: در مسیر برپایی این پیاده‌روی باید شرایطی فراهم کنیم تا عموم علاقه‌مندان فرهنگ، از هر دین و کشوری به بهره‌مندی از ادبیات و هنر یکدیگر تشویق شوند. حتی می‌توان مردم را به سوی برخی حرکت‌های جمعی برای برقراری صلح، عدالت و آشتی جهانی هدایت کرد.

پزشک بیمارستان بارو دیکو کادونا گفت: زائران این پیاده‌روی را می‌توان به تولید پروژه‌های مشترک فرهنگی و هنری برای ترویج ارزش‌های نهفته در اربعین که دارای اشتراکاتی با دیگر ادیان است تشویق کرد. زمینه‌سازی برای برپایی گفت‌وگوی بین ادیان مختلف نیز تفاهم و احترام بیشتری را میان پیروان اسلام با دیگر ادیان شکل می‌دهد.

او درباره استقبال مسیحیان از مراسم اربعین گفت: مراسم سالانه اربعین با استقبال مسیحیان مواجه شده است. سالانه مسیحیان زیادی در این پیاده‌روی شرکت می‌کنند و در نتیجه‌اش به حس مشترکی از وحدت و ارزش‌های مشترک دست پیدا می‌کنند.

یحیی گلما اضافه کرد: مراسم اربعین به عنوان نمادی از صلح، عشق و وحدت در میان افرادی با ادیان مختلف، از جمله مسیحیان، تبدیل شده است. شباهت‌هایی بین تأکید اربعین بر دفاع از مظلومان و تعالیم حضرت عیسی^(ع) در مورد عشق به همسایه و حمایت از مظلومان وجود دارد.

او با اشاره به این که از پیاده روی اربعین می‌توان به عنوان تجربه‌ای تحول‌آفرین در احیاء و تقویت ارزش‌های اخلاقی و معنوی مشترک بهره برد گفت: با ایجاد و گسترش تفاهم و وحدت بیشتر بین ادیان مختلف، می‌توان یک جامعه جهانی همگن‌تر و مهربان‌تر ایجاد کرد.

همگرایی دینی

فاطمه اسماعیل حسن استاد دانشگاه و هماهنگ‌کننده جامعه الزهرا نیجریه، برپایی سالانه مراسم اربعین را فرصت مهمی برای تقویت ارزش‌های اخلاقی و معنوی خواند و گفت: از پیاده‌روی اربعین می‌توان برای تقویت همگرایی دینی و ایجاد صلح جهانی بهره گرفت. او درباره این که مسیحیان نیجریه چه نگاهی به برپایی سالانه مراسم اربعین دارند گفت: مسیحیان نیجریه اطلاعات کمی درباره پیاده روی اربعین دارند، از آنجایی که اطلاع‌رسانی کافی انجام نشده، نگاه آنان به اربعین در حد یک مراسمی دینی است که هر ساله از سوی مسلمانان برگزار می‌شود.

این استاد نیجریه‌ای درباره نقشی که برپایی پیاده‌روی اربعین و راهپیمایی روز قدس در دفاع از حقانیت ملت‌هایی نظیر فلسطینی‌ها دارد تصریح کرد: مسیحیان نیجریه درباره روز قدس و ظلمی که به فلسطینی‌ها وارد شده آگاه هستند. از همین رو معتقدم با برپایی جلسات گفت‌وگو میان پیروان ادیان مختلف، به ویژه مسلمانان و مسیحیان می‌توان به راهکارهای مشترکی برای نجات مظلومان جهان دست یافت.

اسماعیل حسن ادامه داد: در نیجریه نیز می‌توان با فراهم کردن شرایطی برای گفت‌وگوی باز مسیحیان با اعضای جنبش اسلامی نیجریه، به ایجاد فضایی برای درک بهتر پیروان هر دو دین کمک کرد.

استاد ارشد دانشگاه احمدو بلو در شهر زاریا با اشاره به نقش رهبران مذهبی در تقویت همگرایی دینی از طریق برگزاری آیین‌هایی که در مقایسه به وسعت اربعین برپا می‌شوند گفت: در نیجریه، رهبران مذهبی تأثیر زیادی بر افکار عمومی دارند. این رهبران باید راه و روش روشنگری مردم، برای دفاع از مظلوم و مقاومت در برابر ظالم را بیاموزند تا از این طریق راه امام حسین^(ع) تداوم پیدا کند.

وی افزود: رهبران دینی ادیان مختلف باید درس‌های واقعه تاریخی عاشورا بیاموزند و برای درک پیام روز قدس و پیاده روی اربعین تلاش کنند تا از این طریق پیروان خود را به سوی جهانی بدون ظلم هدایت کنند، البته که این راهی طولانی است و به صبر و کوشش مداوم نیاز دارد.

استقبال مسیحیان

وزیری ایسا آدم مدرس گروه ارتباطات جمعی دانشگاه احمدو بلو در نیجریه درباره استقبال مسیحیان از برپایی سالانه مراسم اربعین گفت: استقبال سال گذشته مسیحیان از اربعین شگفت‌انگیز بود، آنان نه تنها با مسلمانان درباره واقعه کربلا ابراز همدردی می‌کردند، بلکه حتی به جمع زائران این پیاده‌روی پیوستند.

او با اشاره به اینکه، پیروان مسیحیت از نقش حضرت مهدی^(ع) و حضرت عیسی^(ع) برای نجات جهان خبر دارند، اظهار کرد: مسیحیان، اربعین را رویدادی می‌دانند که خبر از بازگشت این منجیان برای رهایی بشریت از ظلم جهانی می‌دهد.

وزیری با اشاره به برخی راهکارها برای افزایش همگرایی میان مسلمانان و پیروان دیگر ادیان گفت: برای تقویت درک متقابل بین پیروان اسلام و مسیحیت می‌توان امکان بازدیدهای فردی و جمعی رهبران دینی مسلمانان و مسیحیان را از اماکن متبرکه یکدیگر فراهم کرد تا زمینه‌های گفت‌وگوی میان ادیان فراهم شود.

استاد دانشگاه احمدو بلو با اشاره به این که رهبران مذهبی قادر به ایفای نقش در زمینه تقویت همگرایی مذهبی هستند افزود: رهبران دینی باید پیروان خود را نسبت به رابطه بین اسلام و مسیحیت و همچنین نقاط مشترک میان آموزه‌های مسلمانان و مسیحیان آگاه سازند.

وی درباره برخی راهکارهایی که می‌توان برای روشنگری هرچه بیشتر شرکت‌کنندگان در مراسم اربعین به کار بست گفت: انجام اقداماتی از جمله بسیج محققانی که به زبان‌های مختلف تسلط دارند و استقرار آن در طول مسیر این پیاده‌روی، راهکار خوبی برای افزایش اطلاعات عموم مردم درباره این رویداد تاریخی اسلامی است.

وزیری ایسا آدم ادامه داد: از به تصویر کشیدن نمایش‌های مربوط به تراژدی تاریخی کربلا در نقاط مختلف نیز نباید غفلت کنیم، از این طریق افراد بیشتری از حقایق واقعه کربلا و نقش‌آفرینان آن آگاه می‌شوند. برپایی دوره‌ای همایش‌های دینی به این منظور نیز می‌تواند تأکید بیشتری بر اهمیت معنوی و معرفی پیام و اهداف اربعین باشد.

پیاده روی اربعین تنها یک مراسم مذهبی نیست بلکه حرکتی تمدن ساز است. پرچم امام حسین (ع) نمادی از مخالفت با ظلم و تلاش برای احیای عدالت است که دل‌های بسیاری را جذب کرده است.

وحدت، مسئله‌ای بسیار مهم در تعالیم دینی ما مسلمانان است و تمامی تعالیم اهل بیت (ع) بر پایه وحدت استوار شده، اصل مهمی که مورد توجه همه خدا باوران و آزاداندیشان جهان است.

طی چند سال اخیر حتی غیرمسلمانان و پیروان ادیان مختلف نظیر هندوان، مسیحیان و بوداییان نیز در پیاده روی اربعین شرکت کرده‌اند.

بنابراین از این حرکت دینی می‌توان به عنوان فرصتی برای به نمایش گذاشتن زندگی واقعی مسلمانان بهره گرفت. در اربعین، از کودک شیرخواره گرفته تا پیرمرد ناتوان، همگی برای هدفی مقدس جمع می‌شوند. این جاست که مفاهیمی مانند همیاری و فداکاری به معنای واقعی کلمه عملی می‌شوند.

با وجود محدودیت‌هایی که برای شیعیان در مالزی وجود دارد اما هر ساله تعداد بیشتری از آنان برای حضور در این مراسم تلاش می‌کنند.

از این رو هنر، بهترین راه برای عرضه مفاهیم دینی به جامعه است، به همین دلیل برپایی جایزه جهانی اربعین، اقدام مهمی برای گسترش اهداف اربعین است، رقابتی که از طریق آن می‌توان تفکر اسلامی را به پیروان دیگر ادیان نیز معرفی کرد.

تمامی مولفه‌های اصلی تمدن مانند کرامت انسانی، مجاهدت، خردورزی و عقلانیت در پیاده روی اربعین قابل مشاهده هستند، همین مسئله سبب حضور افرادی از ملیت‌ها و ادیان مختلف شده است.

درباره راهکارهای موثر در انتقال پیام اربعین به جهانیان باید بگویم که استفاده از رسانه‌ها و تکنولوژی‌های نوین برای معرفی و ترویج این حرکت عظیم و ارزشمند به جهان ضروری است، هرچند که با مخالفت‌های بسیاری نیز از سوی برخی کشورها مواجه است.

بنابراین تداوم حضور و افزایش تعداد شرکت‌کنندگان در اربعین نه تنها نقش مهمی در تحقق دیپلماسی فرهنگی و عمومی دارد، بلکه پیام‌های بسیاری را به جهانیان مخابره می‌کند. این فرصتی است که باید از آن بهره‌برداری حداکثری کنیم.

حاکمیت صلح

رضا غلامی رایزن فرهنگی ایران در اتریش

درباره کارکردی که پیاده روی اربعین در برقراری وحدت میان مسلمانان جهان دارد باید بگویم که این رویداد بزرگ نه تنها حلقه‌های ارتباطی میان مسلمانان را تقویت می‌کند، بلکه زمینه‌های همکاری و هم‌افزایی آنان برای اهداف مشترک و بزرگ را نیز فراهم می‌سازد.

قدرت تمدن‌سازی پیاده روی اربعین در عرصه جهانی چشمگیر است. مهم‌ترین وجه تمدنی این پیاده روی، احسان، نیک‌ورزی، خیرخواهی و گذشت است که در پذیرایی و خدمات‌رسانی به زائران هویدا است. عظمت برپایی این پیاده روی شکوه‌مند، قدرت زیادی در معرفی ویژگی‌های انسان‌دوستانه و مهربانی مسلمانان دارد.

این پیاده روی قادر است ارتباطی صمیمی تر میان اقشار مختلف مسلمانان و حتی غیرمسلمانان برقرار سازد، شرایط گفتگوی درون‌دینی را فراهم کند و امکان هم‌افزایی جهانی دینداران را هم برای برقراری صلحی پایدار به وجود آورد.

بسیاری از شیعیان ایرانی، افغانستانی، ترک و سایر اقوام مقیم اتریش برای حضور در این رویداد سالانه روزشماری می‌کنند. اما به دلیل برخی محدودیت‌های سیاسی، فرصت چندانی برای معرفی این رویداد عظیم به اهل تسنن اتریش و همچنین مسیحیان فراهم نشده است.

رایزنی فرهنگی ایران در وین در تلاش است تا با برگزاری نمایشگاه عکس و نشست‌های معرفی پیاده روی اربعین، فرصتی برای معرفی این مراسم دینی به مسیحیان اتریش نیز فراهم کند. در این رابطه برپایی جایزه جهانی اربعین هم موثر است اما به تنهایی کافی نیست.

از این رو، راهکارهای اثرگذاری در معرفی بهتر اربعین به جهانیان وجود دارد که از میان آن‌ها می‌توان گفت که با دعوت از کاروان‌های متشکل از چهره‌های هنری و همچنین اهالی رسانه دیگر کشورها می‌توان گام‌های مهمی برای معرفی و گسترش بیشتر اربعین برداشت. باید شرایط را برای حضور افراد موثر بر افکار عمومی جهانی در این میدان فراهم کنیم. امروزه این پیاده روی به یک سنت دیرینه میان مردم عراق تبدیل شده است، مراسمی که پس از سرنوینی رژیم بعث و به همت شیعیان ایران، دیگر کشورهای منطقه و با همراهی برادران اهل سنت، به یک پیاده روی عظیم و به جلوه‌ای از تمدن اسلامی تبدیل شده است.

عظیم و چندوجهی

غلامرضا ابادری، رایزن فرهنگی ایران در عراق

رسالت راهپیمایی اربعین، رسالتی عظیم و چند وجهی است که مجموعه‌ای از تمامی اخلاق‌های نیکو و ارزش‌های انسانی را در خود دارد. این دستاورد معنوی و اخلاقی، موهون تعلیمات انبیاء و ائمه اطهار (ع) و به طور ویژه‌تر، حضرت امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) است.

طی برگزاری این حرکت دینی - فرهنگی، شاهد نمود یافتن مجموعه‌ای از اخلاق‌های کریمانه، بخشش‌ها و گذشت‌ها در میان زائران هستیم. مسئله‌ای که شاید در مواقعی غیر از اربعین به این شکل مشاهده نشود. همین است که تاکید دارم این حرکت عظیم اجتماعی را می‌توان رویداد فرهنگی و معنوی دانست که دیدگاه تازه‌ای را میان فرهنگ جوامع مسلمان و غیرمسلمان ایجاد می‌کند.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به‌عنوان مسئول فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور، نقش بسزایی در اجرای برنامه‌های فرهنگی اربعین در عراق ایفا می‌کند. رایزنی فرهنگی از چندین سال قبل مسئول کمیته فرهنگی قرارگاه اربعین در این کشور است و می‌کوشد این مراسم را به بهترین شکل ممکن برگزار کند. لازم به توضیح است که هر ساله حدود ۹ میلیون زائر بین ایران و عراق در حال تردد هستند که این نشان‌دهنده ارتباطات عمیق و جدایی‌ناپذیر این دو ملت است.

روابط میان ایران و عراق، فراتر از همسایگی و دوستی است. ما اشتراکات فرهنگی، مذهبی و اجتماعی بسیاری داریم که این دو کشور را به هم پیوند داده است. به عنوان مثال، بسیاری از عشایر ما در هر دو کشور حضور دارند و این ارتباطات از دیرباز وجود داشته و ادامه دارد.

تقویت روابط دیپلماتیک، به واسطه ارتباطات فرهنگی قوی، امکان‌پذیر است. بر خورداری از پایگاه فرهنگی در کشورهای دیگر، زمینه‌ساز ایجاد روابط نزدیکتر و مستحکم‌تر می‌شود. در این میان، راهپیمایی اربعین می‌تواند به تقویت ارتباطات فرهنگی و سیاسی دو کشور، کمک شایانی کند.

سفیران جوان

احمد ع. اسفه مدیر مجمع اهل بیت نیجریه

در همین ابتدا باید بگویم که استفاده از تکنولوژی‌های نوین ارتباطی در گسترش تعاملات میان ادیان ضرورتی است. استفاده از پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی منجر به دستیابی افراد بیشتری به پیام‌های اربعین و همچنین ترویج پیام صلح برخاسته از آن می‌شود.

با برگزاری اجتماعات دینی همچون نمازهای جمعی، قادر به تقویت حس اتحاد و ارزش‌های مشترک خواهیم بود. در نتیجه تشویق افراد به تأمل در اعمال و ارزش‌های خود نقش مهمی از حرکت جوامع به سوی ارزش‌های همسو با اربعین دارد.

باید زائران اربعین را به بازگویی خاطرات سفر دینی خود برای دیگران تشویق کنیم چرا که عامل مهم دیگری در به اشتراک‌گذاری درس‌های اربعین است. به اشتراک‌گذاری داستان‌ها و خاطرات اربعین، نه تنها دیگران را به حضور در اربعین تشویق می‌کند بلکه در گسترش اهداف این مراسم نیز موثر خواهد بود.

انجام اعمال خیریه و ارائه خدمات اجتماعی به بهانه مراسم اربعین، روشی برای تجسم کردن روحیه مهربانی و سخاوت مسلمانان است. در این بین از ابزارهایی نظیر هنر، موسیقی و ادبیات نیز می‌توان بهره گرفت.

از سوی دیگر، بهره‌مندی از مشارکت جوانان در برنامه‌ریزی و کارهای اجرایی، آنان را به سفیران صلح اربعین تبدیل می‌کند. استفاده از توانایی‌های جوانان را می‌توان ضمانت مهمی برای تداوم ارزش‌های مشترک جوامع دینی دانست. علاوه بر این از جو معنوی حاکم بر اربعین می‌توان برای برپایی کارگاه‌های آموزشی متکی بر رشد اخلاقی نیز بهره گرفت.

در صورت اطلاع رسانی کافی، پیروان مسیحیت نیز خود را همسو با اهداف اربعین خواهند یافت. بسیاری از مسیحیان با موضوعات مطرح شده در اربعین، از جمله دفاع از افراد و جوامع ستم‌دیده که با آموزه‌های کتاب مقدس همخوانی دارد، احساس نزدیکی می‌کنند.

بنابراین ترویج ارزش‌های مشترک، تقویت درک متقابل، برطرف ساختن تصورات نادرست و تشویق پیروان ادیان به احترام به یکدیگر از دیگر مواردی هستند که به ایجاد درک متقابل میان پیروان اسلام و مسیحیت کمک می‌کنند.

نفوذ به قلب

یعقوب عبدو نینگی معاون مدیر بنیاد وحدت

تقریب مذاهب نیجریه

مراسم سالانه اربعین، قدرت اثرگذاری بر طیف گسترده‌ای از مردم جهان را دارد. استقبال از پیاده‌روی اربعین به قدری است که نه فقط مسلمانان، بلکه برخی رهبران سرشناس مسیحیت نیز به طور علنی در آن شرکت کرده و علاقه بسیاری به امام حسین^(ع) پیدا کرده‌اند.

از این رو، در سطوح مختلف بین‌المللی، استقبال خوبی را از سوی مسیحیان در پذیرش این مراسم و حضور در آن شاهد بوده‌ایم. این استقبال ناشی از شباهت‌هایی است که مسیحیان میان فداکاری امام حسین^(ع) و حضرت مسیح^(ع) یافته‌اند.

اثرگذاری اربعین میان مسیحیان نیجریه‌ای به اندازه‌ای است که هر سال شاهد حضور علنی برخی رهبران مسیحی این کشور در پیاده‌روی اربعین هستیم. این مراسم حتی نظر محققان مطرح مسیحی سراسر جهان را هم به خود جلب کرده، آنچنان که آنتوان بارا، نویسنده و پژوهشگر مسیحی مولف کتاب «حسین در ایدئولوژی مسیحیت» بارها از علاقه‌مندی‌اش به امام حسین^(ع) و درس‌هایی که از ایشان گرفته سخن گفته است.

این جنبش عظیم دینی می‌تواند به بستری برای گفتگوی سازنده بین ادیان، به ویژه اسلام و مسیحیت تبدیل شود، گفت‌وگویی که در نهایت قادر است جهانیان را به صلحی پایدار دعوت کند. البته بخشی از تحقق این هدف در گرو نقشی است که باید رهبران مذهبی جهان برای تقویت همگرایی مذهبی ایفا کنند.

در نتیجه، از جو حاکم بر مراسم سالانه اربعین می‌توان جهت تقویت ارزش‌های اخلاقی و معنوی بهره گرفت. یکی از بهترین راهکارها فراهم کردن شرایطی برای تجربه شخصی زائران از جو معنوی حاکم بر پیاده‌روی اربعین است. حتی می‌توان با پوشش رسانه‌ای مناسب، پیام اربعین را به گوش افرادی رساند که فرصت حضور در آن را نیافته‌اند. در شرایطی که رسانه‌های غربی، مشغول بمباران مردم جهان با دروغ‌های خود علیه مسلمانان هستند، از مراسم اربعین می‌توان به عنوان راهکاری برای خنثی کردن این تبلیغات رسانه‌ای استفاده کرد. به محض این که دیوار این دروغ‌ها شکسته شود، جهانیان حقیقت اسلام و مسلمانان را درک می‌کنند.

مجاهد مخلص

روز قبل از پیروزی

فکر می‌کنم روز ۲۱ بهمن بود که به پادگان نیروی هوایی حمله شد. ما قم بودیم و گفتیم باید برویم تهران، برای کمک با اتوبوس راه افتادیم. من بودم و آقای حسینیان و آقای پورمحمدی و آقای مهدوی، آقای سنایی و یک بنده خدایی که بچه‌ی یزد بود و اسمش یادم رفته، جمع شدیم و آمدیم تهران در اتوبوس که از قم به تهران می‌آمدیم به همدیگر گفتیم که اگر متفرق شدیم و همدیگر را گم کردیم قرارمان خانه‌ی دوست آن آقای یزدی در تهران که تلفنش هم این است. کسی تلفن را یادداشت نکرد و همه حفظ کردند. تا رسیدیم درگیری شدید شده بود و مردم به پادگان‌ها ریخته بودند ما راهمان خورد به پادگان عشرت آباد که الان پادگان ولی عصر (عج) است. رفتیم و رسیدیم به پادگان عشرت آباد و همه هم جوان و از در پریدیم رفتیم داخل.

از در پادگان بالا رفتیم و پریدیم پایین و با گاردی‌ها درگیر شدیم آن طرف گاردی‌ها بودند و تیراندازی می‌کردند، این طرف هم ما بودیم و مردم از بس شلوغ بود تقریباً همدیگر را گم کردیم هدف همه‌یمان این بود که به اسلحه‌خانه برسیم. بالاخره رسیدیم و هرکدام یک اسلحه برداشتیم ولی همدیگر را گم کرده بودیم، آن‌جا شروع کردیم به گاردی‌ها تیراندازی کردن.

تأسیس حزب جمهوری

دوره‌ی حزب جمهوری اسلامی که تمام شد، آقای بهشتی ما را تقسیم کرد و ما افتادیم زنجان که برویم و حزب را تشکیل بدهیم. من بودم و آقای پورمحمدی و آقای سجادی و آقای سنایی و شهید مهدوی. ما در زنجان بودیم و حزب جمهوری اسلامی زنجان را تشکیل دادیم تا وقتی که ضدانقلاب پاوه را گرفت و امام آن اطلاعیه را دادند ما رفتیم به پادگان‌ها و اسلحه گرفتیم و به طرف کردستان و سقز حرکت کردیم.

جواد علی اکبریان از مبارزین سال‌های انقلاب اسلامی بود که پس از پیروزی انقلاب، فعالیت‌های متعدد دینی و فرهنگی، قضایی و اطلاعاتی در کارنامه خود بجا گذاشته است و سرانجام به دلیل نارسایی قلبی در سن ۷۱ سالگی در ۲۱ مرداد ۱۴۰۳ دارفانی را وداع گفت. مسئولیت معاونت بین‌الملل و توسعه اقتصادی استان‌های وزارت کشور، دادستانی کل کشور، فعالیت در وزارت اطلاعات، وزارت بازرگانی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از دیگر سوابق مرحوم علی اکبریان خاطر است. تنوع فعالیت‌های اجرایی علی اکبریان خاطرات وی را خواندنی می‌کند که بخش‌هایی از آن در ادامه از نظر می‌گذرد.

در حلقه‌ی حقانی

من در سال ۱۳۵۲ در مشهد دبیرستان را تمام کردم. تصمیم گرفتم به قم بروم و طلبه شوم. در سال ۱۳۵۲ به قم آمدم و مستقیم به مدرسه حقانی رفتم. در آنجا با آقای حسینیان و دیگر دوستان هم حجره بودیم و در جمع دوستانی بودیم که همه چیزمان از شام و ناهار و گعده با هم بود. در این جمع آقای حسینیان، آقای پورمحمدی، آقای محسنی و آقای حجازی بودند. بعضی‌ها هم که شهید شدند مثل شهید طباطبائی و آقای عرب که دو سال بعد آمدند در آن‌جا تا آخر هم درس بودیم.

پیام تسلیت رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

پس از یک عمر تلاش و مجاهدت خالصانه در راه احقاق ارزشها و گفتن اصیل انقلاب اسلامی به جوار حضرت حق شتافتند. وی در دوران خدمت پر بار خود در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی منشا خیر و برکت بودند. بی‌تردید تلاشهای خالصانه و بی‌دریغ آن مرحوم، به رهنوشه‌ای گرانقدر در حیات ابدی و اخروی ایشان تبدیل خواهد شد. اینجانب فقدان این برادر و همکار متدین و مخلص را به محضر جنابعالی، همکاران، خانواده و سایر بازماندگان آن مرحوم تسلیت عرض می‌کنم. از خداوند متعال علو درجات و حشر با اولیای الهی و ابرار را برای ایشان خواستارم.

حجت الاسلام والمسلمین ایمانی پور در پی درگذشت جواد علی اکبریان قائم مقام و معاون اسبق سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی خطاب به حجت الاسلام قاضی عسگر درگذشت وی را تسلیت گفت که متن پیام بدین شرح است:

جناب حجت الاسلام والمسلمین سید علی قاضی عسگر دام عزه تولیت محترم آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام خیر درگذشت جناب آقای جواد علی اکبریان، قائم مقام محترم تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام موجب تأثر گردید. ایشان

www.misrlubds.mos

ti_misrlubds

اللسا میلند هیئت‌اعضا ت پنه رسعنه نلتسا

مسئولیت معاونت بین الملل و توسعه اقتصادی استان‌های وزارت کشور، دادستانی کل کشور، فعالیت در وزارت اطلاعات، وزارت بازرگانی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از دیگر سوابق مرحوم علی اکبریان است.

ناآرامی‌ها در کردستان

سقر تقریباً فتح شد و من باز تیر خوردم مثل اینکه تیرخور من خوب بود و آقای مهدوی هم در آن‌جا شهید شد. مرا به بیمارستان تهران آوردند. این موقعی بود که امام به شهید قدوسی حکم دادستانی کل انقلاب را داده بودند. ما هم چند روزی بیمارستان ارتش بودیم و پای ما را گچ گرفتند. آقای قدوسی گفتند بیاید و کمک کنید و این‌جا بود که آقای حسینیان آمد دادستانی کل من بودم آقای پورمحمدی آقای حجازی، آقای شبیری و خلاصه همه‌ی رفقا دوباره جمع شدند. آن‌جا من مسئول گروه تحقیق شدم اول همگی با هم در گروه تحقیق بودیم و با هم کار می‌کردیم. یک کمی که گذشت مسجد سلیمان شلوغ شد آقای قدوسی و من و آقای پورمحمدی رفته بودیم همدان مجلس ختم پدر یکی از دوستان به نام مرحوم حسینی. آقای قدوسی گفت مسجد سلیمان شلوغ است و شما بروید آن‌جا. ما به مسجد سلیمان رفتیم و با گروه‌های مارکسیست در آن‌جا درگیر شدیم که قضایای خودش را دارد آقای قدوسی گفت دو نفرتان اینجا زیاد است و ما را فرستاد به گنبد و من دادستان انقلاب آن‌جا شدم. بعد از شهادت آقای قدوسی و داستان‌های ۳۰ خرداد سال ۱۳۶۰ مدتی گنبد بودم. آقای مروی خدا بیامرز گفت حالا گنبد آرام شده و تو بیا برو اصفهان و مرا فرستاد اصفهان. آقای پورمحمدی را هم فرستادند بندر عباس. آقای حسینیان هنوز در تهران بود. من سه سالی در اصفهان بودم که وزارت اطلاعات تشکیل شد و من به تهران به وزارت اطلاعات آمدم.

مرحوم جواد علی اکبریان (سمت چپ) در بازدید از کارگاه ساخت ضریح حضرت عبدالعظیم^(ع) در آخرین روزهای حیات.

پیام تسلیت رئیس قوه قضاییه

چشمگیر بود و الحق در همه مسئولیت‌ها با نهایت اخلاص و صدق ظاهر شد و امیدواریم همین امر، ذخیره ارزشمندی برای آن مرحوم و موجب رحمت و مغفرت و علو درجات وی شود. اینجانب رحلت این شخصیت خدوم و مخلص انقلابی را به خانواده مکرم ایشان و عموم دوستان و اقربا و همکاران او در نهادهای مختلف نظام و آستانه مقدس حضرت عبدالعظیم حسینی^(ع) تسلیت عرض می‌کنم و برای آنان از درگاه خداوند متعال، صبر جمیل و اجر جزیل مسئلت می‌نمایم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای رئیس قوه قضاییه، طی پیامی درگذشت جواد علی اکبریان معاون فقید توسعه مدیریت و منابع آستان مقدس حضرت عبدالعظیم^(ع) را تسلیت گفت.

متن این پیام به شرح ذیل است:

با تأسف و تأثر، خبر درگذشت شخصیت صادق و یار وفادار انقلاب و نظام، جناب آقای جواد علی اکبریان را دریافت کردم. عمر با برکت این دوست عزیز یکسره در خدمت نظام اسلامی و مردم در عرصه‌های گوناگون گذشت. تنوع زمینه‌های مجاهدت این شخصیت انقلابی،

نگاهی به فعالیت‌های بنیاد فرهنگی شهید سید محمد علی رحیمی در گفت‌وگو با دختر شهید

بدون بزرگ‌نمایی

سید محمد علی رحیمی که به مدت هفت سال مسئولیت خانه فرهنگ ایران در دلی نو و همچنین رایزنی فرهنگی کشورمان را در شهر مولتان پاکستان به عهده داشته، سال ۱۳۷۵ در پاکستان به شهادت می‌رسد و نام وی در فهرست شهدای اقتدار فرهنگی ثبت می‌شود. طی یک دهه اخیر به همت خانواده این شهید، بنیاد فرهنگی راه‌اندازی شده و مشغول فعالیت است. در گفت‌وگویی با فهیمه سادات رحیمی، دختر رایزن فرهنگی اسبق کشورمان، نکاتی را درباره ضرورت تداوم فعالیت‌های این بنیاد فرهنگی و همچنین اهدافی که در آن دنبال می‌شود می‌خوانید.

گویا به نام و برای گرامی‌داشت شهید رحیمی، بنیاد فرهنگی راه‌اندازی شده و مشغول فعالیت است؛ این بنیاد چه اهدافی را دنبال می‌کند؟
شهید رحیمی در کشور پاکستان و در شهری به نام مولتان به شهادت رسید، شهری که شاید خیلی از افراد نام آن را نشنیده باشند. مولتان از نظر فرهنگی، مذهبی، سیاسی و حتی جغرافیایی شهر بسیار مهمی برای پاکستانی‌ها به شمار می‌آید. با وجود خدمات بیشمار فرهنگی و دینی شهید رحیمی در این شهر، اما چه زمانی که آنجا مشغول فعالیت بود و چه حالا که سال‌هاست به شهادت رسیده همچنان گرد غربت را بر چهره دارد. متأسفانه هنوز آنطور که باید درباره اثرات خدمات و فعالیت‌های وی به اندازه کافی اطلاع رسانی نشده است.

بنیاد شهید رحیمی با چنین نگاهی راه‌اندازی شده؟
بله. چرایی راه‌اندازی‌اش به سال ۹۳ بازمی‌گردد. آن موقع با توجه به مدارک و اسناد، دست نوشته‌ها، عکس‌ها و همچنین فیلم‌هایی که از پدرم در اختیار داشتیم تصمیم به راه‌اندازی این بنیاد گرفتیم. به خصوص که فیلم‌های خوبی از سخنرانی‌ها شهید رحیمی در دست داشتیم.

خاطرات «رسول مولتان» بازتاب خوبی داشت. در گام‌های بعدی به فکر برپایی سلسله مراسم‌هایی برای بزرگداشت و تشریح فعالیت‌های شهید رحیمی افتادیم. به همین منظور از سال ۹۴ تا سال ۹۸، مراسم‌هایی با نام «مجاهد فرهنگی بدون مرز»، با سخنرانی دکتر عباسی و دکتر رائفی‌پور برگزار شدند. این مراسم‌ها به‌طور تخصصی برای افرادی با دغدغه‌های بین‌المللی در زمینه‌های فرهنگی برگزار شدند و استقبال زیادی هم از آن‌ها صورت گرفت.

راستش دنبال این بودم که راهی برای معرفی شهید رحیمی پیدا کنم. البته نه فقط برای این که مردم با نام شهید رحیمی آشنا شوند، بلکه برای آن که درباره فعالیت‌ها و اثرات خدمات وی اطلاع رسانی شوند. گام اول ما ثبت خاطرات همسر شهید بود، چرا که مادرم در اغلب فعالیت‌ها و مأموریت‌های بلندمدت شهید رحیمی، مانند مأموریت‌های هند و پاکستان حضور داشته و او را همراهی می‌کرده است.

از چه قالبی برای ثبت این خاطرات استفاده کردید؟

در ابتدا هدف‌مان ثبت کتبی این خاطرات بود. همان سال ۹۳، خیلی اتفاقی و در یکی از هیئت‌ها زینب عرفانیان، یکی از دوستان دوران مدرسه‌ام را دیدم. وقتی متوجه شدم که به دنیای نویسندگی قدم گذاشته است از او برای ثبت خاطرات پدرم دعوت کردم. با آن که گفتم شاید این کار منجر به انتشار کتاب نشود اما پذیرفت. خانم عرفانیان، حدود یک سال و نیم به‌طور مستمر و هفته‌ای سه روز به منزل ما می‌آمد و با مادرم برای ثبت خاطرات شهید رحیمی مصاحبه می‌کرد. نتیجه این مصاحبه‌ها در قالب کتاب «رسول مولتان» منتشر شد و بازخوردهای خوبی نیز داشت.

بعد از چاپ کتاب خاطرات شهید رحیمی، بنیاد چه فعالیت‌های دیگری انجام داده است؟

پس از چاپ کتاب، تصمیم به ساخت مستندی از زندگی و فعالیت‌های شهید رحیمی گرفتیم. به همین منظور، به سراغ گروه مستندسازان بدون مرز رفتیم و آقای ناصر نادری و گروه‌اش را برای این کار انتخاب کردیم. در ابتدا نگران بودند که زمان زیادی گذشته اما وقتی با اسناد موجود روبرو شدند پذیرفتند. مستند «ابوذر» نمی‌میرند» نتیجه این همکاری بود که چندین مرتبه از تلویزیون پخش شد و همچون کتاب

فعالیت‌های فرهنگی بنیاد در کشورهای دیگر به چه شکل است؟

در جریان برپایی این سلسله مراسم‌ها، با جمعی از زنان هندی آشنا شدم، افرادی که در ایران مشغول به تحصیل بودند و دغدغه‌های فرهنگی داشتند. هرچند که به دلیل فقدان دسترسی به منابع کافی قادر به فعالیت چندانی بودند. به دعوت این زنان هندی، سفری به هند و برخی مناطق شیعه نشین داشتیم. طی حضور در جلساتی با این عزیزان، تصمیم به ترجمه آثار مکتوب و دوبله فیلم‌های مستند مرتبط با فعالیت‌های فرهنگی و دینی آنان و همسو با اهداف خودمان گرفتیم؛ فعالیت‌هایی که همچنان ادامه دارند. به کمک خیرین هندی و ایرانی، انجام مجموعه‌ای از اقدامات را در این کشور دنبال کرده‌ایم، ساخت خانه برای خانواده‌های نیازمند، تجهیز درمانگاه و برگزاری کمپ‌های پزشکی برخی از این فعالیت‌ها هستند.

معرفی شهدا، به خصوص شهدای فرهنگی، چه تاثیری بر نسل‌های آینده دارد؟

معرفی درست و صادقانه شهدا به نسل جدید بسیار تاثیرگذار است. به عنوان مثال، یکی از خوانندگان کتاب از من تشکر کرد و گفت

دیدگاهش نسبت به ازدواج و فعالیت فرهنگی تغییر کرده است. این نشان می‌دهد که شهید رحیمی علی‌رغم گذشت زمان، همچنان می‌تواند الگوی موثری باشد.

✦ برای تداوم فعالیت‌های فرهنگی این بنیاد چه خواسته‌ای از مسئولان دارید؟

یکی از دغدغه‌های ما استفاده بهینه از ظرفیت‌های فرهنگی موجود است. مثلاً، فرهنگسرای مولتان پس از شهادت شهید بسته شده و با وجود درخواست‌های مکرر، هنوز

بازگشایی نشده است. همچنین، استفاده از ظرفیت‌ها و اشتراکات فرهنگی بین ایران و شبه قاره یکی دیگر از موضوعاتی است که نیاز به توجه بیشتر دارد.

✦ هم به عنوان دختر شهید رحیمی و هم در جایگاه مسئول این بنیاد فرهنگی چه پیامی برای جوانان دارید؟

راستش بیش از آن که بخواهم طرف صحبتیم را جوانان قرار بدهم، ضروری است که توصیه‌ای دوستانه و خواهرانه برای همه آنها داشته باشم

که در زمینه فرهنگ، کاری از عهده‌شان ساخته است. نسل جوان به به معرفی درست شهدا نیاز دارد. اگر صادقانه از این شهدا صحبت کنیم و دست به اغراق نزنیم بی‌شک الگو برداری خواهند کرد. شهدای این مرز و بوم، افرادی نظیر خود ما بودند، با مشکلات و سختی‌هایی که زندگی پیش روی مان می‌گذارد؛ منتهی اجازه ندادند که مسائل و مشکلات آن را از دنبال کردن اهدافشان ناامید کند. به نظر من همین مسئله، این که جوانان بدانند؛ قهرمانان این آب و خاک آدم‌هایی شبیه خودشان بوده‌اند به درک راه آنان کمک می‌کنند.

تداوم وحدت

مریم قاسمی زهد؛

همسر شهید سید محمدعلی رحیمی

شهید رحیمی همراه با خانواده در سال‌های مأموریت؛ پاکستان

که سال‌ها زندگی شخصی و کاری‌اش را صرف ایران و مسلمانان کرده بود. او در زمان حضورش در مولتان، هر ساله روز قدس را به شکل ویژه و به عنوان عاملی وحدت بخش میان مسلمانان برگزار می‌کرد. شهید رحیمی بزرگان اهل سنت و شیعیان پاکستان را ترغیب کرد که خارج از خانه فرهنگ دست به برپایی این مراسم زده و از او نیز به نیز به عنوان مهمان دعوت کنند. اگر با فضای فکری و سیاسی غالب بر پاکستان آشنا باشید از اهمیت کاری که با پیشنهاد هم‌فکری وی برای برپایی سالانه مراسم روز قدس، آن هم با حضور اهل تسنن و شیعه انجام شده می‌دانید؛ اقدامی که بازتاب زیادی نیز در رسانه‌های آن زمان داشت. برای پاسداشت فعالیت‌ها و اقدامات شهدای اقتدار فرهنگی، افرادی همچون سید محمدعلی رحیمی که جان خود را برای این آب و خاک گذاشتند، ضروری است که برای حفظ وحدت میان مسلمانان بکوشیم. تلاش برای برقراری و حفظ وحدت میان مسلمانان جهان امری ضروری برای همه دوران‌ها است، هرچند که این مسئله امروز، بیش از هر زمانه دیگری احساس می‌شود؛ از این طریق زحمات شهدا به ثمر می‌نشیند و راهشان ادامه خواهد یافت.

هند، نه تنها توانایی خود را نشان داد بلکه جایگاه کاری‌اش را نیز تثبیت کرد، او با سفرهایی که برای بررسی وضعیت مدارس دینی و شرایط مسلمانان به کشورهای مختلف، به خصوص کشورهای آفریقایی انجام داد، خطر گروه‌های تکفیری را گوشزد کرد. او طبق مدارک و اسنادی که موجود است تاکید کرد که کشورهای استعمارگر با اقداماتی از جمله احداث مدارس و مراکز بهداشتی در صدد تربیت فرزندان مسلمانان برای فعالیت در گروه‌های افراطی و تکفیری هستند؛ خطر بزرگی که برای مقابله با آن‌ها دست به ارائه راهکارهایی با کمترین هزینه ممکن زد. در نهایت قرار شد که ایشان عهده‌دار مسئولیت خانه فرهنگ در مولتان پاکستان شده و هر آنچه که طی سال‌ها تلاش و فعالیت تحقیقی، آموخته و تجربه کرده بودند را آنجایی اجرایی کنند. تلاش شهید رحیمی در مولتان به ثمر نشست، مسئله‌ای که مصادیق مختلفی از آن را می‌توان در گفته‌های ساکنان مولتان یافت؛ آنچنان که به اذعان اهالی این شهر پاکستان، شهید رحیمی آن انقلابی مثال زدنی به پا کرد. همین امر نگرانی آنهایی که دشمن شکل‌گیری وحدت میان مسلمانان هستند را به دنبال داشت؛ در نتیجه تصمیم به حذف فیزیکی مردی گرفتند

شهید رحیمی از همان ابتدای جوانی، اهمیت بسیاری برای مسائل بین‌المللی جهان اسلام قائل بود؛ آنچنان که بنای زندگی‌اش را بر همین اصل استوار کرد. از جمله مواردی که بر انجام آن‌ها تاکید داشت می‌توان به ضرورت صدور انقلاب اسلامی به دیگر کشورها و از سوی برقراری هرچه بیشتر وحدت میان مسلمانان جهان اشاره کرد؛ البته این دغدغه را شهید رحیمی از توجه به فرمایشات حضرت امام خمینی^(ع) داشت و دنبال می‌کرد. با چنین نگاهی، در سال‌های ابتدای فعالیت‌های خود، چندین سفر به کشورهای هند، پاکستان و... رفت و با هزینه شخصی خود، تحقیقات بسیاری انجام داد. او این جغرافیا را به دلیل تعداد قابل توجه جمعیت مسلمانان در شبه قاره انتخاب کرد. شهید رحیمی بعد از آن که فهمید از کانال فعالیت‌های دولتی چندان موفق به پیشبرد اهداف خود نمی‌شود، به بهانه تحصیل و با مرخصی بدون حقوق راهی مهاجرت به هند شد. در نهایت نیز با پیگیری و نشان دادن توانایی‌های خود مشغول به فعالیت در خانه فرهنگ دهلی، به عنوان کارمند محلی شد؛ البته تحصیل را هم رها نکرد و آن را ادامه داد. شهید رحیمی، بعد از سال‌ها کار صادقانه در

بسیار دور بسیار نزدیک

محسن معارفی؛ رایزن فرهنگی ایران در تانزانیا

پایان جشنواره‌ها بهترین فرصت، برای ارزیابی چگونگی حضور در آنهاست؛ در همین رابطه به تازگی شاهد اکران فیلم‌هایی ایرانی در بیست و هفتمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم زنگبار بوده‌ایم. در خصوص این که حضور ایران در چنین جشنواره‌هایی و همچنین برپایی هفته‌های فرهنگی در تانزانیا که فرصتی برای اکران فیلم‌های ایرانی در این کشور را فراهم می‌کند چه نقشی در تقویت روابط فرهنگی مان ایفا می‌کنند، معتقد هستم که دیپلماسی عمومی وقتی موفق است که بتواند با توده‌ها ارتباط قویتری بگیرد تا پیام خود را به آن‌ها برساند. در این بین آنچه توده‌ها با آن سروکار دارند، همین فعالیت‌های فرهنگی و فیلم و شبکه‌های اجتماعی است.

با زبان هنر و فیلم خیلی راحت‌تر و در ابعاد گسترده‌تری می‌توان با توده‌ها ارتباط گرفت و علاقه‌مندی آن‌ها را به سوی خود جلب کرد. باید در این زمینه تلاش مضاعفی کنیم و اینکار همراهی و همدلی دستگاه‌های فرهنگی، موسسات هنری و دیپلماسی را می‌طلبد. اما در پاسخ به این که بر اساس شناختی که از سلیقه مخاطبان و فرهنگ غالب بر مردم این کشور دارم؛ انتخاب چه نوع فیلم‌هایی را برای اکران در دوره بعدی این جشنواره و همچنین هفته‌های فرهنگی موثر می‌دانم باید گفت که کشور تانزانیا با قریب ۷۰ میلیون نفر جمعیت، یکی از پرجمعیت‌ترین کشورهای زیرصحرای آفریقا است.

به طبع، در کشوری با این وسعت که سلیقه‌های مختلفی را هم شامل می‌شود؛ هر فیلمی، می‌تواند مخاطب خودش را جلب کند. مدیر امسال جشنواره بین‌المللی فیلم زنگبار (زیف) از این می‌گفت که در جشنواره بیست و هفتم، نزدیک به یک‌هزار فیلم کوتاه و بلند از ایران

دریافت کرده‌اند.

راستش در ابتدا این عدد به نظر خیلی زیاد آمد، ولی گفتم شاید آن دسته از دانشجویان ایرانی که برای تحصیلات تکمیلی خود، لازم است فیلم بسازند نیز خواسته‌اند، کار خود را در جشنواره‌ای بین‌المللی محک بزنند. اگر این‌طور باشد ضروری است که شور جوانان را با مدیریت بهتر، در مسیر درست‌تری قرار داد. به طور مثال می‌توان یک نوع درجه بندی را مثلاً از نظر فلان بنیاد سینمایی ایران، تعریف کرد تا بهترین‌ها به این چنین جشنواره‌هایی راه یابند.

شاید برخی بگویند با وجود فاصله جغرافیایی قابل توجه ایران با تانزانیا، تفاوت‌های فرهنگی زیادی میان دو کشور وجود دارد؛ هرچند که من به عنوان فردی که بیش از ده سال از سابقه حضورم در کشورهای غرب و شرق آفریقا

می‌گذرد، تاکید دارم که در بین کشورهای صحرای آفریقا، اتفاقاً بیشترین قرابت فرهنگی را با کشور تانزانیا داریم.

در همین رابطه می‌توان به حضور تاریخی شیرازی‌ها، بلوچ‌ها و ارتباطات ایرانیان در زمان امپراطوری عثمانی‌ها در زنگبار اشاره کرد که گواهی بر این قرابت فرهنگی است. شما در زنگبار قادر به مشاهده آثاری خواهید بود که به زبان فارسی در آن‌ها متونی نوشته شده است. علاوه بر این علقه‌های تاریخی، حضور پررنگ شیعیان خوجه و شیعیان بومی، به اعتراف دوست و دشمن، تانزانیا را به قطب شیعیان در شرق آفریقا تبدیل کرده است. این‌ها فرصت‌های کمی برای حضور فرهنگی و گسترش فعالیت‌های فرهنگی ما نیست! ولی متأسفانه ما فعال نیستیم.

به عنوان عرض پایانی، برای همکاری با هنرمندان و فیلم‌سازان ایرانی جهت صادرات فرهنگی - هنری به تانزانیا و اقدامات هنری مشترک اعلام آمادگی می‌کنم؛ امیدوارم اهای هنر این درخواست همکاری را جدی بگیرند چراکه معتقدم نتایجی که از طریق همکاری‌های فرهنگی قابل دستیابی است، با دیگر فعالیت‌ها نمی‌توان انجام داد.

شما در زنگبار قادر به مشاهده آثاری خواهید بود که به زبان فارسی در آن‌ها متونی نوشته شده است. علاوه بر این علقه‌های تاریخی، حضور پررنگ شیعیان خوجه و شیعیان بومی، به اعتراف دوست و دشمن، تانزانیا را به قطب شیعیان در شرق آفریقا تبدیل کرده است

درباره جذب گردشگر از ترکیه؛

فرصت طلایی

حسن دیده‌بان، وابسته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در استانبول

سال آینده میلادی که سال ارتباطات فرهنگی ایران و ترکیه نام دارد فرصت مهمی در جذب گردشگران ترکیه‌ای به کشورمان است. بنابراین برای رونق صنعت گردشگری‌مان باید همچون کشورهای دیگر هزینه و زیرساخت‌ها و امکانات لازم را فراهم کنیم تا از این قافله جهانی عقب نمانیم.

طی چند اخیر، جذب گردشگر خارجی به یکی از برنامه‌ها و اولیتهای جدی وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه و همچنین دولت آن تبدیل شده است.

از مناطق تاریخی و فرهنگی‌اش بازدید شده که دیگر برای توریست‌های خارجی جاذبه قبل را ندارد. از سوی دیگر، تورم بالا در ترکیه و این که وضعیت اقتصادی خوبی ندارد سبب افزایش هزینه‌های سفر به آن شده و گردشگران برای سفر به ترکیه ناچار به صرف هزینه‌های گزافی می‌شوند.

با توجه به شرایط موجود حالا بهترین فرصت است که برای توسعه گردشگری گام‌هایی جدی برداریم؛ چراکه هم هزینه سفر به ایران، برای توریست‌های خارجی کم است و هم این که کشورمان توریستی بکر زیادی دارد که برای دیگر کشورها تازگی دارد.

با توجه به به جلساتی که با «تورساب»؛ اتحادیه گردشگری ترکیه داشته‌ام باید بگویم که با توجه به فعالیت حرفه‌ای این اتحادیه در زمینه گردشگری، شکل‌گیری این همکاری

با توجه به شرایط موجود حالا بهترین فرصت است که برای توسعه گردشگری گام‌هایی جدی برداریم؛ چراکه هم هزینه سفر به ایران، برای توریست‌های خارجی کم است و هم این که کشورمان توریستی بکر زیادی دارد

رهاوردهای مالی خوبی برای ما دارد. این اتحادیه و اعضای آن دوستدار ورود به گردشگری ایران هستند. طی توافقی که با اتحادیه گردشگری ترکیه انجام شده، حدود پانزده آژانس برای انعقاد

در باره این که چطور می‌توان صنعت گردشگری ایران و ترکیه را به رفت و آمدی دوطرفه تبدیل کرد باید گفت، ترکیه با آن که از جاذبه‌های گردشگری زیادی برخوردار است، اما طی این سال‌ها آنقدر

قرارداد با هتل‌ها و سازمان‌های مرتبط در ایران اعلام آمادگی کرده‌اند.

طی یکی - دو سال اخیر افرادی از جامعه دانشگاهی و نخبگان ترکیه از کشورمان دیدن کرده و در مقایسه با گذشته به شناخت بهتری دست یافته‌اند؛ سال گذشته ۷۰۰ هزار نفر از ترکیه به ایران سفر کرده‌اند که گویای افزایش مراجعه به ایران است. حالا که سفر به کشورهای اروپایی گران شده، علاقه‌مندی‌شان به ایران بیشتر شده، مخصوصاً که ایران و ترکیه ضرورت دریافت ویزا را حذف کرده‌اند.

در نظر گرفتن سال آینده میلادی، به عنوان سال فرهنگی ایران و ترکیه فرصت خوبی را برای جذب گردشگر از ترکیه در اختیارمان می‌گذارد. در این راستا، طی ملاقات‌هایی با شهردار استانبول، اعلام آمادگی کرده‌اند، فضا و امکاناتی را جهت معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران به مردم ترکیه در اختیارمان بگذارند. از این طریق می‌توان شهرهای دیدنی ایران از جمله اصفهان، تبریز و شیراز را معرفی کرد.

توسعه گردشگری، نه تنها سبب بهبود وضعیت صنعت توریسم می‌شود، بلکه توسعه علمی، فرهنگی و اقتصادی هم به دنبال دارد. طی یکی دو سال گذشته، سالانه سه میلیون مسافر از ایران به ترکیه رفته‌اند که افزون بر سود مالی برا ترکیه، فوایدی هم برای خودمان داشته‌اند. چراکه آنان منجر به تغییر نگاه ترک‌ها به مردم و فرهنگ‌مان شده و تا حدی تاریخ و شهرهای ایرانی را معرفی کرده‌اند. مردم ترکیه، نگاه مثبتی به ما دارند اما شناخت‌شان دقیق نیست!

در این میان، وجود اشتراکات فرهنگی ایران و ترکیه سبب پیوند بیشتر میان دولت است. آنان تاریخ خودشان را از ما جدا نمی‌دانند، زبان و ادبیات فارسی، برهه‌ای در ترکیه، زبان رسمی و دیوانی بوده و آنان سال‌های سال مکاتبات خود را به فارسی انجام داده‌اند. حتی از اصطلاحات فارسی در زبان دینی‌شان استفاده می‌کنند. درباره مراکز هنری‌شان نیز اینطور است، هنوز در حوزه‌هایی نظیر خط و معماری اشتراکات زیادی داریم و همین سبب علاقه‌مندی بیشترشان برای سفر به ایران شده است.»

رونق گردشگری ایران نیازمند برنامه ریزی و جدیت در برای جذب مسافران خارجی است. طی چندسال اخیر در داخل کشور اقداماتی انجام شده اما هنوز به سطح مطلوب نرسیده است. اگر کار فاخری برای معرفی شهرهای توریستی‌مان انجام ندهیم راه به جایی نمی‌بریم، برپایی نمایشگاه‌ها و هفته‌های فرهنگی خوب است، اما بدون امکانات کافی و برنامه‌ریزی اصولی نتایج کمی به دست می‌آوریم.

بررسی کارکردهای دیپلماسی فرهنگی
و کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» در
گفت‌وگو با نویسنده

تعامل تونس

کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» به قلم سیدحسن عصمتی، نگاه تازه‌ای به تعاملات ایران و تونس دارد، اثری که نخستین تلاش جدی و البته جامع در بررسی زوایای گوناگون اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به تونس محسوب می‌شود. عصمتی در گفت‌وگوی پیش رو با اشاره به ضرورت نگارش این کتاب، بر اهمیت تبدیل دانش فردی به دانش سازمانی، برای ارتقاء سطح دیپلماسی فرهنگی تأکید می‌کند. او به اتکای تجربه چهارساله حضورش در تونس، در کتاب «جامعه و فرهنگ تونس»، تصویری چند

نگاهی به کتاب جامعه و فرهنگ تونس

چهارراه فرهنگ‌ها

آشنایی با فرهنگ و زندگی مردم کشورهای مختلف، از گذشته‌های دور تاکنون همواره جذابیت زیادی داشته است. آثار ناشی از این کنجکاوی و علاقه‌مندی را می‌توان در سفرنامه‌ها و خاطرات خواندنی سیاحان و سیاستمداران یافت؛ کتاب‌هایی که نه تنها خوانندگان از مطالعه آن‌ها لذت می‌برند، بلکه منابع پژوهشی ارزشمندی برای محققان نیز شناخته می‌شوند و مهم‌تر از همه، دست‌مایه‌ای برای خلق آثار داستانی ماندگار نیز می‌شوند. همچنین، در بحث روابط بین‌المللی، در صورتی که خواهان گسترش روابط سیاسی و اقتصادی با دیگر کشورها باشیم، کسب اطلاعات فرهنگی درباره جامعه هدف مان امری ضروری بوده است و به‌عنوان شاهرهی برای دستیابی به دیپلماسی فرهنگی و عمومی عمل می‌کند.

ارائه تصاویری بکر از تونس

کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» نوشته سید حسن عصمتی، یکی از این‌گونه کتاب‌هاست؛ اثری خواندنی که مخاطب را به کوچه‌پس‌کوچه‌های شهرهای این کشور آفریقایی برده و تصاویری بکر از سبک زندگی و فضای حاکم بر جامعه تونس‌ها را در برابر دیدگانش ترسیم می‌کند. نکته قابل توجه این است که عصمتی برای تألیف این کتاب به پشت‌میزنشینی و جستجو میان صفحات فضای مجازی یا مطالعه چند کتاب اکتفا نکرده است! هر آنچه در این کتاب می‌خوانید، همگی برآمده از تجربیات زیسته وی هستند. عصمتی به مدت چهار سال رایزنی فرهنگی ایران در تونس را برعهده داشته و این فرصت ارزشمند را برای آشنایی با بوم فرهنگی، اجتماعی و سیاسی این کشور بهره گرفته است.

این کتاب با در نظر گرفتن وجوه مختلفی از زندگی مردم تونس و تمرکز بر جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی آنان، خوانندگان را به دنیای شگفت‌انگیز و کمتر شناخته‌شده‌ای از این کشور می‌برد. بنابراین، اغراق نیست اگر بگوییم مطالعه کتاب «جامعه و فرهنگ

تونس"، فرصتی ناب برای شناخت عمیق‌تر از این کشور و ساکنانش را فراهم می‌کند. آن‌طور که نویسنده در مقدمه بیان کرده است، حضور چهارساله در تونس، او را متوجه این مسئله کرده که دو ملت مسلمان ایران و تونس به‌رغم برخورداری از ارتباط تاریخی عمیق و میراث فرهنگی مشترک، آشنایی چندانی با یکدیگر ندارند؛ این فقدان و از سوی پیشنهاد مرکز مطالعات فرهنگی بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، سبب تألیف کتاب مذکور شده است.

مطالب این کتاب به دو بخش کلی تقسیم شده است: بخش نخست به بیان کلیاتی از جغرافیا و تاریخ جامعه تونس می‌پردازد و بخش دوم، فرهنگ تونس را به همراه شاخص‌ها، شخصیت‌ها و مهم‌ترین جریان‌های فرهنگی معاصر این کشور مورد بررسی و تحقیق قرار داده است. فصل نخست کتاب با عنوان کلیات، اطلاعاتی خواندنی درباره هرآنچه که لازم است درباره جغرافیا و محیط تونس بدانیم، خیلی مختصر و مفید ارائه کرده است. شواهد باستانی موجود در موزه‌های تونس گویای آن است که قدمت این کشور به عصر حجر و یخبندان بازمی‌گردد. در ادامه درباره چگونگی ورود اسلام به تونس و همچنین حکمرانی خلافت‌هایی مثل امویان و عباسیان مطالبی آمده است. عصمتی در فصل اول به دوره معاصر این کشور و اعلام استقلال آن از فرانسه نیز پرداخته است.

جانبه و واقع‌گرا از این کشور آفریقایی را ارائه کرده است. این کتاب نه تنها برای پژوهشگران، بلکه برای دولت مردان و مسئولان حوزه دیپلماسی فرهنگی یک راهنمای خواندنی است، اثری که می‌تواند به تقویت روابط ایران با دیگر کشورها، به خصوص کشورهایی با اشتراکات دینی و فرهنگی کمک کند.

✦ چه ضرورتی سبب شد که دست به تالیف این کتاب بزنید؟ به خصوص که در کتاب «جامعه و فرهنگ تونس»، از زاوایای مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی سیاسی به جامعه تونس و مردم آن پرداخته‌اید!

راستش تا پیش از آن که سراغ تالیف این کتاب بروم، هیچ اثری درباره جامعه و فرهنگ تونس، در کشورمان منتشر نشده بود. البته مجموعه کتاب‌های سبز وزارت امور خارجه را داشتیم، اما آثار جامعی نبودند و تنها کلیاتی سیاسی را دربر می‌گرفتند. پس از پایان ماموریتم در تونس به عنوان رایزن فرهنگی، از پیشنهاد مرکز مطالعات سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی جهت نگارش این کتاب با کمال میل استقبال کردم؛ چهار سال حضورم در تونس (۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰) فرصت مغتنمی، جهت آشنایی با وجوه مختلفی از جامعه تونس را فراهم کرده بود. در بازگشتم به ایران ضروری بود تا این دانش فردی را به

دانشی سازمانی تبدیل کنم.

✦ در بخشی از کتاب به این اشاره کرده‌اید که به رغم مرادوات تاریخی این دو کشور در گذشته و از سویی وجود اشتراکات دینی، تونس‌ها شناختی از ایرانیان ندارد، چرا؟

این طور نیست که هیچ شناختی نداشته باشند؛ شناختی کم و بسیار سطحی از ما دارند. بخش مهمی از چرایی این مسئله به فعالیت‌های منفی رسانه‌های غربی علیه کشورمان بازمی‌گردد و دلیل دیگر آن ضعف رسانه‌های ما و کم‌کاری نمایندگی‌های فرهنگی خودمان است؛ امروزه و در دنیای مدرن، تصویرسازی در ذهن مخاطب خارجی، کاری سخت و حرفه‌ای است؛ البته تلاش ایران شناسانان تونس‌ی مانند مرحوم عثمان کعاک با نگارش کتاب ارزنده «العلاقات بین تونس و ایران عبر التاريخ» بستر بسیار خوبی برای ارائه تصویری مناسب از ایران به مخاطب تونس‌ی و نشان دادن عمق تاریخی مشترک ایران و تونس فراهم کرده است.

✦ طبیعتاً شما از ایران به واسطه آن که زادگاهتان محسوب می‌شود شناخت خوبی دارید، از طرفی چند سالی هم در تونس، رایزن فرهنگی بوده‌اید؛ با این تفاسیر بگوئید که میان تونس‌ی‌ها و ایرانیان چه شباهت‌هایی از جهت فرهنگی وجود دارد؟ به خصوص که اینجا بحث فاصله جغرافیایی بین

نهم، پیشینه تاریخی نظام‌های آموزشی و دانشگاهی تونس پیش روی خوانندگان قرار گرفته است. نویسنده در فصل دهم به وضعیت رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب پرداخته است.

فصل یازدهم، به روابط تونس با کشورمان اختصاص یافته است. در سال ۱۳۳۵ ایران به‌عنوان نخستین کشور، با اعزاز نماینده به تونس، استقلال این کشور را به رسمیت شناخته است. البته تونس‌ی‌ها نیز در سال ۱۳۵۷ از پیروزی انقلاب اسلامی ایران استقبال کرده و حتی مراجعه‌شان به محل سفارت ایران افزایش پیدا می‌کند. در میان تونس‌ی‌ها، ایران‌شناسان سرشناسی دست به پژوهش و تألیف زده‌اند، از جمله زنده‌یاد عثمان کعاک که کتاب ماندگار «روابط ایران و تونس در گذر زمان» از او به‌یادگار مانده و به فارسی نیز ترجمه شده است.

در صفحات پایانی کتاب، افزون بر منابع مطالعاتی مورد استفاده نویسنده، تصاویری هم در تکمیل مطالب مندرج در آن آمده است. کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» فرصتی بی‌ظنیر برای شناخت عمیق از جامعه تونس و ساکنان آن فراهم می‌کند و مخاطب را به سفری جذاب و آموزنده دعوت می‌کند. این کتاب، نیازهای گوناگون پژوهشی، آموزشی و فرهنگی را پاسخ می‌دهد و برای هر خواننده‌ای که علاقه‌مند به شناخت فرهنگ‌ها و جوامع مختلف است، خواندنی و مفید خواهد بود.

تونس با عنوان چهارراه تلاقی انواع فرهنگ‌ها، به‌ویژه فرهنگ مدیترانه، یاد می‌شود. وجود فرهنگ قبیله‌ای با زبان بربری، فرهنگ اسلامی با زبان عربی و فرهنگ غربی با زبان فرانسوی، مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی جامعه معاصر تونس است. ذائقه فرهنگی، مفاخر فرهنگی، چگونگی مدیریت فرهنگی و توجه به نهادهای فرهنگی فعال در تونس و همچنین هنرهایی که مورد توجه مردم و موسسه حاکمیتی هستند، در این فصل پیش روی خوانندگان قرار گرفته‌اند.

فصل پنجم با عنوان «دین و مذهب» به اسلام، یهودیت و مسیحیت به‌عنوان ادیان اصلی حاکم بر جامعه تونس پرداخته و معرفی مختصری از برخی مشاهیر دینی تونس را نیز ارائه کرده است. در فصل ششم با عنوان فرهنگ عمومی، به‌طور خاص به جایگاه پیامبر اسلام و اهل بیت^(ع) در میان تونس‌ی‌ها پرداخته شده است. از این دریچه، برخی آداب و رسوم حاکم بر زندگی تونس‌ی‌ها در این فصل منعکس شده‌اند، از جمله آیین سوگواری، غذاها و لباس‌های سنتی. در بخشی نیز اطلاعاتی درباره اساطیر و افسانه‌های حاکم بر این جامعه آمده است.

فصل هفتم اطلاعاتی درباره زبان و ادبیات گذشته و معاصر تونس را ارائه کرده است. فصل هشتم هم روایتی از تاریخ هنر و جایگاه هنرهایی همچون خوشنویسی، موسیقی، تئاتر، صنایع دستی و حتی معماری را در این کشور به تصویر می‌کشد. در فصل

در فصل دوم با عنوان «جامعه»، مطالبی درباره نظام اجتماعی، روابط و طبقات اجتماعی حاکم بر زندگی مردم تونس درج شده است. این بخش نکاتی قابل‌توجه درباره وضعیت نهاد خانواده ارائه می‌دهد. با وجود تهاجم فرهنگی غرب به جامعه تونس، همچنان جایگاه و نقش تربیتی خانواده برای آنان مهم است. نویسنده با مروری بر وضعیت زنان در جامعه تونس، از این نوشته که برخلاف شرایط نه‌چندان مطلوب زنان تونس‌ی تا پیش از استقلال یافتن این کشور، امروزه آنان حضور فعال‌تری در فعالیت‌های اجتماعی و حتی سیاسی دارند. از منظر اقتصادی نیز، این کشور از دهه هشتاد میلادی به‌سوی اقتصاد آزاد متکی بر خصوصی‌سازی گام برداشته است. تونس از منابع نفت و گاز چندانی برخوردار نیست و نساجی و گردشگری مهم‌ترین صنایع ارزآور آن محسوب می‌شوند. ورزش از جمله تفریحات مورد توجه تونس‌ی‌هاست، آن‌چنان‌که تیم ملی فوتبال تونس از تیم‌های مطرح آفریقایی است.

فرصتی برای شناخت سرزمین تونس

فصل سوم با عنوان سیاست و حکومت، به نظام سیاسی و قانون اساسی این کشور پرداخته و فرصت آشنایی بیشتر با ساختار اداری، حزبی و سیاسی تونس در این بخش فراهم می‌شود. اما بخش چهارم، درخصوص فرهنگ است و همین نام را هم دارد. از

آسیا و آفریقا هم هست و وجود شباهت میان دو ملت، حداقل برای مخاطب ایرانی دور از تصور است!

شناخت من از فرهنگ کشورمان، شناختی کلی است؛ البته از آنجایی که در این فرهنگ رشد و نمو کرده‌ام طبیعی است که با مسائل روز و فرهنگ خودمان آشنا باشم. پیش از اعزام به تونس، مطالعاتی درباره این کشور انجام دادم و زیست چهارساله در تونس بر شناخت من افزود؛ با توجه به روابط خوب و معقولی که با نخبگان فرهنگی و عموم جامعه تونس برقرار کرده بودم، درب رایزنی به روی همه تونس‌ها باز بود. مجموع این‌ها موجب شد تا به اطلاعات خوبی از جامعه تونس و فعالیت‌های فرهنگی و هنری آنان دست پیدا کنم؛ اطلاعاتی که با انجام سفرهای متعدد به شهرهای مختلف تونس، با هدف گسترش فعالیت‌های فرهنگی ایران به خارج از پایتخت داشتم من را به این واقعیت رساند که شباهت‌های زیادی میان ایرانیان و تونس‌ها وجود دارد. اگر بخواهم خلاصه بگویم، این شباهت‌ها هم در حوزه تمدنی و هم در زمینه اسلامی مشهود است. در حوزه تعامل با جهان نیز شباهت‌های زیادی بین ایرانیان و تونس‌ها وجود دارد، همان گونه که تونس، چهار راه تلاقی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها است، ایران نیز از چنین موقعیت مشابهی در جهان برخوردار است.

✦ مطالعه این کتاب را به چه افرادی توصیه می‌کنید؟ صرفاً به کار پژوهشگران می‌آید یا جامعه هدف آن را مسئولان کشوری هم می‌توان دانست؟

مطالعه کتاب را به همه افراد فعال در حوزه کتاب و کتابخوانی به‌ویژه پژوهشگران توصیه می‌کنم زیرا مطالب کتاب می‌تواند به آن‌ها سرنخ‌هایی برای دیگر پژوهش‌های مرتبط با تونس شناسی، بلکه شمال آفریقا شناسی بدهد. مطالعه چنین آثاری را به خصوص به دولتمردان و مسئولانی که در حوزه دیپلماسی فرهنگی و سیاسی فعالیت دارند پیشنهاد می‌دهم. مطالعه این قبیل کتاب‌ها برای دولتمردان و فعالان در حوزه دیپلماسی فرهنگی و سیاسی می‌تواند به مثابه برخورداری از یک نقشه راه و پشتوانه‌ای علمی برای توسعه و تقویت روابط فرهنگی ایران با جهان باشد. کتاب «جامعه و فرهنگ تونس» ریشه در تجربیات شخصی من دارد و چنین مطالب آن برخاسته از حقیقت‌ها و واقعیت‌هایی است که در آن زیسته‌ام و این امتیاز مهم این کتاب است.

✦ کسب اطلاعات فرهنگی درباره دیگر کشورها را چقدر برای آغاز روابط اقتصادی و سیاسی بین‌المللی ضروری می‌دانید؟ ورود به روابط خارجی از دریچه فرهنگ چقدر در کسب موفقیت بیشتر مان موثر است؟

شناخت فرهنگی چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی، بنیان همه روابط اقتصادی و سیاسی و اجتماعی است؛ فرهنگ سرچشمه شکل‌گیری همه

این روابط است. به همین خاطر در زمان حضورم در تونس، شعار رایزنی فرهنگی ایران را «برای آشنایی بیشتر» (لکی تعارف أكثر) اعلام کردم؛ همچنان که «(Agressions pour mieux connaître)» (پیش به سوی آشنایی بیشتر) شعار من در سنگال به هنگام حضورم در این کشور (۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷) به عنوان رایزن فرهنگی بود. این معارفه و آشنایی یک کار فرهنگی است که اگر به خوبی انجام شود، روابط اقتصادی و سیاسی هم سمت و سوی صحیح‌تر و ماندگارتری خواهند گرفت.

✦ مراودات فرهنگی و هنری چقدر در دست‌یابی به دیپلماسی فرهنگی مؤثر هستند؟

توجه به دیپلماسی فرهنگی به‌ویژه حوزه هنر در شکل‌گیری و تداوم روابط کشورها بسیار مهم است؛ به خصوص در روابط ایران با دیگر کشورها که فعالیت فرهنگی نقش مهمی دارد. پیش از اعزام به تونس، در کلاسی که به میزبانی آقای سید رضا صالحی امیری، رئیس وقت کتابخانه ملی ایران برگزار شد، ایشان جمله‌ای مهم گفت که هنوز در خاطر من هست؛ سخن او این بود که «قدرت ایران در نفت و موشک و سیاست و این جور چیزها نیست، قدرت ایران در حوزه فرهنگ است.» این گفته درستی است. هر وقت رایزنان فرهنگی کشورمان در انجام ماموریت خود، به بهره‌مندی از بخش‌های مختلف فرهنگ و هنر توجه ویژه نشان دادند به نتایج بهتر و ماندگارتری دست یافتند. در حوزه روابط فرهنگی ایران و تونس، فعالیت‌های بسیار خوبی انجام دادم؛ نمونه بارز آن راه اندازی کارگاه آموزش خوشنویسی خط نستعلیق (خط ملی ایران) در تونس بود که با استقبال بسیار تونس‌ها روبرو شد؛ فعالیتی که هنوز ادامه دارد و من مطمئن هستم که این فعالیت روز به روز حوزه گسترده‌تری رانه تنها در تونس بلکه در آفریقا و در دنیای فرهنگی خارج از کشور به دست خواهد آورد؛ آموزش زبان فارسی نیز فعالیتی ماندگار بود؛ شرکت کنندگان تونس‌ها در این کلاس‌ها می‌گفتند آشنا بودن با زبان فارسی امتیازی برای آنان در کسب پذیرش از دانشگاه‌های اروپا و آمریکا است.

✦ افزایش تعاملات از طریق راه‌هایی همچون تبادل رایت کتاب، ترجمه متقابل آثار شاخص هر دو کشور، اکران فیلم و تولیدات مشترک سینمایی چقدر در زمینه دست‌یابی به دیپلماسی فرهنگی مؤثرند؟

تعاملات فرهنگی در حوزه‌هایی از جمله ترجمه کتاب و فعالیت‌های هنری مشترک مانند حوزه سینما نتایج مهمی خواهند داشت و در طولانی مدت خلاءهای موجود در روابط فرهنگی ایران و تونس را برطرف می‌کنند. تونس‌ها خواستار همکاری سینمایی مشترک با ایرانیان بودند. در بحث ترجمه نیز تونس‌ها علاقه فراوانی به ترجمه اشعار کلاسیک فارسی به عربی و فرانسوی (زبان علمی تونس)

دارند. در حوزه تئاتر هم این علاقه‌مندی‌ها وجود دارد و خوشبختانه ارتباط اهالی هنر هر دو کشور در سال‌های اخیر قوی‌تر از قبل شده است. قوی‌ترین حوزه‌ای که ایران از طریق آن قادر به برقراری رابطه مبتنی بر روابط تاریخی با تونس است، حوزه فرهنگ است. وگرنه جامعه تونس به شکلی است که خارج از عرصه فرهنگ، به شکل‌گیری روابط در عرصه‌هایی نظیر سیاست، امنیت و حتی مباحث دینی روی خوش چندانی نشان نمی‌دهد. ما اگر در حوزه دیپلماسی فرهنگی به معنای واقعی کلمه بکوشیم، ارتباطات ایران و تونس بسیار قوی‌تر خواهد شد. تونس‌ها اشتیاق زیادی برای آشنایی بیشتر با فرهنگ و تمدن ایران دارند. با شناختی که از فضای فکری غالب بر تونس دارم معتقدم فلسفه و عرفان نیز حوزه‌های بسیار خوبی برای تعاملات فرهنگی ایران و تونس است و دو ملت داشته‌های زیادی در این حوزه برای گفت و گو و ارائه به یکدیگر دارند.

✦ در این رابطه رایزنی‌های فرهنگی قادر به انجام چه فعالیت‌هایی هستند؟

به اعتقاد من، رایزنی‌های فرهنگی ما نه تنها در تونس، بلکه در همه قاره‌ها، از اروپا گرفته تا آمریکا، آفریقا، آسیا و اقیانوسیه قادر به فعالیت‌های موثری هستند. به خصوص که ایران فرهنگی دایره جغرافیایی و فرهنگی بسیار گسترده‌ای را شامل می‌شود و خود یک جهان فرهنگ است. اگر بتوانیم تعاملات فرهنگی مان را در حوزه زبان فارسی، هنرهای ایرانی و به ویژه هنرهای قرآنی قوی‌تر کنیم، قادر به افزایش داد و ستدهای فرهنگی و معرفتی مان با تونس‌ها خواهیم بود. چنین فعالیت‌هایی، نقش موثری در تحکیم روابط ملت‌ها و ایجاد وفاق بین‌المللی ایفا می‌کنند. حالا که بحث به اینجا رسید، از دولت چهاردهم به دلیل عزمی که بر دنبال کردن بحث وفاق ملی دارد تشکر می‌کنم چراکه این وفاق ملی قادر است گستره‌ای بین‌المللی پیدا کند. بحث وفاق را نه تنها در عرصه داخلی، بلکه در زمینه روابط بین‌المللی ایران با جهان با هدف رسیدن به وفاق فرهنگی هم می‌توانیم دنبال کنیم. خواسته قلبی و تجربه شده خودم این است که کاربست دیپلماسی قرآنی به معنای اولویت دادن به قرآن و آموزه‌های آن در روابط بین‌الملل می‌تواند به ما در دست‌یابی به وفاق فرهنگی مذکور کمک کند زیرا قرآن کریم به عنوان یک کتاب مقدس از محبوبیت و مقبولیتی جهانی برخوردار است. خوشبختانه ریاست محترم سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بارها بر اولویت دهی به دیپلماسی قرآنی در فعالیت‌های سازمان تاکید کرده‌اند. این که بر ضرورت استفاده از دیپلماسی قرآنی در روابط مان با تونس‌ها تاکید دارم برخاسته از اهمیتی است که آنان بر این کتاب آسمانی قائل هستند. به عنوان نمونه می‌توانم به تلاوت بیست و چهار ساعته قرآن در مسجد تاریخی «عقبه ابن نافع» در شهر قیروان تونس اشاره کنم؛ سنتی که بیش

نگاهی کارشناسی به دیپلماسی علمی

راهکارهای ارتقا

تخصیص بودجه: برای اجرای برنامه‌های دیپلماسی علمی، لازم است بودجه کافی به این امر اختصاص داده شود.

جذب و تربیت نیروی انسانی متخصص: برای اجرای برنامه‌های دیپلماسی علمی، لازم است نیروی انسانی متخصص در این زمینه جذب و تربیت شود.

ارتباط دانشگاه و صنعت: برای توسعه دیپلماسی علمی، لازم است ارتباط بین دانشگاه‌ها و صنعت تقویت شود.

دیپلماسی پارلمانی: دیپلماسی پارلمانی می‌تواند به عنوان ابزاری برای ترویج دیپلماسی علمی و جلب حمایت نمایندگان مجلس از این امر به کار گرفته شود.

دیپلماسی رسانه‌ای: دیپلماسی رسانه‌ای می‌تواند به عنوان ابزاری برای اطلاع‌رسانی در مورد دستاوردهای علمی کشور و ترویج دیپلماسی علمی به کار گرفته شود. در دولت‌های گذشته از جمله دولت سیزدهم توجه ویژه‌ای به دیپلماسی علمی شده است و اقدامات قابل توجهی در این زمینه انجام شده است و جذب ۱۱۰ هزار دانشجوی خارجی در کشور، یکی از دستاوردهای مهم در حوزه دیپلماسی علمی در دولت سیزدهم است.

برای رسیدن به هدف جذب ۳۰۰ هزار دانشجوی خارجی در برنامه هفتم توسعه، نیازمند انجام اقداماتی مانند رفع موانع اداری، تنوع‌بخشی به جذب دانشجویان از کشورهای مختلف و تقویت زیرساخت‌های دانشگاه‌ها هستیم.

منحصر کلام اینکه دیپلماسی علمی به عنوان ابزاری کارآمد در سیاست خارجی، می‌تواند به ارتقای منافع ملی و تصویر کشور در عرصه بین‌الملل کمک کند. برای توسعه دیپلماسی علمی، لازم است اقداماتی مانند ایجاد ساختار مناسب، تخصیص بودجه، جذب و تربیت نیروی انسانی متخصص، تقویت ارتباط دانشگاه و صنعت، استفاده از دیپلماسی پارلمانی و دیپلماسی رسانه‌ای انجام شود.

از هزار سال عمر دارد و مردم تونس آن را زنده نگه داشته‌اند و تاکنون تدویم یافته است؛ این یعنی قرآن، نفوذ زیادی در جامعه تونس دارد. البته با توجه به شرایطی که تونس دارد، اجرای دیپلماسی قرآنی در آن نیازمند یک بینش و نگرش خاصی است.

✦ در کشور تونس، تا چه اندازه برای عرضه تولیدات فرهنگی و هنری ایران شرایط و ظرفیت هست؟

کشور تونس بازار بسیار خوبی برای عرضه تولیدات فرهنگی و هنری مان دارد. البته که نباید استفاده‌مان از ظرفیت فرهنگی تونس را تنها به عرضه محصولات مان محدود کنیم. تونس کشوری هنر خیز و هنرمند پرور است و ظرفیت بسیار خوبی برای ایران جهت انجام فعالیت‌های فرهنگی و هنری مشترک دارد. شاید جالب باشد که بدانید در شهرهای مختلف تونس، آثار هنری و معماری تاریخی گوناگونی از دوره‌های باستانی و دوران اسلامی به جای مانده که در آن رد پای هنر ایرانی هم دیده می‌شود؛ حضور دو کشور در نمایشگاه بین‌المللی کتاب دو کشور و حضور تونس‌ها در نمایشگاه بین‌المللی قرآن در تهران، نمونه‌هایی از ظرفیت‌ها فرهنگی مشترک دو طرف است.

✦ آشنایی متقابل فرهنگی و هنری ایران با دیگر کشورها، در حوزه دیپلماسی فرهنگی و در ابعاد بعدی‌اش، دیپلماسی عمومی چه رهاوردهایی در سایر عرصه‌های برای ما به دنبال دارد؟

این موضوع بسیار مهمی است. اگر دولت‌ها و ملت‌ها مشترکات فرهنگی همدیگر را بهتر بشناسند، آن وقت است که در حوزه فرهنگی، سیاسی، هنری و حتی دیگر حوزه‌ها ما شاهد برقراری روابطی متین و محترمانه خواهیم بود.

✦ در دنیای امروز که زمانه استفاده از قدرت محصولات فرهنگی و هنری در مسیر دستیابی به اهداف بین‌المللی کشورهاست، چه توصیه‌ای برای رایزن‌های فرهنگی ایران در دیگر کشورها دارید؟

سه توصیه به همکاران عزیزم در رایزنی‌های فرهنگی دارم؛ نخست آن که آگاهی و خود آگاهی خود را نسبت به توانایی‌ها و ظرفیت‌های ایران فرهنگی، برای حضوری قوی و منسجم در عرصه روابط فرهنگی بین‌المللی افزایش دهند؛ توصیه دیگر آن که برای شناخت جهان امروز و پیچیدگی‌های انسان در این دوران مدرن که مخاطبان فعالیت آن‌ها هستند بکوشند؛ شناختی که به سادگی محقق نمی‌شود و نیازمند مطالعه و جستجوی بسیاری است؛ شناخت خود و دیگری و به تعبیر تونس‌ها «من و دیگری» برای انجام کار فرهنگی بسیار مهم است؛ توصیه واپسین من به همه فعالان در حوزه دیپلماسی به‌ویژه کنشگران فرهنگی بین‌المللی، غفلت نکردن از توجه به قرآن و آموزه‌های آن یا همان دیپلماسی قرآنی است.

اما توسعه دیپلماسی علمی با چه راهکارهایی امکان‌پذیر است؟

ایجاد ساختار مناسب: برای توسعه دیپلماسی علمی، لازم است ساختاری مناسب در دستگاه‌های دولتی و دانشگاه‌ها ایجاد شود.

اسیر و رسالت‌اش

حمید محمدی؛

رایزن فرهنگی پیشین ایران در آلمان

دیپلماسی فرهنگی به عنوان بخشی از دیپلماسی عمومی در پی اثرگذاری بر روی افکار عمومی جوامع دیگر است. در واقع دیپلماسی عمومی به طور کلان‌تر و دیپلماسی فرهنگی به طور خاص‌تر، بستر گسترش و تعمیق روابط در عرصه‌های سیاسی اقتصادی، آموزشی و ورزشی با دیگر کشورها و جوامع را فراهم می‌سازد. به عبارتی بدون دیپلماسی عمومی و دیپلماسی فرهنگی نیل به روابط سیاسی و اقتصادی پایدار و عمیق با دیگر کشورها به سهولت میسر نیست.

واضح است که بدون شناخت دقیق ملت‌ها و جوامع مخاطب، دیپلماسی فرهنگی که بر آن است تا از طریق تبادل اندیشه و فرهنگ و هنر و زبان، درک متقابل جوامع دیگر را تقویت کند فاقد اثر بخشی و کارایی لازم است.

امروزه عرصه دیپلماسی فرهنگی بسیار وسیع‌تر از گذشته شده است. حتی اگر به این قائل باشیم که مضامین و موضوعات عرصه دیپلماسی فرهنگی ثابت مانده و متکثرتر نشده که شده، اما ابزارها و بسترهایی که دیپلماسی فرهنگی می‌تواند از طریق آن‌ها به اجرا درآید بسیار متنوع شده است به خصوص در حوزه فضای مجازی که هوش مصنوعی از بارزترین آن است.

توفیق در عرصه دیپلماسی فرهنگی مستلزم تبیین دقیق اهداف فرهنگی، شناخت دقیق و به روز کشورها و جوامع مخاطب، تدوین برنامه‌هایی منعطف و منطبق با شرایط هر یک از جوامع مخاطب و استفاده از ابزارهای روزآمد و سازگار با جامعه هدف است.

اینکه چه میزان دوران اسارت در رشد و پرورش افراد برای ورود به عرصه دیپلماسی اثرگذار بوده است را باید در مکاتبات آزادگان که بعضاً منتشر شده است یافت. البته به لحاظ علمی نمی‌توان

رویدادها و تحولات اردوگاه‌های اسرا را در ذیل دیپلماسی فرهنگی گنجانند. اما از این منظر که در اردوگاهها در یک سو آزادگان قرار داشتند و در مقابل آنها، نگهبان‌هایی پر از نفرت و کینه نسبت به اسرا، با فرهنگ و ملیتی متفاوت، شاید به توان شیوه و منش اسرا در مواجهه با نگهبانها را به نوعی و با اغماض دیپلماسی فرهنگی نامید. مرحوم حاج آقای ابوترابی در نوع روابط و تعامل با نگهبان‌ها سرآمد و نمونه بود. منش و سلوک اخلاقی آن انسان بزرگ که بر برگرفته از دستورات اسلام و سیره اهل بیت علیهم السلام بود نه تنها اکثر اسرا را شیفته و مرید خود ساخته

بود که رفتار محبت‌آمیز و اخلاق کریمانه‌اش، دل سنگ و سخت برخی نگهبان‌ها را نیز چون موم نرم ساخته بود. او با حسن خلق و صبوری و متانت و از خود گذشتن برای خدمت به دیگران و تقویت حس انسان دوستی و بیدار کردن فطرت نگهبانها، از یک نگهبان سنگدل پر از حقد و کینه، انسانی وارسته و مومن ساخت که توفیق یافت از سرباز صدام بودن در جوانی‌اش، به مدافع حرم شدن در میانسالی‌اش متحول شود و روح انسانی‌اش را ارتقا دهد. اگر غایت دیپلماسی فرهنگی را نفوذ در قلبها بدانیم، او هم خود اینگونه بود و هم خیل عظیمی از آزادگان را اینگونه تربیت کرد.

در دوران اسارت برای اینکه قوای جسمی و روحی اسرا از بین ببرند با ممنوع کردن هر گونه فعالیتی حتی یک نرمش ساده شرایط بسیار سخت و بسته‌ای ایجاد کرده بودند.

با این وجود در همان شرایط سخت، با برنامه‌ریزی دقیق و به دور از چشم نگهبانها و بطور مخفیانه، برنامه‌های فرهنگی، آموزشی و ورزشی بسیار دقیق و منظم در تمام اتاق‌ها اجرا می‌شد.

از برنامه‌های مناسبت‌های دینی و ملی گرفته تا کلاس‌های قرآن و درس‌های عادی مدرسه‌ای و زبان و کلاس‌های هنری مثل نقاشی کاریکاتور. هر که هر چه می‌دانست و تجربه داشت به دیگران می‌آموخت و او که یاد می‌گرفت به گروهی دیگر یاد می‌داد.

گاهی این کلاس‌ها و برنامه‌ها لو می‌رفت و بچه‌ها سخت مجازات می‌شدند اما این باعث نمی‌شد که روند آموزشی و برنامه‌های فرهنگی ورزشی مختل شود. فردا با تدابیر امنیتی بیشتری ادامه می‌یافت.

به خاطره‌ای از حدود ۴۲ سال قبل یعنی بهمن ماه ۱۳۶۱ اشاره می‌کنم. در آن دوران در اردوگاه‌های اسرا هر نوع فعالیتی اعم از فرهنگی ورزشی، آموزشی و... حتی نماز جماعت به شدت ممنوع بود و مجازات‌های سختی در پی داشت. با وجود فضای به شدت امنیتی تصمیم گرفتیم با اجرای مجموعه‌ای از برنامه‌های فرهنگی و هنری به مناسبت دهه فجر چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، آن فضای خسته و کسل کننده را بشکنیم. با همفکری یکی دیگر از آزادگان، مجموعه برنامه‌هایی شامل مسابقات حفظ قرآن، حدیث، قرائت قرآن، معلومات عمومی، تئاتر، خط، نقاشی، کاریکاتور و کشتی را تنظیم کردیم. پس از تأیید مرحوم حاج آقای ابوترابی، با نمایندگانی از همه اتاق‌ها هماهنگی شد تا مخفیانه برنامه‌ها را اجرا کنند.

پیش بینی نمی‌کردیم اینقدر بچه‌ها از برنامه‌ها استقبال کنند. همه چیز در اتاق‌ها مخفیانه، اما به خوبی پیش می‌رفت. عمده برنامه‌ها شب اجرا می‌شد که امکان کنترل آمد و شد نگهبان‌ها بیشتر بود. در هر رشته ابتدا بین بچه‌های اتاق مسابقه برگزار می‌شد و سپس برندگان هر اتاق برای کسب رتبه اول در اردوگاه با هم رقابت می‌کردند. در کنار مسابقات برنامه‌ها و سرگرمی‌های دیگری هم، چون سخنرانی‌های مختلف، نمایش تئاتر، اجرای سرود و... هر شب در اتاق‌ها، با وجود مشکلات خیلی زیاد اجرا می‌شد. هیچ امکاناتی نداشتیم. بعضی از بچه‌ها برای خط و نقاشی و کاریکاتور مجبور بودند از تکه پارچه سفید یا تکه‌ای از کاغذ سیمان استفاده کنند.

برای ساختن دکور یک نمایش، بچه‌ها مجبور بودند از مدت‌ها قبل، با وسایل خیلی محدودی که داشتیم، مثل پتو، ملحفه، کارتن مقوایی و تکه‌های سیم‌خاردار مقدمات دکور را فراهم کنند و آن‌ها را طوری پنهان سازند که نگهبان‌ها متوجه نشوند. تازه مشکل اصلی موقع اجرا بود. دکور که معمولاً از قبل روی پتویی پیاده شده بود، روی دیوار نصب می‌شد. چند لحظه از شروع نمایش نمی‌گذشت که باصدای پای نگهبان مجبور می‌شدیم، آن را به هم بزیم. گاهی یک میان‌برده پانزده دقیقه‌ای بیش از یک ساعت به درازا می‌کشید، انجام تمامی برنامه‌ها با همین مشکلات روبرو بود، اما بچه‌ها در این رابطه هرزحمتی را به آسانی می‌پذیرفتند، چون به خوبی می‌دانستند که تأثیر اجرای آن برنامه‌ها تا چه حد در بالا بردن روحیه بچه‌ها و همچنین در خنثی‌سازی برنامه‌های ضدفرهنگی بعضی‌ها موثر است.

ما روزهای دهه فجر را به اقتضای شرایط اردوگاه نامگذاری کرده بودیم، مثلاً یک روز به نام «اسیر و رسالتش» نام گرفته بود که تمامی برنامه‌ها در این روز به نحوی، و طائف یک رزمنده اسیر را در قبال انقلاب اسلامی و خون شهدا بیان می‌کرد. در روز دیگری که عنوانش «روز خادمین اسرا» بود از زحمات بی‌شائبه و مخلصانه افرادی تجلیل و قدردانی می‌شد که همان اندک وقت آسایش خود را هم بی‌منت وقف خدمت به سایر اسرا کرده بودند، در صورتی که شرایط و امکاناتشان هیچ‌فرقی با دیگران نداشت، حتی ممکن بود به علت چهره شناخته شده‌شان، بیشتر از طرف نگهبان‌ها مورد آزار و اذیت قرار گیرند. مثل مسئولین نظافت، آشپز، فرمانده ایرانی اردوگاه، دکتر مسئول بهداری و... یکی از روزهای پایانی دهه فجر سال ۶۱ بود. طبق روال اول صبح از اتاق آمدم بیرون تا

در دوران اسارت برای اینکه قوای جسمی و روحی اسرا از بین ببرند با ممنوع کردن هر گونه فعالیت حتی یک نرمش ساده شرایط بسیار سخت و بدست‌های ایجاد کرده بودند. با این وجود در همان شرایط سخت، با برنامه‌ریزی دقیق و به دور از چشم نگهبان‌ها و بطور مخفیانه، برنامه‌های فرهنگی، آموزشی و ورزشی بسیار دقیق و منظم در تمام اتاق‌ها اجرا می‌شد

برای امید

بیژن رضایی؛ رزمنده دوران دفاع مقدس

روزهای پایانی جنگ بود. چیزی به پذیرش قطعنامه و اتمام جنگ تحمیلی نمانده بود که در جاده اهواز - خرمشهر، طی یک درگیری با عراقی‌ها گرفتار نیروهای بعثی شدیم. کسی نفهمید سرنوشت‌مان چه شده! اسم‌مان وارد فهرست مفقودی‌ها شد. با این همه اوضاع‌مان از رزمنده‌هایی که طی آن هشت سال اسیر عراقی‌ها شده بودند بهتر بود، البته نه این که بگویم شرایط خوبی داشتیم، نه! منتهی غیر از آن چندماه اول که تمام توان‌شان را برای کشیدن شیره‌جان‌مان گذاشته بودند، مابقی آن بیست و پنج ماه اسارت، قابل تحمل‌تر از چیزی بود که بعدها از اسرای قدیمی‌تر شنیدم.

بازگردیم به روزهای ابتدایی اسارت، به آن موقعی که از پادگان بصره به بغداد منتقل شدیم. البته خود بغداد که نه. حومه شمال شرقی بغداد، اردوگاه شماره ۱۷ - نهران، جایی که بیشتر اساراتم آنجا سپری شد. گاهی به خودم می‌گویم این همان نهروانی نبود که در آن خوارج مقابل حضرت علی (علی) ایستادند؟ همان جنگ مشهور نهروان! نمی‌دانم. شاید هم تشابه اسمی باشد. راستش جستجوی دقیقی نکرده‌ام.

بگذریم. اردوگاه شماره ۱۷ قبل از ورود ما، محل اسکان زندگی نظامیان عراقی بود، ما را با اتوبوس به آنجا بردند و از آن تونل کذایی عبور دادند. شاید درباره تونلی که عراقی‌ها ترتیب می‌دادند و با کابل و باتوم به جان تازه‌واردها می‌افتادند شنیده باشید. بعد از آن پذیرایی مفصل، به سالن‌هایی که قبل‌تر تخلیه شده بودند رسیدیم. مشغول حصارکشی پنجره‌ها بودند که کسی فرار نکند، برای همین حدود یک ماه تعداد زیادی از ما را در محل کوچکی نگه داشتند. شرایط سختی بود، تمام توان‌شان را برای تضعیف شرایط روحی و جسمی‌مان گذاشته بودند. من حدوداً بیست و سه ساله

بودم، اما باقی بچه‌ها خیلی کم سن‌تر و اغلب هفده-هجده ساله بودند! با ما کاری کردند که نای راه رفتن هم نداشتیم. خیر چندانی از آب و غذا هم نبود. نهایتاً روزی یک وعده غذا! همیشه هم تشنه‌مان بود، مخصوصاً که هنوز مرداد ماه بود و خب عراق هم که گرم‌تر از ایران است! سالن‌ها که سر و شکل زندان پیدا کردند، خیال بعثی‌ها هم راحت‌تر شد. وضعیت که قدری بهتر شد به این فکر افتادیم که برای گذران روز و شب‌مان باید کاری کنیم. همدیگر را نمی‌شناختیم. از جاهای مختلفی اسیر شده بودیم. شروع به پرس‌وجو کردیم، این که هرکسی از کجا آمده و چطور گرفتار شده است. این‌طور هم دوست می‌شدیم و هم این که بهانه‌ای برای گذران زمان پیدا می‌کردیم. اما این هم کافی نبود. اسرای ایرانی مستقر در سایر اردوگاه‌های بعثی، به خصوص آنهایی که از ابتدای جنگ گرفتار شده بودند برای حفظ روحیه‌شان کارهای هنری می‌کردند، آن هم با اجرای نمایش و حتی شعرخوانی. البته این‌ها را بعد از آزادی متوجه شدم. آن موقع درباره‌اش چیزی نشنیده بودم. نمی‌دانم چطور به فکرمان افتاد که کلاس آموزشی برپا کنیم! شاید جرعه اولیه‌اش را روزنامه‌هایی زد که بعثی‌ها به آسایشگاه می‌فرستادند. یکی از این روزنامه‌ها «بغداد آبرور» انگلیسی بود، بچه‌هایی که زبان انگلیسی‌شان خوب بود، کلمات آن را برای دیگران معنی کرده و درباره‌شان توضیح می‌دادند. همه‌مان استقبال کردیم، خود من تعداد زیادی کلمات انگلیسی یاد گرفتم. این هم کافی نبود، مدتی دیگر که گذشت، هرکدام به نفر کناری‌مان، از کاری که بلد بودیم و درسی که خوانده بودیم گفتیم؛ از خاطرات دوره درس و مدرسه گرفته تا آموخته‌های مختلف‌مان. من در هنرستان برق خوانده بودم.

مبحث تبدیل مقاومت‌ها به چند مدلی که یادگرفته بودم را برای دیگران توضیح دادم،

راستش برای خودم در دوره مدرسه مبحث جذابی بود. آنقدر زمان کند و سخت سپری می‌شد که حتی این مدل آموزش‌ها هم برای من حکم سرگرمی داشت. هیچ امکاناتی برای کلاس‌های آموزشی نداشتیم. سراغ وسائلی که برای اصلاح در اختیارمان گذاشته بودند رفتیم. یک آئینه کوچک در بین این وسایل بود، از پشت آن به عنوان محلی برای نوشتن و تشریح توضیحات درسی‌مان استفاده کردیم. شاید برای شما ساده به نظر برسد، اما همان آینه کوچک که نهایتاً اندازه گوشی‌های موبایل امروزی بود انگیزه‌مان را بیشتر کرده بود.

با یک تکه کابل و سیم خاردار هم قلم تخته کوچک‌مان را درست کردیم. اسرایی که آینه داشتند، برای اسرای بیشتری دوره آموزشی برپا می‌کردند. یکی دیگر از بچه‌ها که اهل سلماس بود، فیزیک خوانده بود و مباحث مرتبط با انواع لنزها و آینه‌های محدب و مقعر را یادمان داد. یادم هست که به ما گفت در سلماس هیچ کسی بی‌سواد نیست! همان موقع بود که فهمیدم سلماسی‌ها مردم فرهیخته‌ای هستند. با لهجه بسیار شیرینی، مباحث ساده‌تر فیزیک را شرح می‌داد. در بین این دوره‌های آموزشی حتی کلاس آشپزی هم داشتیم. بیگی، یکی دیگر از اسرایی بود که در همین دوره‌های آموزشی باهم دوست شدیم، اول از خانواده‌اش گفت و این که قبل اسارت چه می‌کرده تا رسید به آشپزی!

طرز تهیه مسقطی را یادمان داد. این که اول باید نشاسته را در آب گرم حل کنیم و... در کلاس‌های قبلی صحبت از فیزیک و زبان انگلیسی بود، اینجا بحث غذا بود. چیزی که همیشه کمبودش را داشتیم. آخر شب بود. حرفش که تمام شد خیلی بیشتر از همیشه گرسنه‌مان شد. به فرمان افتاد که برای جلسه بعد کمی نان همراه داشته باشیم. یکی از اسرا به دچار بیماری گوارشی شده بود و اشتهايش را از دست داده بود. نان را به ما داد. هرکدام تکه‌ای کردیم و جلسه بعدی آشپزی را شروع کردیم. جلسه بعدی کلاس آشپزی، آموزش ته‌چین بود. این دفعه دست پر رفته بودیم؛ همین که یادآوری طعم ته‌چین گرسنه‌مان کرد، تکه نان‌ها درآوردیم و... حالا آن آقای بیگی هفده-هجده سال برای خودش استاد دانشگاه شده، در این سال‌ها، چند مرتبه‌ای هم همدیگر را دیده‌ایم. راستش اسارت، همه‌اش تلخی نبود، دوستی‌هایی که آنجا شکل گرفت، تلاش اسرا برای حفظ روحیه و این که هوای همدیگر را داشتند به خاطرات شیرینی تبدیل شده که هرازگاهی بهانه‌ای برای دیدارمان با یکدیگر می‌شود. هرچند که دیگر خبری از جوانان آن روزها نیست و دیگر همه‌مان پیرمرد

شده‌ایم. حالا که بحث دوستی‌ها شد بگذارید یادی از بچه‌های کرمان کنم، اسرای عزیزی که بخش پررنگی از خاطرات آن بیست‌وپنج ماه اسراتم، به رفاقت‌ها و انسایتی که در آنان دیدم اختصاص پیدا کرده است. در آسایشگاهی که ما در آن گرفتار شده بودیم، فقط چند پنکه سقفی بود؛ گروه‌های خوش‌شانس و البته زرنگ‌تر اطراف پنکه‌ها مستقر شدند.

در بین ما، یک گروه هم از اسرای کرمانی بودند. جایی که به این‌ها رسید زیر یکی از پنکه‌های خراب بود! با این همه تقلایی نکردند که سراغ جای بهتری بروند. همانجایی سر و صدا نشستند و روز و شب‌شان را سپری می‌کردند. من از دور آنان را می‌دیدم. بعد از مدتی متوجه شدم که گونه سعید، یکی از این بچه‌ها که همه‌شان هم بسیار جوان بودند متورم شده است. فکر کردم حتما دندان‌ش چرک کرده است. چند مرتبه‌ای به درمانگاه فرستادش، اما نه تنها بهتر نشد، تورم صورتش بیشتر و بیشتر هم شد.

آنجا خبری از درمان درست و حسابی نبود. نهایتاً یک درمان ساده سرپایی بود. در یکی از سرشماری‌های روزانه زندان، خیلی اتفاقی نزدیک گروه بچه‌های کرمانی قرار گرفتم. همان اول متوجه بو تعفن شدیدی شدم، خیلی بیشتر از چیزی بود که تصورش کنید! بوی تعفن از بدن همان آقا سعید کرمانی بود. من فکر می‌کردم گرفتار دندان درد شده، اما ماجرا خیلی جدی‌تر از آن حرف‌ها بود. ظاهراً گرفتار سرطان شده بود، نمی‌دانم سرطان لنف بود یا چیزی دیگری، اما عفونت آن توده متورم صورت، تمام بدنش را گرفته بود. دوستانش، آن بچه‌های نجیب، مدت‌ها بوی تعفنی که من نتوانستند تحمل کنم

را تاب آوردند، بدون آن که بگذارند دوستانشان بفهمند! آنقدر کنارش ماندند، آنقدر همراهی‌اش کردند تا بعد از مدت‌ها تحمل درد و رنج با زندگی وداع گفت.

هنوز هم بعد از سال‌ها، وقتی یاد آن گروه کرمانی، یاد بچه‌های لشکر ۴۱ ثارالله در ذهنم تازه می‌شود به آن رفاقت و انسانیتی که در حق دوست شهیدشان انجام دادند درود می‌فرستم.

این را گفتم که بدانید چرا برخی از رزمندگان آزاده، وقتی حرف دوران اسارت‌شان می‌شود با دریغ و افسوس از آن یاد می‌کنند! گفتم که بدانید حسرت آن دوران را می‌خورند. آنجا اگر دوستی و رفاقتی شکل می‌گرفت ناب بود. البته نه این که بگویم همه اینطور بودند. بالاخره آدمی‌زاد است؛ گاهی گرفتار خطا هم می‌شود اما امثال شهید سعید و دوستانش را در آن بیست و پنج ماه اسارت زیاد دیدم. آن حجم از مهربانی و از خودگذشتگی را من جای دیگری ندیدم. دوران اسارت و دوستی‌های اسرا را می‌توان گواهی بر این دانست که حتی در بدترین شرایط هم می‌توان اصیل و مهربان بود.

مرور این داستان قدیمی، برای من یادآور آن است که حتی در تاریک‌ترین شرایط هم نور راه خود را پیدا می‌کند. تاب‌آوری و مقاومتی که من در آن بیست و پنج ماه میان اسرا دیدم، گویای آن است که در سخت‌ترین شرایط هم می‌توان به ارزش‌های اخلاقی و انسانی پایبند ماند و این چیزی است که همیشه در خاطر من می‌ماند. همبستگی‌های اینچنینی میان اسرا نه تنها روحیه بخش بود، بلکه آن را می‌توان نمادی از مقاومت و ایستادگی در برابر سختی‌ها دانست. هر یک از ما با امید به بازگشت به خانه و دیدار مجدد عزیزانمان، روزها را پشت سر می‌گذاشتیم و این امیدواری را با دوستان و همبندیان خود تقسیم می‌کردیم.

به اتکای تجربه‌های گرانمایی که از آن بیست‌وپنج ماه اسارت به دست آوردم، اغراق نیست که بگویم ایران سرزمین نجیب‌زادگان است. و نجیب‌ترین ساکنان آن را هم می‌توان در بین رزمندگان جنگ تحمیلی و به خصوص در میان اسرای بعضی‌ها یافت. این که تاکید دارم بی‌اغراق! به این خاطر است که حضور برخی از آنان را طی بیست‌و ماه اسارت از نزدیک لمس و درک کرده‌ام و هنوز هم، وقتی یاد آن گروه کرمانی می‌وفتم، تمام قد به احترام آن همه انسانیت و نوع دوستی‌شان می‌ایستم. ای کاش با مروری بر خاطرات اینچنینی بدانیم که سختی‌ها ماندگار نیستند.

*آقای بیزن رضایی، هم اکنون به عنوان کارشناس، در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت می‌کنند.

اطلاع‌رسانی درست

علیرضا میرجلیلی؛

رئیزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در برزیل

محصول فرهنگی در راستای معرفی فرهنگ و آیین و رسوم یک کشور، مانند یک ویرتین عمل کرده و بدون آن، تبلیغ به شیوه گفتگو و تعاملات حداقلی تنزل پیدا می‌کند.

محصولات فرهنگی یکی از ابزارهای مهم و غیر قابل انکار در دست مسئول فرهنگی است. به عنوان مثال در برزیل هر آنچه رنگ و بوی فرهنگ و آداب و رسوم و خداگرایی داشته باشد، بسیار مورد استقبال قرار می‌گیرد.

کشور برزیل از تنوع فرهنگی و قومیتی بسیاری برخوردار است و این امر می‌تواند زمینه بسیار مساعدی برای پذیرش محصولات فرهنگی از دیگر کشورها باشد. بویژه برای کشورهای مشرق زمین که در نگاه برزیلی‌ها مهد تمدن و فرهنگ شناخته می‌شوند.

درباره شاخصه یک محصول فرهنگی در محل ماموریت یک ریزن فرهنگی باید بگویم که آنچه در جذب نگاه مخاطب لاتین به محصولات فرهنگی حائز اهمیت است، آشنایی با سلايق

و علايق مخاطب و همسویی باگرایشات آنها است. جالب است بدانید در برزیل هر آنچه رنگ و بوی فرهنگ و آداب و رسوم و خداگرایی داشته باشد، بسیار مورد استقبال قرار می‌گیرد.

البته اطلاع‌رسانی درست رکن مهمی در معرفی یک محصول فرهنگی است. در واقع، آنچه مهم است معرفی صحیح و اطلاع‌رسانی کافی است. اشکال بزرگی که در معرفی این محصولات وجود دارد، عدم وجود رسانه و حتی یک بروشور ساده و یا سایت و... برای شناساندن آن به مردم بوده است. به این دلیل که معمولاً در ارائه محصول، به سابقه ذهنی مخاطب و تجربه آن توجه نمی‌شود و به سبب همین بی‌اطلاعی، مخاطب به سهولت از کنار آن عبور می‌کند. لذا ارائه پیوست‌های رسانه‌ای و تبلیغی برای یک محصول ناآشنا و جدید ضرورت دارد و مستلزم مطالعه دقیق و تهیه کاتالوگ، بروشور، تیزر و... به زبان پرتغالی است. موضوع دیگر، اثرگذاری تبادل محصولات بین دو کشور در پیشبرد اهداف دیپلماسی فرهنگی است. می‌توان چنین بیان کرد که این موضوع تبادل به میزان گسترده‌ای تاثیرگذار است و توانسته علاقه‌مندان بسیاری را از هر دو سو به خود جذب کند. در واقع با توجه به تشابهات فرهنگی و گرایشات شدید مذهبی در برزیل و ایران، با ارائه این محصولات می‌توان اهداف فرهنگی و حتی دینی را پیشبرده و تقویت کرد. مضاف بر اینکه ابزار محصولات فرهنگی فرصتی برای استفاده و احیاء زمینه‌های متعدد دولتی و ملی در کشور برزیل است.

چالش‌هایی در مورد صادرات محصولات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وجود دارد که

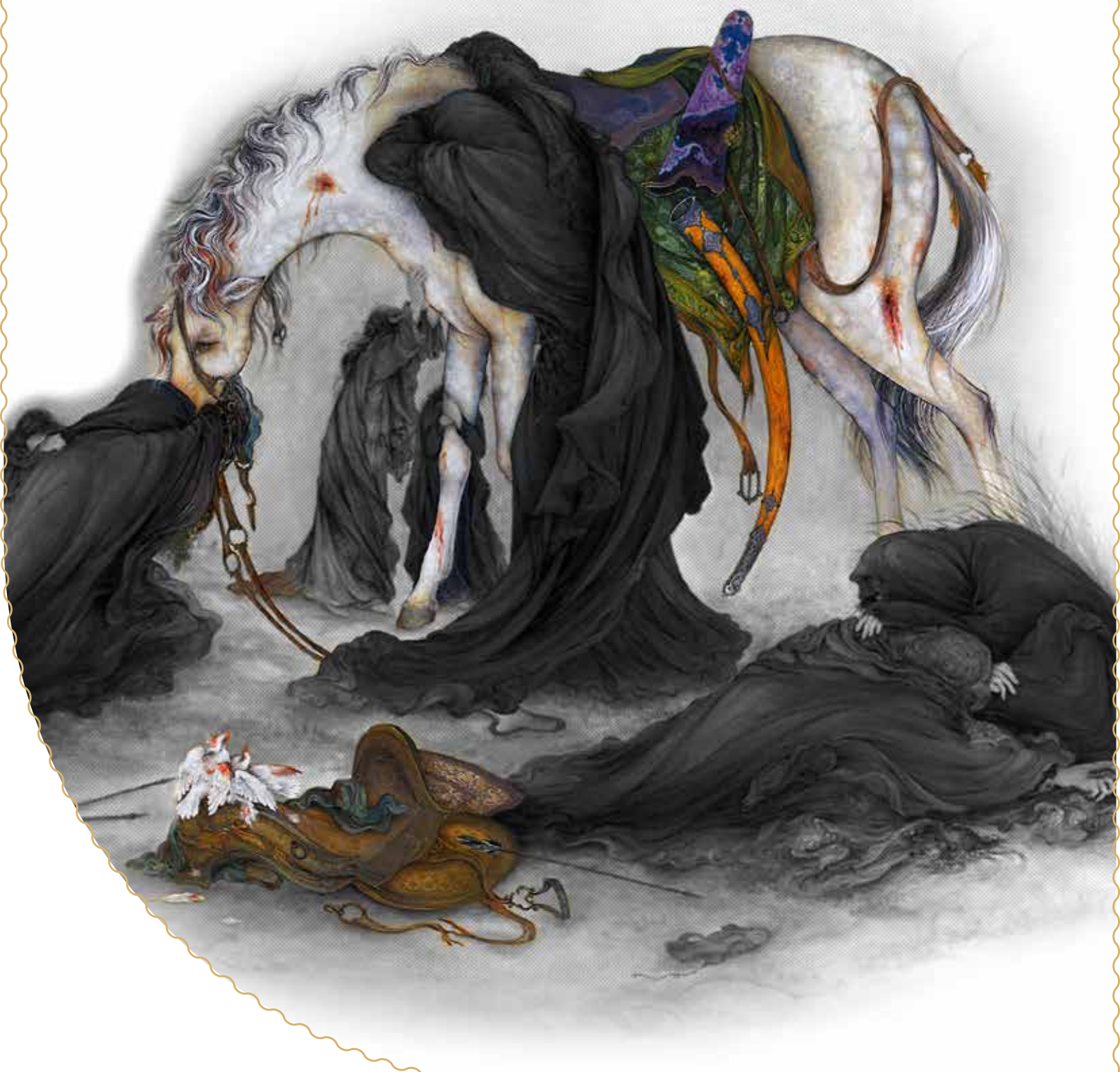
لازم است درباره آنها صحبت شود. عدم آشنایی مردم و هنرمندان برزیلی با محصولات فرهنگی ایرانی اسلامی، عدم شناخت ظرفیت‌های موجود توسط مسئولان فرهنگی کشور و فعالان این عرصه، بعد مسافت و اختلاف زبان و فرهنگ، عدم حاشیه سود بالا برای بازیگران عرصه فرهنگی، عدم وجود موسسات فرهنگی از قبیل ریزنی فرهنگی و...، عدم وجود رسانه فرهنگی طرفینی و نیز عدم اطلاع‌رسانی صحیح از ظرفیت‌های فرهنگی هر دو کشور از چالش‌های صادرات محصولات فرهنگی است.

تجربه‌های موفق در حوزه صادرات محصولات فرهنگی به کشور برزیل وجود نداشته است که می‌باید مورد مذاقه و توجه ویژه قرار گیرد. در سالیان متمادی، در برخی از نمایشگاه‌های فرهنگی تنها چند فروشنده محدود شرکت می‌کردند که محصولات غنی و به‌روزی نداشتند و در برخی موارد حتی افرادی که تعلقات ملی و مذهبی چندانی به کشور نداشتند، مشارکت می‌کردند. البته در این اواخر، برخی از ایرانیان مقیم برزیل نیز به این جرگه پیوستند. در فضای مجازی نیز به جز چند نمایشگاه فروش کالاهای فرهنگی که اکنون خیلی فعال نیستند، کار منسجم و هدفمندی صورت نگرفته است و اگر هم بوده متعلق به کشور و دستگاه‌های فرهنگی نیستند.

در مورد حضور مردم برزیل در سکوهاي مجازی نیز با اشاره به گسترش روزافزون استفاده از فضای مجازی تأکید کرد، در واقع در حال حاضر ظرفیت سایت، اینستاگرام، فیسبوک و تیک تاک به ترتیب در اولویت هستند.

[گفت و گوهای ویژه]

گفت وگو با رییس نمایندگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خراسان رضوی؛

برندینگ فرهنگ

دیپلماسی پیرامونی در ساحت فرهنگ، در این روزهای کشورمان، اهمیتی بسیار زیاد دارد. توجه به کشورهای همسایه و اتباع و شهروندان شان، کاری اصولی، زیربنایی، مهم و زمان است است که درباره آن، حجت الاسلام علی باقری رییس نمایندگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خراسان رضوی، به طور تفصیلی و عمیق، تحلیل کرده است.

✦ حاج آقا باقری! به نظر شما، دیپلماسی پیرامونی یا توجه ویژه به کشورهای همسایه در عرصه دیپلماسی فرهنگی و عمومی، چه فرصت‌های تازه‌ای را پیش روی کشورمان قرار می‌دهد؟ استفاده از دیپلماسی همواره برای قدرت‌های بزرگ و منطقه‌ای به منظور تأثیرگذاری بر کشورهای دیگر مهم بوده است. در این میان دیپلماسی عمومی به دلیل ماهیت پویا و متحول خود یکی از پرکاربردترین انواع دیپلماسی شناخته می‌شود. رابطه میان دولت‌ها و بیشینه‌سازی منافع ملی با اتکا به آن، موضوع روابط بین الملل است. اما گونه دیگری از رابطه یعنی، رابطه دولت با مردم یا تابعان سایر کشورها، موضوع نسبتاً جدیدی است که بعد از جنگ سرد به طور عمده مطرح

شده است. در این دوران، رفتار دولت‌ها تغییراتی را تجربه کرده است. در مقایسه با گذشته، آن‌ها در پی تأثیرگذاری بیشتر بر افکار عمومی دیگر کشورها هستند و در این راستا، دستگاه‌های دیپلماسی و سیاستگذاری خارجی آن‌ها از گونه جدیدی از دیپلماسی یعنی دیپلماسی عمومی در کنار دیپلماسی رسمی بهره می‌برند.

✦ شناخت فرهنگ مردم در کشورهای پیرامونی و همسایه، آیا در عرصه رونق اقتصادی و سیاسی، جایگاهی دارد و کارکرد قابل اعتنایی را می‌توان برای آن متصور بود؟

در بحث تحول دیپلماسی عمومی موضوعی مطرح است که می‌گویند یک مدل سنتی بوده که مربوط به دوران اولیه جنگ سرد است.

مدل سنتی دیپلماسی عمومی معطوف به سال‌های اولیه جنگ سرد، یعنی زمانی است که رقابت میان ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی به دو حوزه استراتژیک و ایدئولوژیک معطوف است. در حوزه ایدئولوژیک، تلاش برای متقاعدسازی افکار عمومی در جامعه هدف به منظور ارائه تصویر مطلوبی از ابرقدرت مورد نظر، در جریان است.

مدل فراملی غیردولتی ناظر به ظهور کنشگران جدید در امور بین الملل و نیز پدیده وابستگی است. این مدل بر فعالیت‌های گروه‌ها، سازمان‌های غیردولتی و افراد در ورای مرزهای ملی استوار است. به عنوان نمونه می‌توان به کارزارهای سمن‌های چین اشاره کرده که هدف آن تحمیل اصلاحات دموکراتیک به دولت چین از طریق فشار خارجی بود. اما مبتنی بر مدل روابط عمومی داخلی، موجودیت‌های زیرملی اعم از شرکت‌ها و حتی لابی‌گران حوزه روابط عمومی در کشور هدف استخدام می‌شوند تا کشور اعمال کننده به اهداف خود دست یابد.

در ادامه باید به مفهوم برندسازی اشاره کرد که برگرفته از مدیریت بازرگانی است و به نحو بسیاری می‌تواند در دیپلماسی عمومی ایفاگر نقش باشد. لازم به ذکر است که برندسازی مستلزم اعطای یک بعد احساسی به محصولات و خدمات افراد یا دولت هاست که می‌تواند به کمک آن شناسایی شوند. «دولت برند» معرف یک ویژگی است که مردم سراسر جهان به محض نام بردن از آن، احساس خاصی را در درون خود تجربه می‌کنند. در این چهارچوب، دولت‌ها با ویژگی‌های برجسته و منحصر بفردی در قالب کلمات یا عبارات مشخص می‌شوند. به عنوان مثال، آلمان با «کیفیت»، ژاپن با «کوچک‌سازی»، ایتالیا با «سبک»، فرانسه با «شیک»، بریتانیا با «کلاس»، سوئد با «طراحی»، کلیسای کاتولیک

با «صلیب»، و جهان عرب با «الجزیره» شناخته می‌شوند. گفتن این نکته ضروری است که کارشناسان معتقدند برندسازی سبب تغییر در پارادایم قدرت سیاسی می‌شود. اکنون سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با مطرح کردن اقتصاد فرهنگ و در اولویت قرار دادن صادرات فرهنگی وارد این مرحله شده است.

طبعاً شناخت بیشتر مردم منطقه از فرهنگ و تمدن نوین ایران و توانمندی‌های آن و شناخت آنان از دست آوردهای علمی و تکنولوژی می‌تواند به روی آور آنان به کالاه و خدمات ایرانی کمک کند و این موضوع برای همسایگان از اهمیت بیشتری برخوردار است که دسترسی آسان نیز برای آنان فراهم است البته این وقتی تحقق پیدا می‌کند که به الزا آن ملتزم باشیم و به موضوع برندگی توجه کنیم مزیت‌ها خد را بلد کنیم که مردم دنیا ما را به آن بشناسند البته اینجا خوب است به نکته اشاره کنم که وزارت خارجه که دیپلماسی عمومی را در سفارت خانه ایجاد کرده در کنار دیپلماسی فرهنگی، علمی و آموزشی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و گاهی هم موازی کاری ایجاد می‌کند بهتر است تعریف درست و دقیقی از حوزه دیپلماسی عمومی خود ارائه کند تا این تراحم ایجاد نشود من پیشنهاد می‌کنم دیپلماسی عمومی وزارت خارجه به برندینگ معطوف شود و معرفی مزایای اقتصادی کشور را در افکار عمومی هدف قرار دهد و سایر حوزه‌های دیپلماسی عمومی را به متولی آن یعنی سازمان فرهنگ بسپارد. این می‌تواند در تقسیم وظایف هم موثر باشد و در خارج کشور که همه بعنوان یک تیم کار می‌کنند حدود وظایف هر یک شفاف‌تر می‌نماید.

خوب پس از این مقدمه باید عرض کنم شناخت بیشتر مردم کشورهای همسایه از کشور ما و فرهنگ و عقاید آنان می‌تواند در روابط اقتصادی تأثیر زیادی داشته باشد بعنوان مثال موضوع کالای حلال یکی از مواردی است که معرفی آن در دیپلماسی عمومی جایگاه ویژه‌ای می‌تواند داشته باشد و همگرایی اسلامی، احساس قرابت فرهنگی و تمدنی می‌تواند در اقبال مردم کشورهای همسایه به کالاها و خدمات ایرانی بسیار موثر باشد و از سوی دیگر شناخت مردم ما از همسایگان خصوصاً تولید گران اعم از فرهنگی و اقتصادی و خدمات می‌تواند ارائه خدمت را از سوی آنان بر اساس نیاز و فرهنگ دریافت کنند تنظیم نماید و این در اقبال مردم به کالای آنان اعم از فرهنگی، اقتصادی و یا خدمات بیشتر می‌کند نمایندگی در همین راستا سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گزارش‌های که در نمایندگی‌های فرهنگی در خارج کشور خصوصاً

کشورهای همسایه بر اساس پایش محیطی تهیه می‌کند برای مخاطبان داخلی در استان‌های پنجگانه شمال شرق ارسال می‌کند و به اذعان خود این مخاطبان این کار توانسته شناخت بهتری را از کشورهای همسایه ایجاد کند.

✦ همگرایی و هم افزایی با دستگاه‌ها و سازمان‌های استانی همچون استان قدس رضوی، استانداری، حوزه‌های علمی و... تا چه حد به شما کمک کرده است تا بتوانید در مسیر دیپلماسی فرهنگی، به موفقیت دست یابید؟

مستحضرید سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی قرارگاه دیپلماسی فرهنگی است و با کمک نهادها و موسسات داخل کشور و ایجاد ارتباط بین آنان و نهادهای همانگون آنان در خارج کشور بخش عظیمی از وظایف خود را به انجام می‌رساند. استان خراسان دارای ظرفیت‌های بسیار زیاد تاریخی، تمدنی، علمی، ادبی و هنری است. این استان با بسیاری از کشورهای همسایه تاریخ و تمدن مشترکی را رقم زده‌اند حتی همسایه‌ای مثل ترکیه که در غرب کشور هم واقع شده قرابت فرهنگی و تاریخی خود را با خراسان پنهان نمی‌کند. علاوه با وجود بارگاه ملکوتی امام رضا علیه السلام مشهد پایتخت فرهنگی، و جهان شهر برکت و کرامت است که دارای ظرفیتی بین المللی بی‌نظیری است عصاره تمام کشور بلکه جهان اسلام محسوب می‌شود حضور

سی میلیون زائران در سال در این شهر، فضای فرهنگی بی‌نظیری را در مشهد ایجاد کرده است. البته سازمان فرهنگ آنگونه شاید و باید از این ظرفیت عظیم نتوانسته استفاده کند. در عین حال تاسیس یک نمایندگی در این شهر مقدس نشان از اهمیت آن برای این سازمان است. نهادی مثل استان قدس رضوی نهادی بین المللی است و یک سازمان استانی بشمار نمی‌آید بهمین جهت همکاری سازمان و بهره‌گیری از توان علمی، فرهنگی و هنری استان قدس رضوی توانسته در کمک بسیار بزرگی را به تأمین اهداف و انجام ماموریت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و پیشبرد دیپلماسی فرهنگی و دیپلماسی عمومی بکند.

استان قدس رضوی یک موسسه موقوفاتی و مردمی است که از جامعیت کامل دینی، هنری، فرهنگی و حتی اقتصادی برخوردار است بنا بر این منابعی که برای پیشبرد دیپلماسی عمومی در خارج کشور لازم داریم یکجا در این استان مقدس جمع است.

در همکاری با استان قدس رضوی توانسته‌ایم منبع بزرگ میراث دینی، تاریخی، هنری و فرهنگی این استان را به کمک دیپلماسی عمومی بیاوریم که در رأس آن می‌توان این زمینه‌ها را برجسته دید: قرآن. در دیپلماسی قرآنی در ابعاد مختلف منابع استان قدس رضوی با پیگیری نمایندگی سازمان فرهنگ توانسته کمک بزرگی به

دیپلماسی عمومی و رایزنان فرهنگی باشد. استان قدس دارای گنجینه کامل و هولدیونک جامع در حوزه قرآن است در حوزه عمومی از مهد الرضا که در زمینه آموزش روخوانی، قرائت و حفظ هم در حرم مطهر هم در سطح شهر مشهد و سایر شهرها فعال است که موازه الگویی بوده برای مخاطبان قرآنی در خارج کشور و منابع درسی آن برای رایزن‌های فرهنگی ارسال شده است و تعداد زیادی از مربیان قرآنی خصوصا از کشورهای همجوار با کمک استان قدس آموزش دیده‌اند. محافل قرآنی داخل حرم مطهر که هزاران نفر در آن شرکت می‌کنند، کتابخانه عظیم استان قدس که دارای منابع قرآنی بی‌نظیری از تفاسیر گرفته تا علوم قرآنی و کتب مربوط به موضوعات قرآنی و از همه مهمتر گنجینه نسخ خطی قرآنی استان دس رضوی تاریخ کتابت قرآن تقریبا از صدر اسلام را دارد و از قرون مختلف اسلامی نسخ خطی قرآن در این گنجینه موجود است در تعاملات فرهنگی و دیپلماسی عمومی میهمانانی که می‌آیند مشهد از این گنجینه بازدید و اعجاب آن‌ها برانگیخته شده و معرفی این گنجینه به جهان عظمت فرهنگی ج. ا. ایران را به رخ می‌کشد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی موسسه‌ای پژوهشی که در حوزه قرآنی آثار ماندگاری را همچون سایر شعوب علوم اسلامی از خود بجا گذاشته است «المعجم فی فقه لغة القرآن و سر بلاغته» یکی از شاهکارهای علوم قرآن است که به ابتکار مرحوم

آیت الله واعظ زاده خراسانی شروع شد و الان در سرتاسر جهان جایگاه عظیمی یافته است حتی آنان با کینه و حسد با میراث بزرگ اسلامی در ایران برخورد کرده و با جمهوری اسلامی به ناحق و کورکورانه دشمنی می‌کنند در مقابل این اثر بزرگ سرخم کرده و این اثر که تا به حال ۵۱ جلد آن چاپ شده به کتابخانه‌های آنان راه یافته است. دانشگاه علوم اسلامی رضوی دارای رشته کاملی در علوم قرآن و تفسیر است و این چرخه علوم قرآنی به اینگونه کامل است الان در دیپلماسی قرآنی با همکاری نمایندگی سازمان و مشارکت رایزنی‌های فرهنگی، بین الملل آستان قدس رضوی و دانشگاه علوم اسلامی رضوی کرسی علمی گفتگوی قرآنی تشکیل شده که اولین نوبت این گفت و گوها در ماه رمضان گذشته با مصر صورت گرفت. از جمله مواردی که می‌توان اشاره کرد قراردادی است که بین آستان قدس رضوی و بنیاد قرآنی رستو در مالزی که به همکاری سازمانی و تلاش نمایندگی این سازمان در مشهد و رایزنی فرهنگی در کوالالامپور منعقد شد. با همکاری سازمان و آستان قدس رضوی در حوزه ادیان گفتگوها و همایش‌های متعددی برگزار شده که مجال نام بردن از یکایک آن‌ها نیست. تفاهمنامه‌های زیادی با کتابخانه‌ها و موزه‌های آستان با همکاری سازمان با طرف‌های خارجی منعقد شده است. گروه‌های زیادی برای مرمت نسخ خطی از سوی آستان به کشورهای مختلف بخصوص کشورهای همجوار اعزام شده و دوره‌های متعددی برای کارشناسان خارجی برگزار شده به عنوان مثال دو نفر از کارشناسان از کتابخانه غازی خسرو بیک بوسنی بزودی به مشهد می‌آیند و دوره خود را آغاز می‌کنند گنجینه نسخ خطی آستان آثار مهمی را دارد که برای کشورهای همجوار بلکه برخی دیگر از کشورها دور دست هم جنبه هویتی دارد که در برنامه با عنوان سه شنبه‌های فرهنگی با همکاری رایزنی‌ها از آن رونمایی می‌شود بعنوان مثال اثری از اولین جهانگرد و کارگزار اسلامی که به منطقه غازان رفته که امروز بخشی از خاک روسیه است بنام سفرنامه ابن فضلان در برنامه ۳۱ خرداد ۱۴۰۲ رونمایی شد البته موضوع همکاری با آستان قدس فرصت جدایی را می‌طلبد که الان مجال ذکر همه موارد نیست فقط اشاره کنم همکاری‌ها با آستان قدس بسیار گسترده است چه در زمینه‌های علمی و چه دینی و چه هنری که باید اذعان کنم نمایشگاه‌های زیادی با مشارکت آستان قدس رضوی از هنرهای تجسمی برگزار شده که بسیار مورد توجه مردم کشورهای میزبان واقع شده است و اضافه یکی از همکاری خوب ما با آستان قدس رضوی در رسانه‌های نوپدید که

من در مدتی که مدیر زائرین غیر ایرانی بودم موضوعی که خیلی زیاد توجه‌ام را جلب کرده بود تاثیر عجیبی بود که حرم مطهر بر توریست‌های غیرمسلمان داشت. حتی در مورد شبهات سیاسی می‌دیدم در این فضا پذیرش بیشتری دارند و با آرامش بیشتری مسایل طرح می‌کنند و پاسخ‌ها را بدقت گوش می‌کنند و با انصاف و آرامش می‌پذیرند

توانسته میزبانی بلاگرهای زیادی از کشورهای مختلف، تهیه محتوای رسانه‌ای و.. سایر موارد را پوشش دهد یکی از کارهای خوب رسانه‌ای با آستان قدس برگزاری جلسات دینی برای مخاطبان رایزنی‌های فرهنگی بصورت آنلاین و زنده از حرم مطهر امام رضا علیه السلام است. البته بهتر است کمی هم به سایر نهادها بپردازیم نمایندگی سازمان پنج استان را در شمال شرق پوشش می‌دهد که همواره که توانسته‌ایم با بهره‌گیری از ظرفیت‌های آن‌ها پشتیبانی موثری را از رایزنان فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صف مقدم دیپلماسی عمومی شکل بدهیم. یکی از آن مسائل پیگیری اهداف کمیته فرهنگی امنیت پایدار مرزها است که در این خصوص توانسته‌ایم خواهر خواندگی بعضی از شهرهای استان‌ها در دو مرز پیگیری کنیم و برخی برنامه‌های فرهنگی و مراسم‌های هنری را برگزار کنیم. البته استان خراسان رضوی از ویژگی‌های بیشتری برخوردار است و موضوع زیارت نیز در این استان برجستگی ویژه‌ای دارد که همواره با استانداری، آستان قدس و سایر نهادهای مرتبط همکاری کردیم. فکر می‌کنم وقت کافی برای توضیح آن نباشد ان شاء الله در فرصت جداگانه‌ای هر یک از این موضوعات می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد.

با توجه به جایگاه مهمی که مشهد مقدس و خراسان رضوی نزد شیعیان جهان و مسلمانان منطقه دارد، چگونه می‌توان از این ظرفیت منحصر به فرد در راستای پیشبرد اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، بهره برد؟

مشهد بعنوان مضجع شریف امام رضا علیه السلام قبله عشاق این امام بحق و پاره تن پیامبر است هر ساله بیش هشت میلیون نفر از سرار جهان به زیارت مشرف می‌شوند و برنامه اینان که به عشق امام هشتم علیه السلام می‌آیند شاهد برکات انقلاب است و پیشرفت‌های جمهوری اسلامی هستند و هریک سفیری برای انقلاب است و پیام انقلاب را به سرتاسر جهان می‌برند بعنوان مثال من از بسیاری از زائرین که از

کشورهای غربی می‌آیند شنیدم که تمیزی شهر مشهد و ابادانی آن مورد توجه آنها واقع شده و موجب اعجاب آن‌ها بوده است. علاوه موضوع که باید مورد توجه قرار گیرد اهل سنتی هستند که علاقمند به زیارت هستند.

به نظر می‌رسد ما به ظرفیت‌های زیارت خوب توجه نکردیم. زیارت آورده بزرگی برای ما در حوزه دیپلماسی عمومی دارد. البته کارهای خوبی در حرم مطهر برای زائرین غیر ایرانی صورت می‌گیرد که درخور تقدیر است ولی بیش از این می‌توان در حوزه‌های فرهنگی از این موضوع بهره برد. من در مدتی که مدیر زائرین غیر ایرانی بودم موضوعی که خیلی زیاد توجه‌ام را جلب کرده بود تاثیر عجیبی بود که حرم مطهر بر توریست‌های غیرمسلمان داشت. حتی در مورد شبهات سیاسی می‌دیدم در این فضا پذیرش بیشتری دارند و با آرامش بیشتری مسایل طرح می‌کنند و پاسخ‌ها را بدقت گوش می‌کنند و با انصاف و آرامش می‌پذیرند. همایش‌ها بزرگی را که می‌توان با استفاده از حضور زائرین و توریست‌ها در حرم مطهر برگزار کرد از نکاتی است که بیشتر باید مورد توجه قرار بدهد ما سعی کردیم از این فضا با همکاری خوب مدیریت زائرین غیر ایرانی استفاده کنیم ولی نیاز به توجه بیشتر مسئولین آستان قدس و سازمان فرهنگ و ارتباطات است. من مجبورم در همه موارد به اختصار اشاره داشته باشم در حالی که هریک از موضوعات بحث‌های زیادی را می‌طلبد.

چه تجربه‌ای از فعالیت‌های منطقه‌ای شما در راستای دیپلماسی فرهنگی، توسط سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و رایزن فرهنگی کشورمان در سایر مناطق دنیا، می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد؟

ما مسایل زیادی داریم که در ارتباطات فرهنگی می‌توان به آن پرداخت ولی امکانات ما بسیار محدود است لذا باید مسائل خود را احصا و اولویت بندی کنیم و ثانیاً تقسیم وظایف کنیم می‌بینیم گاهی دو دستگاه حتی چند دستگاه یک کار را انجام می‌دهند این مضر است و انرژی و منابع اندک مالی و نیروی انسانی ما را بهدر می‌دهد فکر می‌کنم سازمان بعنوان قرارگاه فرهنگی اولین کاری را که باید انجام دهد شناسایی کامل مسائل، اولویت بندی و تقسیم وظایف است. کار فرهنگی و دیپلماسی عمومی از کارهایی است که دیربازده است ولی اثر آن ماندگار باید کارمان حساب شده و مداوم باشد. کمی بیشتر به کارهای زیر بنایی توجه کنیم. خب تجربه به ما می‌گوید در همکاری با نهادهای مردمی کار ماندگار می‌شود شکل داد. البته بخش

خصوصی به طور طبیعی به منافع مادی خود هم فکر می‌کند اولاً باید از ایجاد منفعت کاذب با خرج کردن بیت المال ایجاد نکنیم و ثانیاً منافع واقعی آن‌ها را شناسایی و زمینه بهرمندی از آن را فراهم کنیم. امروز یکی از بخش‌های توانمند در مشهد تولید محتوای رسانه‌ای خصوصاً انیمیشن است و توانسته در دنیا بازاری را هم برای خود پیدا کند اما این کافی نیست در حالی که اگر بطور جد امکانات دستگاه دیپلماسی فرهنگی ما پای کار بیاد چند برابر می‌توان از آن استفاده کرد و از آن در راه اهداف انقلاب اسلامی نیز بیشتر بهره برد. موارد زیاد دیگری هم هست که باشد در مجال دیگری.

✦ سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی واحد خراسان رضوی، چه دستاوردهای مهمی در فعالیت‌های فرهنگی بین‌المللی داشته است و چه برنامه‌هایی در آینده نزدیک دارد؟

البته بخشی از دست آوردها در خلال این گفت‌وگو اشاره شد. به برخی دیگر می‌توان اشاره کرد که یکی از دست آوردهای نمایندگی سازمان تقویت بینش بین‌المللی دستگاه‌های استان‌های پنجگانه است این نمایندگی گزارش‌ها و تحلیل‌های که در رصد محیطی از سوی رایزنی‌ها تهیه می‌شود و برای نمایندگی ارسال می‌گردد دسته‌بندی و انتخاب می‌کند و برای ارگانه‌های مرتبط ارسال می‌کند که این کار نسبت به آگاهی بخشی بسیار موثر بوده و آگیزه کار بین‌المللی و همکاری با سازمان در راستای دیپلماسی فرهنگی را افزایش داده است و شناخت بیشتری برای آنان از محیط پیرامونی ایجاد کرده علاوه بر رایزنان فرهنگی که زحمت تهیه این مطالب را متحمل می‌شوند کار خود را سودمند دانسته و دریافته که کارها نتیجه مستقیم در همکاری بیشتر نهادهای داخلی با آن‌ها دارد. روابط خوبی که نمایندگی با دانشگاه‌های استان ایجاد کرده ضمن بهرمندی از توان علمی آن‌ها توانسته گام‌های مهمی را در دیپلماسی دانشگاهی بردارد.

کار مهم دیگر کار بر روی مشترکات جمهوری اسلامی ایران با کشورهای مختلف در حوزه تمدنی خراسان رضوی است که از آن جمله به مفاخر مشترک باید اشاره و تلاش برای زنده کردن هویت مشترک کرد. نمایندگی خراسان در پشتیبانی از رایزنی‌ها همجوار خوب عمل کرده است که از آن جمله ارسال هزاران جلد کتاب و قرآن کریم را می‌توان یکی از این موارد ذکر کرد. یکی از کارهای در دستور کار ما قرار دارد همکاری در حوزه اندیشه اسلامی و بهره‌گیری از تمدن مشترک خراسان با کشورهای مختلف است که از آنجمله برنامه ریزی برای همایشی در مورد امام محمد غزالی است.

نگاه علمی به دیپلماسی فرهنگی در گفت‌وگو با رییس دانشکده روابط بین‌الملل

سمت سوم

حالا پذیرش هوش مصنوعی، تبدیل به امری طبیعی شده است. اما سوال این است که سنت و قدمت، چگونه می‌تواند در عصر ظهور چنین پدیده‌ای، در امان بماند. محمد رضا دهشیری استاد تمام علوم سیاسی و رئیس دانشکده روابط بین‌الملل که از توابع وزارت امور خارجه است، از منظر یک دانشگاهی باتجربه، موضوع دیپلماسی فرهنگی در شرایط پیچیده پیشرفت‌های امروز را موشکافی کرده است.

✦ آقای دکتر دهشیری! به نظر شما دیپلماسی فرهنگی، یک وسیله است یا هدف؟

دیپلماسی فرهنگی ابزاری حیاتی در سیاست خارجی هر کشور است که با ابزارهایی مانند مبادلات فرهنگی، جشنواره‌های بین‌المللی و برنامه‌های مبادلات آموزشی در صدد ارتقای درک

متقابل بین ملت‌هاست. دیپلماسی فرهنگی ابزار اجرای سیاست خارجی یک کشور در زمینه‌های فرهنگی، علمی و فنی و سازوکاری برای کنش سیاسی با رویکرد تبیین فرهنگ خود در خارج از کشور و گاه ارتقای نفوذ فرهنگی منطقه‌ای و یا بین‌المللی قلمداد می‌شود. به علاوه، دیپلماسی فرهنگی خواستار تقویت جذابیت فرهنگی کشور از یک سو، و ارتقای ایده‌ها و خلاقیت‌های فرهنگی و نمایاندن پیشگامی علمی و دانشی در فراسوی مرزهای جغرافیایی از سوی دیگر است. به عبارت دیگر، دیپلماسی فرهنگی، از رهگذر زمینه‌سازی «تبادل افکار، اطلاعات، ارزش‌ها، نظام‌ها، سنت‌ها، باورها و دیگر جنبه‌های فرهنگ» موجبات ارتقای درک متقابل بین ملت‌ها را فراهم می‌آورد. دیپلماسی فرهنگی مظهر قدرت نرم و مرتبط با دیپلماسی عمومی است که ضمن آنکه بر تعاملات بین دولت‌ها تأثیر می‌گذارد زمینه‌ساز دفاع از منافع ملی از طریق اهرم‌های فرهنگ، آموزش و دانش به شمار می‌آید. هر کشوری در دیپلماسی فرهنگی خویش در صدد آن است که ضمن انتقال تصویر مثبت از طریق مبادلات یا ارتقای همکاری فرهنگی، نفوذ فکری و فرهنگی خود را افزایش دهد و جایگاه خویش را در بحث اندیشه‌ها و در فضای جهانی دانش هنری و علمی تقویت کند. دیپلماسی فرهنگی عرصه‌هایی مانند آموزش زبان، برنامه‌های تبادل استاد و دانشجو، تقویت صادرات محصولات و صنایع خلاق فرهنگی، و برگزاری نمایشگاه‌ها، یا

در تقاطع چندین موضوع معاصر قرار دارد که اهمیت آن‌ها را همگان به رسمیت می‌شناسند: موازنه سیال قدرت بین دولت‌ها، ورود بازیگران جدید به صحنه بین‌المللی، پیکربندی مجدد واقعیت توسط فناوری‌های دیجیتال، دنیای فراواقعیت با توجه به اهمیت دیدگاه ما در مورد خودمان و به ویژه فرهنگ بومی خویشتن و چگونگی تصویرسازی و عرضه آن و سرانجام تضعیف «امپریالیسم فرهنگی» در دهه‌های اخیر، تحت تأثیر دو پویایی استعمارزدایی از جهان و ذهن‌ها، و نیاز به ادغام منطق تقاضا در منطق عرضه.

با این حال، مرزهای دیپلماسی فرهنگی در فضای جهانی شده نامشخص است. معلوم نیست دیپلماسی فرهنگی در مجمع الجزایر دیپلماسی‌های ورزشی، دانشگاهی، هنری و علمی در کجا قرار دارد؟ آیا این یک دیپلماسی خاص در میان دیگران است؟ یا باید آن را به عنوان یک مفهوم عام در نظر بگیریم؟ تا چه میزان اشکال مختلف دیپلماسی، از جمله دیپلماسی سیاسی و اقتصادی، به دیپلماسی فرهنگی تعلق دارند و واقعیت آن است که در عصر جهانی شدن تشخیص تمایز بین فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و استراتژیک دشوار شده است. به عنوان مثال نقش آفرینی اینفلوئنسرها در موضوع حمایت از صادرات صنایع خلاق موجب شده که دیپلماسی فرهنگی به عرصه دیپلماسی اقتصادی نزدیک شود. در این حوزه‌های مختلف، همه بازیگران روابط بین‌الملل خود را گرفتار بازی بازنمایی‌ها و بازآفرینی ارزش‌ها می‌بینند. تاریخ دیپلماتیک جدید که بر مطالعه رویه‌ها، شبکه‌ها و مادیات تمرکز دارد، به دنبال درک رفتار اجتماعی بازیگران، و همچنین ارزش‌ها، هنجارها و تجربیاتی است که بر تصمیم‌گیری آن‌ها تأثیر می‌گذارد. در واقع، روابط بین‌الملل از تأثیر و تأثر با روابط بین فرهنگی شکل می‌گیرد.

و آموزشی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سفارت جمهوری اسلامی ایران در سنگال را عهده‌دار بودم به عینه دریافتم که قدرت نرم و دیپلماسی فرهنگی عناصر اساسی در سیاست خارجی مدرن هستند. نمایاندن صنایع فرهنگی مانند سینما، موسیقی و ادبیات و برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های فرهنگی می‌تواند ابزار قدرتمندی برای شکل دادن به وجهه و آوازه یک کشور در سطح بین‌المللی باشند. در یک جهان به هم پیوسته، قدرت از نیروی جاذبه ناشی می‌شود. اهمیت کلام جذاب و ایده‌های نو به اندازه‌ای است که یکی از اندیشمندان غربی معتقد است که «تمدن، نخستین بار از آنجا آغاز شد که انسان خشمگین به جای سنگ! کلمه پرتاب کرد». لذا استفاده از ابزارهای فرهنگی در خدمت سیاست اطلاع‌رسانی به اندازه‌ای کارآمد است که در زمانی که به دلیل تحریم‌ها تلاش می‌شود تصویری منفی از ایران ارائه شود برگزاری رویدادهایی مانند جشنواره فرهنگی و هنری و یا حتی نشان دادن دستاوردهای علمی و پیشرفت‌های کشور در عرصه فناوری می‌تواند نقش موثری در تصویرسازی ایجابی ایفا کند. برگزاری مراسم بزرگداشت مولانا در یونسکو، برگزاری غرفه نمایشگاهی در نمایشگاه کتاب فرانکفورت و برپایی جشنواره غذای ایرانی در سنگال نمونه‌هایی از موفقیت دیپلماسی فرهنگی برای شکستن فضاهای منفی تبلیغی علیه ایران قلمداد می‌شود.

✎ به نظر شما، دیپلماسی فرهنگی را می‌توان در دانشگاه تدریس کرد یا نیاز به فرآیندهای بیرونی هم دارد؟
به نظرم، دیپلماسی فرهنگی هم علم است و هم فن و هم هنر. علم است از آن رو که نیاز به آگاهی از تحولات فرهنگی بین‌المللی، شناخت جغرافیای فرهنگی، اشراف به روندهای فرهنگی بین‌المللی و احاطه به ذائقه فرهنگی مخاطبان در کشورهای مختلف دارد. رایزنان فرهنگی نیازمند این هستند که به سلاح پژوهش مجهز باشند تا بتوانند در این فرآیند آنچه می‌گذرد را به صورت علمی تحلیل و منعکس کنند و همزمان به ارئه تصویر ایجابی از کشور به جهان مبادرت کنند. فن از آن لحاظ که یک رایزن فرهنگی باید مهارت‌های مذاکرات میان فرهنگی را بیاموزد و از پروتکل‌های تشریفاتی آگاه باشد. هنر از آن لحاظ که یک رایزن فرهنگی باید از هنر ارتباط و متقاعدسازی و هوش فرهنگی لازم برای تعامل با دیگران متناسب با شرایط و اوضاع و احوال محیطی برخوردار باشد.

افزون بر این، دیپلماسی فرهنگی زمینه تحقیقات گسترده‌ای را هم برای مورخان و هم برای اندیشه‌ورزان و صاحب‌نظران فراهم می‌کند و به ما امکان می‌دهد تا تاریخ روابط بین‌الملل را با تاریخ فرهنگی و اجتماعی ملت‌ها ترکیب کنیم. دیپلماسی فرهنگی

رویدادهای دیگر با ماهیت فرهنگی را در برمی‌گیرد. به این دیپلماسی فرهنگی مثبت یا کلاسیک نیز می‌گویند، که هدف نهایی آن ایجاد اعتماد و حفظ یک رابطه طولانی مدت و در حین حال تبیین و ترویج فرهنگ خود در خارج از کشور، در خدمت اهداف سیاست خارجی است. از این روست که جنبه ابزاری، سازوکاری و فرایندی دیپلماسی فرهنگی بر بعد هدف مدارانه آن چیرگی دارد.

✎ اگر بخواهید میان عرصه دیپلماسی، به فرهنگ جایگاه مشخصی دهید، آن جایگاه چه و چگونه است؟

فرهنگ از زیربنایی‌ترین بخش‌های هر جامعه است. فرهنگ واسطه تمدن و اندیشه در جوامع بشری است. به گونه‌ای که اندیشه، زیربنای فرهنگ و فرهنگ زیربنای تمدن به شمار می‌آید. فرهنگ هر جامعه‌ای از اندیشه و نیروی تفکر آن جامعه نشأت گرفته و به تمدن به عنوان روبنای خود مدد می‌رساند. البته این سخن به معنای آن نیست که رابطه میان اندیشه و فرهنگ، رابطه‌ای یک سویه است می‌توان گفت رابطه هم تکمیلی میان اندیشه و فرهنگ برقرار است. هر چند در تحلیل نهایی این اندیشه است که خصلت تعیین‌کنندگی دارد. ولی به هر حال رابطه‌ای دو سویه بین فرهنگ و اندیشه وجود دارد و فرهنگ و اندیشه از یکدیگر تأثیر پذیرفته و بر همدیگر تأثیر می‌گذارند. همین جایگاه واسطه فرهنگ در بین اندیشه و تمدن نشان از اهمیت این پدیده در زندگی اجتماعی انسان‌ها دارد. دقیقاً به دلیل چنین جایگاهی است که در جوامع انسانی برای فرهنگ اهمیت شایانی قائل هستند و در دنیای کنونی مسائلی مانند مدیریت فرهنگی، برنامه‌ریزی فرهنگی و مهندسی فرهنگی و سرانجام دیپلماسی فرهنگی اهمیت زیادی پیدا کرده است. دیپلماسی از فرهنگ زاده شده است و فرهنگ در پرتوی همراهی با دیپلماسی روند رشد خود را فزونی بخشیده است. فرهنگ یک دارایی اولیه برای تشویق مشارکت عمومی، توسعه، آموزش، و ارتقای تصویری است که کشور ارائه می‌کند. از دیگر سو، اگر فرهنگ و روابط خارجی را حوزه‌هایی بدانیم که هرکدام بر خوردار از جذابیت خاصی هستند - که با عنصر رمز و راز آن‌ها نمایه می‌شود- ارتباط آن‌ها، از طریق دیپلماسی فرهنگی، می‌تواند جذابیت بیشتری ایجاد کند. فرهنگ برای عمق بخشی و غنابخشی به دیپلماسی و دیپلماسی برای شناساندن جذابیت فرهنگ به عنوان قدرت نرم یک کشور ایفای نقش می‌کند.

✎ آیا شما تجربه مشخصی در زمینه کارکردهای فرهنگ در عرصه دیپلماسی داشته‌اید؟

اینجانب در زمانی که مسئولیت‌های معاونت نمایندگی ایران در یونسکو، معاونت پژوهشی

حکمت، معرفت و بصیرت و تحکیم ارتباطات در ابعاد تعامل، تبادل و تفاهم است.

✦ آقای دکتر دهشیری! اگر نکته دیگری برای تکمیل این بحث لازم است، بفرمایید.

واقعیت آن است که ما وارد دوره سوم فرهنگ شده‌ایم. دوره نخست، از یک مدل عمودی مبتنی بر میراث و سنت در نظم باستانی پیروی می‌کرد. پس از آن با پیشرفت صنعتی، فرهنگ با مدرنیته پیوند خورد که روندهایی متعارض از قبیل نوآوری، گسست، انتظار و اعتراض را در پی داشت. اکنون فرهنگ با ورود به فضای جهانی شده و حتی دنیای پساج جهانی شده وارد مرحله سوم شده است. در چنین زمینه‌ای، دیپلماسی فرهنگی باید در فضای جریان‌ها با توجه به همپوندی مناطق و کمرنگ شدن مرزهای جغرافیایی ایفای نقش کند. لذا بینامتنی گرای فرهنگی و دیپلماسی همجواری فرهنگی از اولویت برخوردار است.

افزون بر این، استفاده از فناوری دیجیتال برای پویایی مضاعف دیپلماسی فرهنگی در فضای نبرد نفوذها از اهمیت دوچندان برخوردار است به گونه‌ای که بسیج منابع دیجیتال می‌تواند موجب کامیابی در عرصه رقابت فرهنگی شود. فناوری دیجیتال زمین بازی فوق‌العاده‌ای را برای ایفای نقش دیپلماسی فرهنگی به وجود آورده است که ابزارها و منطق دنیای دیجیتال را برای پیکربندی مجدد واقعیت بسیج می‌کند.

در این رهگذر، هوش مصنوعی یکی از اولویت‌های پیش رو در زمینه دیپلماسی فرهنگی است. هوش مصنوعی و چت جی بی تی در چارچوب دیپلماسی ۴.۰ می‌تواند ما را در عرصه تولید محتوای خلاق و اثرگذار یاری رساند. جمهوری اسلامی ایران در عرصه تولید علم مرتبط با هوش مصنوعی، به‌ویژه در حوزه‌های مهندسی و علوم رایانه، پیشرفت قابل توجهی داشته و به رتبه اول منطقه و پانزدهم جهان دست یافته است. این دستاورد نشان از پتانسیل بالای کشورمان در این حوزه دارد. با وجود این، شکاف میان تولید علم و کاربرد عملی، ضرورت توجه بیشتر به تجاری‌سازی تحقیقات و توسعه زیرساخت‌های لازم برای گسترش و رشد چشمگیر کاربردهای هوش مصنوعی در صنایع فرهنگی را بیش از پیش آشکار می‌سازد. لذا توسعه نیروی انسانی متخصص و سرمایه‌گذاری در آموزش نیروی انسانی توانمند در زمینه‌های مختلف هوش مصنوعی و علوم شناختی و ایجاد برنامه‌های کارآموزی و جذب فارغ‌التحصیلان این رشته می‌تواند پویایی دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور را متناسب با افق‌های نوین علم و فناوری فزونی بخشد.

شایسته است به موضوعات جدید و مستحدثه توجه ویژه شود به مدل‌سازی و الگوسازی روابط فرهنگی بین‌المللی بر اساس رویکرد تمدنی مبادرت گردد، همچنین به روایت‌سازی و تصویرسازی ایجابی و باز آفرینی سیاست‌ها و بازنمایی دستاوردهای خود با توجه به مواجهه با جنگ شناختی پرداخته شود به علاوه، دیپلماسی فرهنگی نیازمند برخورداری از پیوست فرهنگی و نقشه راه است تا بتوان با افق‌های فکری گسترده و نوآورانه، به عملیاتی کردن ایده‌ها، سیاست و برنامه‌های فرهنگی در فضای عمل اجتماعی مبادرت ورزید و با ارائه سیاست‌های اجرایی و راهکارهای عملی برای توسعه متوازن و همه جانبه فرهنگی نسبت به روایت‌سازی ایجابی برای شناساندن دستاوردهای مثبت انقلاب اسلامی و خنثی‌سازی فضا سازی‌های منفی دشمنان اقدام کرد.

✦ سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، به عنوان قرارگاه فرهنگی نظام و متولی دیپلماسی فرهنگی، چطور می‌تواند این عرصه را ارتقا دهد و موفقیت‌های بیشتری را کسب کند؟

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی نیازمند تقویت رویکرد شبکه‌ای با هدف متقاعدسازی دیگران به پیوستن به شبکه فرهنگی انقلاب اسلامی است. قدرت شبکه فرهنگی مبتنی بر تنوع پروفایل‌هایی است که از آن استقبال می‌کنند و برآمده از تجربیات گرانسنگی است که قبلاً به دست آورده است. به علاوه، نیاز به اتخاذ رویکرد تمدنی به معنای متوازن‌سازی عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، ارتباطاتی و سیاسی و اجتناب از سیاست زدگی و یا امنیتی شدن دیپلماسی، برای شناساندن تمدن نوین ایرانی-اسلامی احساس می‌شود. این مهم نیازمند تقویت هویت ایجابی و اثباتی در ابعاد اسلامی، ایرانی و انقلابی، ارتقای عقلانیت در ابعاد

نقش فرهنگ در روابط بین‌الملل موضوعی است که اهمیت فزاینده‌ای در فضای به هم پیوسته‌ی جهانی شده دارد. در دانشگاه تلاش می‌شود رویکردهای مختلف به فرهنگ، از زوایای انسان‌شناختی و جامعه‌شناختی بررسی شود و اینکه چگونه این رویکردها می‌توانند آگاهی و بینش ما را از اینکه چگونه فرهنگ بر تعاملات بین دولت‌ها تأثیر می‌گذارد، ارتقا بخشند. مطالعات آکادمیک بیشتر به بررسی مبانی نظری دیپلماسی فرهنگی و تعاملات بین دولت‌ها و تأثیر و تأثر بین فرهنگ و روابط بین‌الملل می‌پردازد، تا با تمرکز بر تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر پویایی‌های دیپلماتیک و شناخت چالش‌ها و فرصت‌های مرتبط با اجرای دیپلماسی فرهنگی در فضای جهانی شده و درک چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی بازیگران دولتی و غیردولتی، بهتر بتوان مناسبات فرهنگی بین‌المللی را در صحنه جهانی درک کرد. در عصر کنونی، لازم است با رویکرد میان رشته‌ای و بهره‌گیری از چند دیسپلین علمی به پژوهش‌های فرهنگی بپردازیم. باید از علوم دیگر مانند جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی نیز بهره بگیریم و با تجزیه و تحلیل اطلاعات مبتنی بر تفکر انتقادی و با اهتمام به پژوهش‌های عمیق و کاربردی برگرفته از مردم‌شناسی و زمینه‌گرایی، چگونگی تعامل با جوامع را با رویکرد حل مسأله مورد مطالعه قرار دهیم. از این روست که دیپلماسی فرهنگی هم نیاز به مطالعات دانشگاهی دارد و هم از جنبه کاربردی نیازمند امعان نظر در فرایندهای بیرونی و عملیاتی است.

✦ وضعیت دیپلماسی فرهنگی در کشورمان را در حال چطور می‌بینید؟ آیا توصیه‌ای برای ارتقای آن دارید؟ دیپلماسی فرهنگی نیازمند استظهار به پژوهش‌های فرهنگی است چرا که مسائل فرهنگی ماهیتاً پیچیده و چند لایه است و نیاز به پژوهش دارد. در این زمینه،

گفت وگویی درباره موضوع مهمی به نام ایرانیان خارج از کشور

آبروی ملی

چه آنان که می‌مانند و چه آنان که می‌روند، وطن از مهم‌ترین دغدغه‌های زندگی‌شان است. سراسر زندگی‌شان. به همین خاطر، لازم است در مورد آنانی که به هر دلیل از کشور می‌روند، فرآیندهایی فراهم آید تا بتوانند این ارتباط ریشه‌دار را، همچنان حفظ کنند و حمایت مام میهن را همواره در زندگی خود احساس کنند. مرتضی صبوری مدیر کل امور فرهنگیان ایرانیان خارج از کشور در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، نکاتی را به تفصیل در این باره بیان کرده است که خواندن‌اش، مهم است.

✦ جناب صبوری! نقش اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور در حفظ و ترویج فرهنگ ایرانی در میان نسل‌های دوم و سوم ایرانیان خارج از کشور را چطور ارزیابی می‌کنید؟

اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور در چارچوب وظایف سازمانی و نیز از منظر شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور و کارگروه تخصصی فرهنگی و رسانه‌ای شورا مسئولیت محوری هماهنگی سیاست صیانت و تقویت هویت ملی و دینی هموطنان خارج از کشور خاصه نسل‌های دوم به بعد را بعهده دارد که بعلاوه دوری از سرزمین مادری، هویت آن‌ها تحت تاثیر محیط فرهنگی، اجتماعی سرزمین بیگانه قرار گرفته و علیرغم تلاش و اهتمام پدر و مادر خود، شناخت دقیقی از سرزمین مادری خود نداشته و با فرهنگ و تاریخ کشور اصلی خود تا حدود زیادی غریب هستند خاصه اینکه نوعاً با زبان غیر فارسی صحبت می‌کنند و می‌نویسند و می‌خوانند. تلاش برای بازیابی این هویت و حفاظت از آن مورد انتظار و درخواست جدی نظام ج.ا.ایران، والدین و حتی خود این عزیزان دور از وطن هست بنابراین ارکان دولت ج.ا.ایران از جمله سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی وظیفه قانونی و ملی خود می‌دانند که

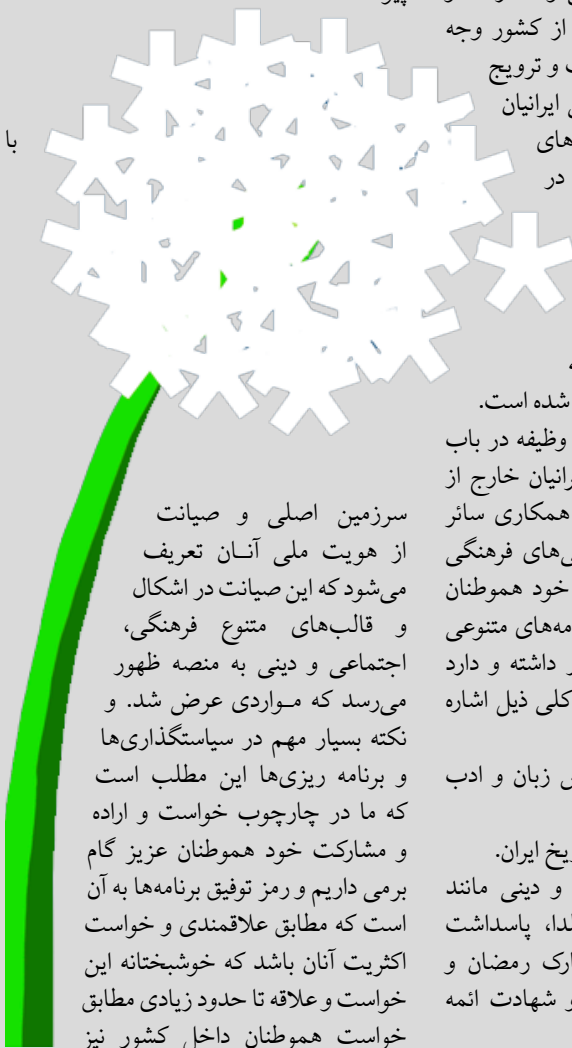
با یک رویکرد تحولی و تعاملی و مشارکت و همکاری خود هموطنان خارج از کشور وجه همت خود را در حفظ و حراست و ترویج همبستگی و فرهنگ ملی و دینی ایرانیان عزیز خارج از کشور خاصه نسل‌های جدید قرار دهند و به این مهم در فرمایشات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و قوانین و اسناد بالادستی همچون برنامه هفتم توسعه کشور نیز تاکید جدی شده است.

در راستای حسن انجام وظیفه در باب صیانت و ترویج هویت ملی ایرانیان خارج از کشور این اداره با هماهنگی و همکاری سائر دستگاهها و با مشارک نمایندگی‌های فرهنگی کشورمان در خارج از کشور و خود هموطنان مقیم خارج سیاستگذاریها و برنامه‌های متنوعی را برای هموطنان در دستور کار داشته و دارد که بعنوان مثال می‌توان به موارد کلی ذیل اشاره داشت:

- گسترش کمی و کیفی آموزش زبان و ادب فارسی
- دوره‌های آموزشی فرهنگ و تاریخ ایران.
- برگزاری رویدادهای فرهنگی و دینی مانند گرامیداشت نوروز و شب یلدا، پاسداشت شاعران اسلامی مانند ماه مبارک رمضان و ماه محرم، ایام الله ولادت و شهادت ائمه معصومین؟
- دیدارها و گفتگوهای منظم ریاست محترم سازمان و دیگر مقامات سازمان با ایرانیان خارج از کشور از جمله از طریق بستر مجازی.
- پیگیری مقتضی پیشنهادات و درخواستهای هموطنان خارج از کشور در امور فرهنگی و اجتماعی و مشکلات شخصی آنان.
- برگزاری دوره‌های مشاوره و مهارت آموزی در حوزه خانواده و کودکان و نوجوانان.
- حمایت از برقراری تورهای آموزشی و سیاحتی به کشورمان ویژه هموطنان ایرانی مقیم خارج خاصه فرزندان.
- حمایت از تاسیس و فعالیت مراکز فرهنگی، اجتماعی ایرانیان.
- حمایت و پشتیبانی از برنامه‌های فرهنگی مدارس ایرانی خارج از کشور.

✦ برنامه‌ها در حمایت از فعالیت‌های فرهنگی و هنری ایرانیان خارج از کشور چگونه است؟ همانطور که عرض شد توجه به هموطنان ایرانی خارج از کشور در چارچوب کلی حفظ و تقویت

با

سرزمین اصلی و صیانت از هویت ملی آنان تعریف می‌شود که این صیانت در اشکال و قالب‌های متنوع فرهنگی، اجتماعی و دینی به منصفه ظهور می‌رسد که مواردی عرض شد. و نکته بسیار مهم در سیاستگذاری‌ها و برنامه ریزی‌ها این مطلب است که ما در چارچوب خواست و اراده و مشارکت خود هموطنان عزیز گام برمی‌داریم و رمز توفیق برنامه‌ها به آن است که مطابق علاقمندی و خواست اکثریت آنان باشد که خوشبختانه این خواست و علاقه تا حدود زیادی مطابق خواست هموطنان داخل کشور نیز هست و این نقطه قوت کار ما است که اراده و خواست هموطنان در داخل و خارج در حوزه فرهنگی و هنری و دینی همسو است و هموطنان خارج از کشور علیرغم داشتن سلاتق مختلف، در مسئله لزوم حفظ و تقویت پیوند و هویت ملی خود و فرزندان‌شان متفق القول هستند و از برنامه‌های مرتبط با این مهم حمایت می‌کنند. بر این اساس اداره امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور با همراهی سائر دستگاههای مسئول و با بهره‌مندی از خواست و ظرفیت خود ایرانیان خارج از کشور برنامه‌های متنوعی را مورد توجه قرار می‌دهد همانند آنچه که بیان شد مانند:

- پاسداشت مناسبت‌های ملی همچون نوروز و یلدا و گرامیداشت مناسبت‌های دینی چون ماه مبارک رمضان و ماه محرم.
- هماهنگی و اجرای جشنواره‌های متنوع فرهنگی، هنری مانند جشنواره فیلم و موسیقی، فستیوال غذای ایرانی و جشن‌های سنتی ایرانی، نمایشگاه و مسابقات فرهنگی همچون کتاب خوانی، خوشنویسی، عکاسی، گرامیداشت مفاخر ایرانی چون فردوسی و

حافظ و سعدی، برنامه‌های فرهنگی در حوزه فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی ایرانیان. - برگزاری میزگردهای فرهنگی برای تبادل فرهنگی بین ایرانیان - تنظیم تورهای فرهنگی و سیاحتی به ایران. - هماهنگی مشارکت فعال هنرمندان ایرانی مقیم خارج در رویدادهای فرهنگی، هنری داخل کشور.

❖ راهکارهای تشویق و ترغیب ایرانیان مقیم خارج به منظور جلب کمک‌های مادی و معنوی آن‌ها از طریق موسسات عام المنفعه و خیریه را چطور ارزیابی می‌کنید؟

مستحضرید که هموطنان ایرانی هرکجای دنیا که باشند از فرهنگ خوب خیرسانی به جامعه و افراد نیازمند غافل نمی‌شوند و اصولاً این درک انساندوستانه از ویژگی‌های خوب جامعه ایرانی در هر کجای جهان است و امتیازی است که شاید در مهاجرین سایر کشورها کمتر مشاهده شود. فرد و مجموعه ایرانی نوعاً در هر کشوری به نیکی و اهل خیر بودن شناخته می‌شود و این برخاسته از هویت و فرهنگ ملی و دینی خوب ما ایرانیان است و در دوره فراگیری کرونا ما شاهد خلق صحنه‌های بسیار زیبای ایرانیان در حمایت از هموطنان خود و دیگر افراد جامعه بوده‌ایم. بر این اساس که ذیلاً به برخی موارد اشاره می‌شود:

- احداث و اهدای مدرسه برای فرزندان ایرانی و غیر آن.
- احداث مراکز درمانی برای حمایت از بیماران و افرادی که توان مالی ضعیفی دارند.
- حمایت از برنامه‌های حمایتی موسسات عام المنفعه مانند کمیته امداد و انجمنهای خیریه‌ای.
- حمایت از اقبال ضعیف جامعه در امور متعدد مانند تامین هزینه تحصیل فرزندان، کارآفرینی و ایجاد اشتغال، حمایت از خانواده‌های نیازمند.
- تأسیس صندوق‌های خیریه‌ای برای حمایت لازم از هموطنان در مواقع سختی و ضروری.

❖ در قبال برنامه‌های نهادهای غیردولتی و انجمنهای فرهنگی ایرانیان خارج از کشور چه موضع و چه حمایتی وجود دارد؟

همانطور که اطلاع دارید در دنیای امروز تصدی‌گری دولت‌ها کاهش و دولت‌ها و سازمانهای دولتی نوعاً به سیاستگذاری و نظارت و بهره‌مندی از ظرفیت‌های مردمی رو آورده‌اند و این مهم در مجموعه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از جمله اداره کل ایرانیان نیز مشهود است که سازمان در حکم قرارگاه فرهنگی کشور

در خارج از کشور شناخته می‌شود و بر این اساس سازمان‌ها و تشکل‌های مردم نهاد در کنار سایر دستگاه‌های مسئول به کمک سازمان در عرصه دیپلماسی فرهنگی برمی‌آیند و سازمان هم بشدت از همکاری همه افراد حقیقی و حقوقی که تجربه و ظرفیت ارزنده‌ای برای پیشبرد اهداف و برنامه‌های دیپلماسی فرهنگی کشور دارند استقبال می‌کند. در این چارچوب همه اذعان داریم که عزیزان هموطن مقیم خارج از ابعاد مختلف سرمایه‌های ارزشمند برای کشور هستند و خودشان نیز بسیار علاقمند و مشتاق هستند که پیوند و همبستگی خود را با سرزمین آباء و اجدادی خویش حفظ و تقویت کنند و از جمله طرق تقویت پیوندها، حفظ ارتباط با کشور و همکاری آن‌ها در برنامه‌های توسعه‌ای کشور است و به همین خاطر این حمایت و پشتیبانی مراکز و سمن‌های وابسته به ایرانیان خارج از کشور که بسیاری از آن‌ها تخصصی می‌باشند بسیار حائز اهمیت است فلذا اداره کل ایرانیان بشدت از تاسیس و فعالیت مراکز و انجمنهای مستقل ایرانی در خارج از کشور در چارچوب احترام به قواعد و مقررات جامعه میزبان استقبال می‌کند و به نحو مقتضی و حسب درخواست خودشان و بدون دخالت در امور داخلی این مراکز، از آنان حمایت و پشتیبانی می‌کند. این مراکز به عنوان بازوان خوب در کنار رایزنی‌های فرهنگی برای برنامه ریزی و اجرای برنامه‌های فاخر در حوزه‌های فرهنگی، علمی و هنری فعالیت می‌کنند و در معرفی جایگاه و شأن ملی ایران و ملت ایران به مخاطبین خارجی سهم ارزشمندی را بعهدہ دارند و در نقاطی از جهان هم که ما رسماً نمایندگی فرهنگی نداریم این مراکز می‌توانند بعنوان فعالین فرهنگی ما شناخته شوند و اصولاً یکی از طرق مقابله با توطئه ایران‌هراسی همین فعالیت‌های سازنده و همسوی انجمن‌های ایرانی در خارج از کشور است ضمن اینکه این انجمن‌های تخصصی و نخبگانی به نحو مقتضی از برنامه‌های ملی کشور که به توسعه و عمران کشور از جمله در حوزه فرهنگی و اجتماعی کمک می‌کند، حمایت و پشتیبانی می‌کنند که جای تقدیر و تشکر فراوان دارد.

❖ چگونگی بهره‌مندی از ظرفیت فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در ارائه خدمات به ایرانیان خارج از کشور را توضیح می‌دهید؟

مستحضرید که در جهان امروز، امکان عدم توجه به ظرفیت بالای فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی وجود ندارد و هرگونه غفلت از آن نه تنها پیشبرد برنامه‌های متنوع از جمله برنامه‌های فرهنگی را با چالش مواجه می‌سازد

بلکه نادیده گرفتن این فناوری‌های نوین و رو به گسترش می‌تواند آسیب‌های جدی به سیاست‌ها و برنامه‌های فردی و اجتماعی و ملی وارد سازد. ارزش فناوری‌های نوین ارتباطی همانند ارزش سایر فناوری‌ها بشدت وابسته به نوع و چگونگی استفاده از آن‌ها است و لازم است وجه عقلایی انسانی آن به وجه ماشینی فناوری تسلط داشته باشد تا از خطرات آن کاسته و بر مزایای آن افزوده شود. در این چارچوب اداره کل ایرانیان بر اهمیت حسن استفاده از این ظرفیت در حوزه ایرانیان

خارج از کشور تاکید دارد و ضمن حمایت مقتضی از فعالیت‌های رسانه‌ای آنان در بستر مجازی، برخی برنامه‌ها و دیدارها و رویدادهای فرهنگی و دینی را متناسب با مقتضیات با استفاده از بستر مجازی اجرا می‌نماید و طبیعتاً هموطنان ایرانی مقیم خارج نیز بدون لزوم مسافرت و تردهای سخت و هزینه بر می‌توانند درخواست‌های ذیربط خویش را از طریق همین شبکه‌های اجتماعی به رایزنان فرهنگی و اداره کل ایرانیان ارسال کنند و در نتیجه در وقت و هزینه مالی صرفه جویی قابل توجهی می‌شود و از طرف دیگر سرعت دریافت و انتقال اطلاعات و رسیدگی به مسائل و درخواست‌های آنان نیز افزایش می‌یابد و ضمناً ظرفیت بستر مجازی در معرفی مطلوب و گسترده فرهنگ و ادب ایران زمین و دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران بسیار حائز اهمیت است که الحمدلله شاهد اقبال ایرانیان مقیم خارج به چنین ظرفیتی نیز هستیم. کما اینکه این موضوع در حوزه‌های کنسولی و حقوقی مورد نظر هموطنان ایرانی مقیم

خارج نیز با توجه به امکانات و تسهیلات فراهم آمده از سوی دولت، از پیشرفت قابل توجهی برخوردار شده است.

✦ اداره کل ایرانیان در جهت ارتقای جایگاه ایران در حوزه بین الملل چه میزان از توانمندی‌های فرهنگی، هنری و علمی ایرانیان مقیم خارج از کشور را استفاده می‌کند؟

همانطور که اشاره شد به حضور هموطنان ایرانی در خارج از کشور فارغ از تفاوت‌های فکری و عقیدتی به عنوان یک سرمایه و فرصت و ظرفیت ارزشمند نگاه می‌شود و مسائل هموطنان ایرانی مقیم خارج ارتباط تنگاتنگ با آبروی ملی کشور دارد هر چند که طبیعتاً این حضور بعضاً می‌تواند مسائل و مشکلاتی را نیز برای هموطنان و دولت به‌همراه داشته باشد که طبیعت پدیده مهاجرت است و دولت و هموطنان باید با تشریک مساعی و تعامل گسترده و سازنده با یکدیگر بر ظرفیت‌های این پدیده افزوده و از مشکلات و چالش‌های آن بکاهند. بررسی وضعیت مهاجرین در دنیا نشان می‌دهد که الحمدلله وجهه عمومی ایرانیان خارج از کشور نوعاً خوب و مورد احترام همگان است و خصوصاً حضور متخصصین و نخبگان ایرانی در حوزه‌های مختلف در مصادر امور علمی و خدماتی و فرهنگی و اجتماعی جوامع مختلف گویای وجهه و تاثیرگذاری مثبت آنان است و نوعاً منشاء خیر و برکت فراوان هستند و همین امتیاز و ویژگی طبیعتاً آنان را در کانون توجهات مخالفین و معاندین جمهوری اسلامی ایران هم قرار داده و این معاندین درصدد سوء استفاده از این حضور ارزشمند ایرانیان در خارج از کشور در راستای

اهداف مغرضانه سیاسی خودشان هستند که نمونه‌های آن را در گسترش فعالیت رسانه‌ای و میدانی شبکه‌های معاند شاهد می‌باشیم هر چند که علیرغم سرمایه‌گذاری فراوان معاندین، قریب به اتفاق ایرانیان مقیم نسبت به کشور خود و مردم ایران و فرهنگ متعالی آن عشق و علاقه می‌ورزند و از دستاوردهای ارزشمند جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های مختلف بخود می‌بالند و از آن حمایت می‌کنند. اداره کل امور ایرانیان در چارچوب توسعه و گسترش دیپلماسی عمومی و فرهنگی کشور این حضور ایرانیان در خارج از کشور را ارج می‌نهد و همواره از طریق تعامل مستقیم و نیز از طریق نمایندگی‌های فرهنگی خارج از کشور در تلاش هست که از ظرفیت و همکاری این عزیزان هموطن در پیشبرد جایگاه فرهنگی ایران در عرصه بین المللی بهره‌برد و هموطنان ایرانی و مراکز وابسته به آنان از جمله مراکز مطالعاتی ایرانیان ساکن خارج نیز همواره به عنوان یار و یاور نهادهای رسمی در تقویت وجهه جمهوری اسلامی ایران و فرهنگ والای ایران زمین در خارج هستند و در مناطقی از جهان هم که نمایندگی رسمی فرهنگی نداریم این هموطنان با ذوق و علاقه و احساس مسئولیت و ابتکار عمل خویش تلاش داشته و دارند که با تنظیم رویدادها و فعالیت‌های متنوع علمی، فرهنگی و هنری، سفیران شایسته‌ای برای معرفی ایران و ارتقای جایگاه علمی و فرهنگی کشور در عرصه بین المللی باشند.

✦ مهمترین چالش‌ها و فرصت‌های پیش رو از نگاه شما چه چیزهایی می‌تواند باشد؟

همانگونه که عرض شد طبیعت پدیده مهاجرت با خود فرصت و چالش فردی و اجتماعی را به همراه دارد و مدیریت مقوله مهاجرت چه از دیدگاه فرد مهاجر و خانواده وی و چه از منظر دولت متبوع فرد، باید بر این مهم استوار باشد که از مشکلات و چالش‌ها کاسته و بر فرصت‌ها و ظرفیت‌های ایجابی بیفزاید و این توفیق بستگی به عوامل مختلف داخلی و خارجی دارد. مقایسه پدیده مهاجرت ایرانیان با مهاجرین سایر کشورها نشان‌دهنده این است که مهاجرین ایرانی هم از نظر سطح تحصیلات و تخصص و هم از منظر همراهی با قواعد و مقررات جامعه میزبان و تعامل و حسن سلوک با مردم آن جامعه از امتیاز بالایی برخوردارند و آمار و گزارشات جهانی بر تاثیر مثبت ایرانیان مهاجر بر رشد و توسعه علمی و فنی جوامع میزبان از جمله در مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی صحه می‌گذارد. بنابراین از دیدگاه اداره کل امور ایرانیان خارج از کشور هر چند مهاجرت متخصصین و تحصیل کردگان و چهره‌های با استعداد از کشور را از باب خروج سرمایه‌های ارزشمند کشور ضرر و خسران ملی می‌داند که بر روند رشد و توسعه کشور در حال و آینده تاثیر منفی می‌گذارد ولی همزمان معتقد است چنانچه براین پدیده، مدیریت صحیحی اعمال گردد و اولاً از گستردگی این پدیده بنحو مطلوب جلوگیری شود و در ثانی این نیروهای متخصص مجدداً به کشور خویش برگردند و در خدمت برنامه‌های علمی و توسعه‌ای کشور قرار گیرند تجربه جهانی آن‌ها بکار آید و حرکت چرخ‌های توسعه کشور پرشتاب‌تر گردد و در ضمن از گرفتاریها و چالش‌های فردی و

خانوادگی و بعضاً ملی در خارج از کشور کاسته شده و از اینکه مخالفین و معاندین از این پدیده مهاجرت علیه کشور استفاده نمایند جلوگیری می‌شود.

این اداره در مجموع فرصت‌ها و چالش‌های کلی ذیل را برای پدیده مهاجرت هموطنان برمی‌شمارد:

الف: اهم فرصت‌ها

- تجربه اندوزی و حسن استفاده از امکانات تحصیلی و علمی و تحقیقاتی جوامع مدرن برای ارتقای تخصص و مهارت فردی و انتقال آن دانش و تجربه به داخل کشور.
- آشنایی با فرهنگ ملل دیگر و همزمان تلاش جهت معرفی فرهنگ والای ایران زمین و برقراری پل ارتباط فرهنگی بین ایران و جامعه میزبان.
- سفیر فرهنگی ایران در خارج از کشور بودن و مقابله با توطئه ایران هراسی.
- کمک در معرفی ظرفیت‌های فرهنگی، علمی و هنری ایران و تلاش جهت ارتقای جایگاه ایران در منظر مخاطبین خارجی. به هر حال هموطنان در هر کجا که باشند چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور متناسب با شرایط خویش در قبال کشور خود مسئولیت دارند و به نوعی از سرنوشت مشترک برخوردارند.
- حسن استفاده از ظرفیت هموطنان ایرانی مقیم خارج در پیشبرد اهداف سیاست خارجی کشور از جمله دیپلماسی عمومی و فرهنگی.
- نقش برجسته ایرانیان خارج از کشور در معرفی و بازاریابی برای محصولات و ظرفیت‌های فرهنگی و هنری و گردشگری ایران.

ب: اهم چالش‌ها و مشکلات

- تاثیر منفی مهاجرت بر هویت ملی فرد خاصه اگر مهاجرت دائمی باشد.
- تاثیر منفی اصطکاک و تقابل ارزشهای فرهنگی و دینی فرد با ارزشهای حاکم در جامعه میزبان.
- خلاء عاطفی و مشکلات روحی و روانی ناشی از عدم پذیرش کامل در جامعه میزبان.
- سبک زندگی متفاوت بین دو جامعه ایران و جامعه میزبان که چالش‌های فردی و اجتماعی شدیدی ایجاد می‌نماید و در بسیاری از موارد بنیان خانواده‌ها را متزلزل می‌سازد.
- حس منفی خروج از کشور و مشکلات ناشی از آن در صورتی که بحث پناهندگی در میان باشد.

اداره امور فرهنگی ایرانیان با همراهی رایزنان فرهنگی در تلاش برای معرفی زمینه‌ها و بسترسازی و جلب این کمک‌های مادی و معنوی است و خوشبختانه همانطور که عرض شد اقبال ایرانیان خارج از کشور همانند مردم خوبمان در داخل کشور، در حمایت و پشتیبانی از برنامه‌های خیریه‌ای در حوزه‌های مختلف بسیار برجسته است

- واگرایی نسبی ایرانیان در خارج از کشور که موجب سرخوردگی فرد و دل بستگی‌های کاذب به جامعه میزبان می‌شود.
- اذیت و آزار گروههای معاند که بطرق گوناگون در مسیر راه فرد مهاجر و پناهنده قرار می‌گیرند.
- مشکلات اقتصادی و معیشتی و اقامتی.
- مشکلات حقوقی و تحصیلی در بحث اعتبارسنجی مدارک دانشگاهی.
- مشکلات جدی روحی و روانی ناشی از نگاه درجه دو و سه به مهاجرین و پناهندگان در بسیاری از جوامع خارجی.
- چالشهای سیاسی و اقتصادی دول حاکم بر جوامع که بعضاً این چالش‌ها متوجه مهاجرین و پناهجویان می‌شود.
- مشکلات پیش رو در بحث مالکیت اموال در خارج و نیز امور خانوادگی که فرد ایرانی را در برزخ و استرس دائمی از آینده مبهم قرار می‌دهد.
- آینده پراسترس فرزندان حاصل از ازدواج با زن یا مرد خارجی.
- مشکلاتی که برای دولت در حسن توجه به مسائل و مشکلات ایرانیان مقیم خارج از کشور پیش می‌آید و گرفتاری‌های حقوقی و سیاسی ناشی از آن که هرچند دولت موظف به رسیدگی می‌باشد ولی در این مسیر رسیدگی چالش‌های فراوانی نیز وجود دارد.
- اصولاً پدیده مهاجرت و پناهندگی چنانچه بسیار گسترده و برخلاف عرف جامعه باشد به عنوان یک مولفه منفی برای وجهه و جایگاه کشور تلقی می‌شود.
- چالشهای امنیتی که بعضاً متوجه فرد مهاجر و کشور می‌شود.
- چالشهای عاطفی و خانوادگی و اجتماعی گسترده خاصه در زمانی که مهاجر یا پناهنده یک خانم است.

❖ تمهیدات برای برقراری زمینه ارتباطی بین کودکان و جوانان ایرانی مقیم خارج از کشور و تقویت

آگاهی‌های تاریخی و فرهنگی آنان؟

بدیهی است که پدیده مهاجرت بیش از همه کودکان و نوجوانان را تحت تاثیر خودش قرار می‌دهد و این افراد از آنجا که هویت ملی و دینی آنان هنوز کاملاً قوام نیافته است نوعاً بیش از دیگران در معرض آسیب هویتی قرار دارند و با گذشت زمان در جامعه میزبان بتدریج دل بستگی و ارتباط عاطفی آن‌ها با سرزمین پدری سست شده و تحت تاثیر شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه میزبان قرار می‌گیرند و در این مسیر با انواع مشکلات و چالش‌های فرهنگی و هویتی مواجه می‌شوند که از جمله آن‌ها فراموشی تدریجی زبان فارسی و تاریخ و فرهنگ آباء و اجداد خویش است و بزودی فرهنگ جامعه میزبان بر فرهنگ ملی آن‌ها غلبه کرده و ارزشهای حاکم بر جامعه میزبان را پذیرا می‌شوند و در نتیجه یک دوگانگی خانوادگی بر آن‌ها حاکم می‌شود که مشکلات روحی و روانی خاصی را متوجه کودک و خانواده وی می‌سازد ضمن آنکه از سوی جامعه میزبان نیز بطور کامل پذیرفته نمی‌شوند و بسته به کشور مهاجرت کرده، با انواع نگاههای مسموم و منفی مواجه خواهند شد.

با عنایت به شرایط فوق طبیعی است که اداره کل امور ایرانیان خارج از کشور سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی همانند سایر نهادهای مسئول در حوزه ایرانیان خارج از کشور با اولویت و حساسیت خاصی به مسئله کودکان و نوجوانان ایرانی مقیم خارج توجه می‌کند و برنامه‌های متنوعی را در راستای کاهش آسیب‌ها و تقویت هویت ملی آنان در دستورکار دارد مانند:

- دوره‌های آموزش زبان و ادب فارسی.
- برنامه‌های مستند و دوره‌های آشنایی با فرهنگ و تاریخ ایران.
- تورها و اردوهای آموزشی، تفریحی بنام فرزندان ایران در ایران و جامعه میزبان با هدف صیانت از هویت ملی آنان.
- حمایت و پشتیبانی از برنامه‌های فرهنگی و دینی مدارس ایرانی خارج از کشور.
- تعامل سازنده و مستمر با والدین کودکان و نوجوانان.
- برگزاری مسابقات و رویدادها و دوره‌های متنوع فرهنگی، هنری برای آنان.
- اعزام متخصصین و برگزاری دوره‌های مشاوره و مهارت آموزی و توانمندسازی برای خانواده‌ها و رسیدگی مقتضی به آسیب‌های خانوادگی.
- هماهنگی ارائه تسهیلات و بورسیه‌های تحصیلی برای فرزندان ایرانی خارج از کشور.
- تامین و ارائه بسته‌های فرهنگی ویژه کودکان و نوجوانان.

نگاهی به المپیک پاریس از دریچه فرهنگ و در گفت‌وگویی با رایزن فرهنگی ایران در فرانسه

حضور نامحدود

❖ جلوه‌های فرهنگی حضور کاروان ورزشکاران ایرانی در این دوره المپیک از چه نظر آشکارتر بوده است؟

بی‌شک پوشش ورزشکاران اعزامی به رویدادهای رقابتی بیش از همه دیده می‌شود، به خصوص که بخشی از لایه‌های زیرین فرهنگ به شمار می‌آید. البته این گفته‌ام به این معنا نیست که در مورد ورزشکاران مان در المپیک پاریس، این وجه آشکارتر بوده است.

❖ جلوه فرهنگی حضور ورزشکاران دیگر کشورهای مسلمان را در این دوره چطور دیدید؟

همان‌طور که اشاره شد، صرف حضور ورزشکارانی که نشانه‌هایی از سبک زندگی اسلامی را در پوشش و رفتار خود دارند؛ در طولانی مدت سبب اشاعه آن می‌شوند. هرچند که وجود چنین نمودهایی را نمی‌توان در همه ورزشکاران اعزامی از کشورهای مسلمان دید. بخشی از آنان سبک زندگی روز را دنبال می‌کنند و از این افراد نمی‌توان توقع اثرگذاری خاصی را داشت.

❖ در ایام برپایی المپیک، شاهد شکل‌گیری هم‌افزایی و همکاری‌های فرهنگی خاصی میان ورزشکاران ایرانی با ورزشکارانی از دیگر کشورها بوده‌اید؟

در ایام برپایی المپیک، با حادثه منتهی به شهادت اسماعیل هنیه مواجه شدیم. گروهی از ورزشکاران کاروان اعزامی کشورمان به همراه هدیه‌ای برای ابراز هم‌دردی به دیدار نمایندگی فلسطین در دهکده المپیک رفتند. اقدام بسیار ارزشمندی بود. اقدامات اینچنینی همدلی میان ملل مختلف را افزایش می‌دهد. هرچند که آن را نمی‌توان همکاری فرهنگی خاصی میان دو گروه به شمار آورد. چنین انتظاری هم نمی‌توان از آن داشت؛ به خصوص که فضای دهکده المپیک و برگزاری مسابقات شرایط خود را دارد.

❖ از چه طریقی می‌توان از این قبیل رقابت‌های بین‌المللی که زیرذره‌بین جمع قابل توجهی از مردم جهان قرار دارند به عنوان فرصتی برای تحقق اهداف فرهنگی مان و از سویی ارائه تصویری واقعی از ایران و ایرانیان بهره گرفت؟

برگزاری چنین رویدادهایی اغلب با اتفاقات جنبی مختلفی همراه می‌شوند که قابل بررسی هستند؛ از پوشش یکسان هواداران یک کشور گرفته تا آوازا و سرودهایی که دسته جمعی می‌خوانند. همه این‌ها نکات قابل توجهی برای بررسی دارند چراکه قادرند کشوری را در یادها ماندگار کنند. از این بابت هر نوع حضور و نمود خوشایندی که با برنامه‌ریزی قبلی صورت پذیرد، نقش مهمی در معرفی بهتر

برخلاف آنچه به نظر می‌رسد پرونده حضورمان در المپیک ۲۰۲۴ هنوز بسته نشده است. حالا بهترین فرصت است تا در نبود آن هیجانانگیز اولیه، به بررسی وجوه مختلفی از چگونگی این حضور بپردازیم، بررسی‌هایی که دست‌یابی مان به اهداف بیشتری را در دوره‌های بعد محقق خواهد کرد. در گفت‌وگویی پیش رو با نیلوفر شادمهری، رایزن فرهنگی ایران در فرانسه، نکاتی را درباره رهاوردهای فرهنگی اعزام کاروان ورزشی کشورمان به این دوره المپیک و همچنین راه‌کارهایی را برای بهره‌مندی فرهنگی از حضور در عرصه رقابت‌های اینچنینی می‌خوانید.

❖ حضور ورزشکاران ایرانی در المپیک پاریس، از جهت فرهنگی چه رهاوردهایی برای کشورمان داشته است؟

صرف حضور ورزشکاران یک کشور در رویدادهایی نظیر المپیک، گویای سرزندگی و سهیم بودن مردم آن سرزمین در اتفاقات مهم روز جهان است. زمانی که کشورمان با کاروانی متشکل از زنان و مردان ورزشکار در چنین رویدادی حاضر می‌شود، از فرصت خوبی برای طرح و دنبال کردن اهداف فرهنگی مان بهره‌مند می‌شویم. این امکان برای ما که از رسانه‌هایی با فراگیری جهانی برخوردار نیستیم حتی مهم‌تر از سایر کشورها است. اولین ثمره برنامه‌ریزی هدف‌مند برای چنین حضورهایی، منعکس کردن سبک زندگی ایرانی - اسلامی مان از طریق انتخاب پوشش و رفتار افراد کاروان است. افزایش تعداد و حضور ورزشکارانی با سبک زندگی اسلامی بر صحنه چنین رقابت‌هایی خود به خود بخشی از اهداف فرهنگی ما را محقق می‌کند.

❖ ورزشکاران این دوره تا چه اندازه در ارائه تصویری مثبت از فرهنگ ایرانی - اسلامی موفق عمل کرده‌اند؟

پاسخ این سوال با دانش و ابزاری که ما در اختیار داریم قابل ارزیابی نیست!

ایران و ارائه تصویر درست‌تری از آن ایفا می‌کند.

❖ آیا فعالیت‌های فرهنگی خاصی در حاشیه المپیک یا در دوران آماده‌سازی و تمرینات ورزشکاران ایرانی در پاریس صورت گرفت؟

بله. تقریباً از چند روز قبل از مراسم افتتاحیه، رویداد فرهنگی بزرگی توسط کمیته المپیک برگزار شد. طی آن همجده کشوری که نشان المپیک فرهنگی دریافت کرده بودند، به اجرای برنامه پرداختند. ایران هم در جمع این کشورها بود. در مراسم افتتاحیه المپیک پاریس، رایزنی فرهنگی ایران به معرفی ورزش زورخانه‌ای، فرهنگ، مراحل و بخش‌های آن پرداخت. آنقدر استقبال از این برنامه زیاد بود که در سه سانس اجرا شد. بازتاب خوبی هم در سایت رسمی المپیک داشت.

❖ تجربیات و درس‌هایی که از برنامه فرهنگی مان در افتتاحیه المپیک به دست آمده است به بهبود برنامه‌های کلان فرهنگی ما در آینده کمک خواهد کرد؟

بی‌شک همین‌طور است. تجربه این حضور بیش از

در ایام برپایی المپیک، با حادثه منتهی به شهادت اسماعیل هنیه مواجه شدیم. گروهی از ورزشکاران کاروان اعزامی کشورمان به همراه هدیه‌ای برای ابراز همدردی به دیدار نمایندگی فلسطین در دهکده المپیک رفتند. اقدام بسیار ارزشمندی بود. ملل مختلف را افزایش می‌دهد

ابزارهایی که امروزه برای شناخت مخاطبان هدف‌مان در اختیار داریم خیلی متفاوت‌تر از گذشته است. اگر جوانان فرانسوی را به دوستی با ایرانیان علاقه‌مند کنیم، آنان خودشان نسبت به فرهنگ کشورمان کنجکاو می‌شوند و به دنبال کسب از اطلاعاتی از آن می‌روند. مهمتر از هر چیز ایجاد انگیزه در جوانان فرانسوی برای مواجهه و گفتگو با ایرانیان است. از آنجا که ایرانی‌ها به خوش‌مشربی و برخورداری از فرهنگی مطلوب شهره هستند، مواجهه آنان با جوانان غیر ایرانی خواه ناخواه بهترین تبلیغ و تشویق به آشنایی با فرهنگ کشورمان خواهد بود. حالا چه بهتر که از قبل افرادی را بر مواجهه هدف‌مند با مردم دیگر کشورها و در طی برگزاری رویدادهایی نظیر المپیک آموزش بدهیم. اگر از قبل برنامه‌ریزی کنیم موفق به کسب بهترین نتایج خواهیم شد. این دوره‌های آموزشی را می‌توان برای گروه‌هایی که به هواداری تیم‌های ورزشی کشورمان می‌روند و همچنین همراهان کاروان‌های اعزامی برگزار کنیم.

همه به بهبود برنامه‌ریزی، برای مشارکت اثرگذارتر کشورمان در رویدادهای ورزشی بین‌المللی آینده کمک خواهد کرد. حدود یک‌سال قبل از شروع المپیک ۲۰۲۴ پاریس، رایزنی فرهنگی ایران جلسات متعددی را با حضور متخصصان و افراد دارای سابقه شرکت در المپیک و جام جهانی برگزار کرد. در این جلسات به بررسی فرصت‌ها و امکانات فرهنگی المپیک برای حضور هرچه موثرتر ایران پرداختیم. به دنبال اجرایی کردن بهترین ایده‌های ممکن بودیم. اما افراد مورد نظرمان، هیچیک از منظر فرهنگی به موارد خواسته شده توجهی نکردند و آن نتیجه‌ای که باید به دست نیامد. خوشبختانه این اتفاق طی المپیک امسال رخ داد و یکروز بعد از پایان المپیک، خلاصه‌ای از بررسی فرصت‌های قابل استفاده در مسابقات مشابه دیگر آماده و تقدیم سازمان فرهنگ و ارتباطات شد تا برای آینده کمک رسان باشد.

✦ از طریق چه برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی قادر به ترغیب جوانان فرانسه به شناخت بیشتر فرهنگ ایران خواهیم بود؟

گفت وگو درباره فرهنگ ایثار با مشاور رییس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در امور ایثارگران؛

عیار عزت

ترویج مفاهیمی چون فرهنگ ایثار و شهادت و دیپلماسی ایثار در عرصه بین الملل از ضروریات است. درباره این موضوع، احسان خزاعی، مشاور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در امور ایثارگران، نکات قابل توجهی را مطرح کرده است.

✦ آقای دکتر خزاعی! تفکر ایثارگری چگونه می‌تواند در موفقیت‌های ما در حوزه دیپلماسی فرهنگی اثر بگذارد؟

خدا را شاکریم که در نهاد مقدس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی مشغول خدمت و انجام وظیفه هستیم و از افتخارات ماست که تعداد قابل توجهی از ایثارگران اعم از رزمنده، جانباز، آزاده و خانواده شهدا از بدو تشکیل این سازمان، مشغول به خدمت بوده و هستند به طوری که همواره یک سوم تعداد کارکنان سازمان را جمعیت ایثارگر تشکیل داده‌اند و نیز چهار شهید در عرصه بین الملل در سطح رایزن و نماینده فرهنگی تقدیم انقلاب اسلامی کرده است.

فرهنگ ایثار و شهادت مربوط به امروز و حتی سال‌های دفاع مقدس نیست بلکه این فرهنگ و تفکر نشأت گرفته از اعمال و رفتار پیامبر اکرم (ص)، ائمه معصومین (ع)، خصوصاً حضرت اباعبدالله الحسین (ع) است و تفکری است که همه آن‌ها در انقلاب اسلامی توسط امام خمینی (ره) به صورت دقیق ارائه و بیان شد.

بی‌شک نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با طرز تفکر و روحیه جهادی و در چارچوب دیپلماسی ایثار که از شاخصه‌های آن خستگی ناپذیری، از خودگذشتگی، بی‌ادعایی و اخلاص است، توانسته‌اند فعالیت‌های متنوع فرهنگی را در کشورهای مختلف به انجام رسانده و در زمینه جهاد تبیین گام‌های موثری را بردارند.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی متولی دیپلماسی فرهنگی است و این وظیفه ذاتی سازمان است که تصویری شایسته از جمهوری اسلامی ایران را در خارج از کشور عرضه و ارائه کند. یکی از مولفه‌های اصلی موفقیت این نوع مدیریت و تفکر جهادی که خود منبعث از فرهنگ ایثارگری است، انجام اقدامات موثر و خلق صحنه‌های بسیار زیبای فرهنگی است. نمایندگی‌های

سازمان در خارج از کشور همواره در صدد معرفی ایران اسلامی و در تلاش برای ترویج فرهنگ مقاومت در سراسر جهان هستند لذا ترویج مفاهیمی چون فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و دیپلماسی ایثار همواره در دستور کار قرار دارد و از ضروریات است.

✦ با توجه به اینکه دیپلماسی و میدان، دوروی سکه موفقیت و سربلندی کشور در عرصه بین الملل هستند، شما فعالیت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی را در این گستره، چطور ارزیابی می‌کنید؟ و فکر می‌کنید آیا توانسته است نقش مثبتی در پیشبرد اهداف این دو حوزه، ایفا کند؟

ایثارگری در سازمان فرهنگ و ارتباطات

می‌تواند یکی از فعالیت‌های فرهنگی بین‌المللی در این زمینه باشد.

✦ از آنجا که محور مقاومت، یکی از نقاط تمرکز سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برای فعالیت‌های فرهنگی است، چه توصیه‌ای برای بهره‌برداری اثرگذارتر از این موقعیت به رایزنان کشورمان در مناطق مرتبط و فعالان حوزه دیپلماسی فرهنگی دارید؟

بی‌شک تفکر گروه‌های مقاومت در راستای توسعه فرهنگ ایثار و شهادت است لذا سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به دنبال حفظ فرهنگ ایثار و شهادت و گسترش این نوع از سبک زندگی است.

در این چارچوب چند نکته ارائه می‌شود:

نکته اول: با توجه به بیانات مقام رهبری (مدظله) در بیانیه گام دوم انقلاب و ایجاد تحول در دنیا، ارتباط با دنیا و نگاه تمدنی خارج از مرزها برای توسعه فرهنگ ایثار و شهادت نقش مهمی دارد که لازم است مورد توجه قرار بگیرد.

نکته دوم: معرفی مکتب سردار شهید حاج قاسم سلیمانی از طریق استفاده از ظرفیت‌های هنری و فرهنگی مثل سینما و نمایشگاه‌های هنری به دلیل جذابیت و نقش مهمی که برای گسترش دیپلماسی ایثار در عرصه بین الملل دارد می‌بایست بیشتر مورد توجه قرار بگیرد.

نکته سوم: یکی از راه‌های ترویج دیپلماسی ایثار، انتشار کتاب و مجلات، برپایی اکسپو و برگزاری هفته‌های فرهنگی، انتشار و ترجمه آثار با همکاری دستگاه‌های مسئول در داخل کشور مانند بنیاد شهید و امور ایثارگران است که نیازمند حمایت و پشتیبانی و توجه نهادهای مسئول در داخل کشور است.

نکته چهارم: در زمینه ترویج فرهنگ ایثارگری شایسته است تا در راستای مردمی شدن فعالیت‌های مرتبط با فرهنگ ایثار، مسئولیت‌های اجرایی ترویج فرهنگ ایثار به تشکل‌های بومی، همسو و علاقه‌مند در خارج از کشور و اسپاری گردد لذا افق نگاه باید این باشد که تشکل‌های محلی در این زمینه کارساز و توانمند شوند و نمایندگی‌های فرهنگی بکوشند تا موسسات ذیربط داخل و خارج از کشور را به هم متصل نمایند و نقش حامی و پشتیبان را در این زمینه ایفا کنند.

اسلامی یکی از شاخصه‌های مهم در تعیین، انتخاب و اعزام رایزنان و نمایندگان فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور محسوب می‌شود لذا امروزه علاوه بر حاکمیت تفکر ایثارگری در بدنه فعالیت‌های فرهنگی، ایثارگران عزیز به نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور اعزام می‌شوند.

عزتمندی ایران اسلامی ارمغان دوران دفاع مقدس است به طوریکه خودباوری و عزتی که ایران اسلامی در آن دوران کسب کرد، ما را به جایی رسانده که امروز در بسیاری زمینه‌ها حرف‌های زیادی برای گفتن داریم. اکنون بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای حوزه مقاومت و نیز کشورهای اسلامی خواستار انتقال تجربیات دوران دفاع مقدس از ما هستند. به عنوان مثال در زمینه تدوین و نشر خاطرات و کتب حوزه دفاع مقدس که یک کار تخصصی است و دفتر ادبیات حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در این خصوص دست برتری از ایثارگران با تجربه را دارد و می‌تواند در این زمینه همکاری کند.

استفاده از ظرفیت ایثارگران مجرب و نخبه و ارائه گفتمان ایثار و نیز گفتمان مقاومت و استفاده از تجربیات ایثارگران در این زمینه به ویژه حضور هنرمندان ایثارگر در خارج از کشور بسیار موثر و مفید است.

همچنین رایزنان فرهنگی می‌توانند نقش موثری را در ارتباط دهی تشکل‌های بین‌المللی مرتبط با تشکل‌های شاهد و ایثارگر داخل کشور داشته باشند.

برگزاری همایش‌ها و سمینارهای تخصصی در خصوص تبیین مفاهیم و مسائل علمی با حضور ایثارگران هم

چرخش بزرگ

این مطلب از مجموعه مقالاتی که به تغییرات در دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه پس از شروع عملیات نظامی ویژه در سال ۲۰۲۲ پرداخته، آورده شده است. مطالب منتشر شده ادامه پروژه تحقیقاتی بزرگ مرکز دیپلماسی خلاق برای ارزیابی و رتبه‌بندی مناطق روسیه از نظر ظرفیت دیپلماسی عمومی است. در فوریه ۲۰۲۳، با حمایت شورای امور بین‌الملل روسیه، گزارش کارشناسی «روش‌های دیپلماسی عمومی مناطق روسیه ۲۰۲۱-۲۰۱۷» منتشر شد [۱] که در آن بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، رتبه نهایی دیپلماسی عمومی مناطق روسیه برای یک دوره پنج ساله ارائه گردید.

در ۲۰۲۳-۲۰۲۲ مطالعه فعالیت‌های بشردوستانه مناطق روسیه در سیستم دیپلماسی عمومی روسیه ادامه یافت و اطلاعات آماری جمع‌آوری شد که درک چگونگی بوجود آمدن منطقه نظامی شمالی و متعاقب آن قطع روابط بشردوستانه بین روسیه و کشورهای غربی و تاثیر آن بر تماس‌های بین‌المللی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه را نشان می‌داد. تغییرات در رتبه‌بندی مناطق فدراسیون روسیه برای سال ۲۰۲۲ منعکس شده که در وب سایت پروژه قابل مشاهده است.

مطالب پیش‌رو حاوی چکیده‌های اساسی از نتایج اصلی مطالعه است که به ویژگی‌های دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در سال ۲۰۲۲ - اوایل سال ۲۰۲۳ و همچنین تجزیه و تحلیل دقیق برخی از جنبه‌های رتبه‌بندی دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده روسیه توجه کرده است همچنین مطالب جداگانه‌ای ارائه می‌شود که به بحث نتایج رتبه‌بندی نهایی دیپلماسی عمومی موضوعات فدراسیون روسیه و آنالیز مربوط به افراد برجسته این رتبه‌بندی برای سال ۲۰۲۲ اختصاص دارد.

اهداف مطالعه دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در سال ۲۰۲۲

فوریه ۲۰۲۲ نقطه شروع تغییرات ساختاری در دیپلماسی عمومی روسیه شد. قطع روابط تثبیت‌شده با غرب جمعی همچنین شامل قطع تماس‌های فعال بشردوستانه با این کشورها بود که بخش قابل توجهی از کل فعالیت دیپلماسی عمومی روسیه در کل دوره پس از شوروی را تشکیل می‌داد.

به گفته مدیر بخش روابط با افراد فدراسیون، پارلمان و انجمن‌های عمومی وزارت امور خارجه روسیه الکساندر لوکاشیک؛ «در شرایط دشوار ژئوپلیتیکی که با بوجود آمدن منطقه نظامی شمالی همراه بود، نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه بلافاصله درگیر کار تنظیم مجدد کل مجموعه روابط اقتصادی بین‌المللی خود شدند.» بنابراین، علاقه کلیدی مطالعه ۲۰۲۲ به تاثیر قفقاز شمالی بر دیپلماسی عمومی منطقه‌ای مربوط می‌شود. هدف اصلی تحلیل دیپلماسی عمومی مناطق در سال ۲۰۲۲ ارزیابی جامع چگونگی تاثیر آغاز عملیات نظامی ویژه بر دیپلماسی عمومی مناطق و پاسخ به سوالات بود:

آیا مناطق روسیه تا پایان سال ۲۰۲۲ - آغاز سال ۲۰۲۳ موفق شده‌اند تماس‌های جدیدی با کشورهای دوست ایجاد کنند؟ روابط با کشورهای غیردوست چگونه توسعه یافت؟ آیا چرخش سیاسی به شرق اعلام شده در سطح فدرال منجر به چرخش کامل در همین راستا در سطح دیپلماسی عمومی در مناطق شده است؟

دستگاه مفهومی تحقیق

در مورد دیپلماسی عمومی مناطق، لازم است مفاهیمی مانند «دیپلماسی عمومی»، «سیستم دیپلماسی عمومی»، «دیپلماسی عمومی مناطق یا نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه» تعریف شود. بیابید توجه داشته باشیم که هیچ نظر تخصصی واحدی در مورد این مفاهیم در روسیه وجود ندارد. در چارچوب طرح پژوهشی حاضر، رویکرد علمی دانشکده تحقیقاتی مرکز «دیپلماسی خلاق» که توسط محققان. و بورلینوا [۲] پیشنهاد شده مبنای قرار گرفته است.

بر اساس این رویکرد، دیپلماسی عمومی باید به عنوان حوزه فعالیت بازیگران دولتی یا غیردولتی درک شود که وظیفه اصلی آنها

برقراری گفتگو با مخاطبان هدف جوامع خارجی به عنوان یک قاعده، به منظور دستیابی به سیاست خارجی ملی بر اساس منافع است. [۳] «سیستم دیپلماسی عمومی» را باید به عنوان سیستمی از نهادهای دولتی و غیردولتی و کانال‌های ارتباطی درگیر در تعامل و ایجاد گفتگو بین دولت و جوامع خارجی دانست. [۴]

بر اساس تفسیر ارائه شده از دیپلماسی عمومی، می‌توان تعیین کرد «دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه» به معنای مشارکت مناطق روسیه در سیستم دیپلماسی عمومی کشور در چارچوب صلاحیت‌هایی است که به طور دقیق با قوانین فدراسیون روسیه به آنها اختصاص داده شده است. شرکت‌کنندگان در دیپلماسی عمومی در سطح مقامات منطقه‌ای، بخش سازمان‌های غیردولتی محلی، سازمان‌های تحلیلی محلی، بنیادها و برخی موسسات آموزش عالی از نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه هستند.

در فضای سیاسی-اجتماعی روسیه نیز مرسوم است که از اصطلاح «دیپلماسی عمومی» استفاده شود. دیپلماسی عمومی در روسیه اصطلاحی است که در زمان شوروی به طور فزاینده استفاده می‌شد و به تماس بین کشورها در سطح انجمن‌های مدنی و شهروندان عادی اشاره می‌کرد. دیپلماسی عمومی در روسیه، بنابه یک قاعده اکنون، به عنوان فعالیت بین‌المللی سازمان‌های عمومی در زمینه‌های فرهنگی، علمی و سایر زمینه‌های بشردوستانه درک می‌شود. بنابراین، امروزه «دیپلماسی عمومی مناطق» به معنای فعالیت بین‌المللی نهادهای جامعه مدنی منطقه‌ای، سازمان‌های غیردولتی و جامعه متخصص است، یعنی قالبی از گفتگو با شرکای خارجی در سطح منطقه‌ای از طریق روابط گسترده بشردوستانه است که جزء لاینفک دیپلماسی عمومی مناطق محسوب می‌شود.

روش‌شناسی مطالعه دیپلماسی عمومی منطقه‌ای در سال ۲۰۲۲

روش مطالعه دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در سال ۲۰۲۲ همان اصول و رویکردهایی باقی ماند که در گزارش قبلی استفاده شد. [۵] از جمله: جمع‌آوری داده‌ها از طریق صندوق کمک‌های مالی ریاست جمهوری در جهت کمک مالی «توسعه دیپلماسی عمومی و حمایت از هموطنان»؛

درخواست از مقامات اجرایی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه برای به دست آوردن اطلاعات دست اول در مورد پروژه‌های دیپلماسی عمومی در منطقه؛

تجزیه و تحلیل محتوای وبسایت‌های مقامات اجرایی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه؛

نظارت بر سازمان‌های غیرانتفاعی منطقه‌ای که در پایگاه تحقیقاتی ۲۰۲۲-۲۰۱۷ گنجانده شده‌اند.

مجموع پروژه‌هایی که اساس مطالعه را در سال ۲۰۲۲ تشکیل دادند بالغ بر ۴۲۰ واحد بود که ۶۰ درصد بیشتر از سال ۲۰۲۱ است. روش‌شناسی تغییر یافته برای جمع‌آوری اطلاعات به‌منظور تکمیل آن با نظارت مستقل بر سازمان‌های غیردولتی منجر به افزایش در پایه ۳۸٪ برای این سازمان‌ها در نظر گرفته

شده است. تعداد موضوعات فدراسیون روسیه که در نمونه مورد بررسی گنجانده شده ۸۸ نفر است. [۶] تعداد نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه که دریافت درخواست اطلاعات را تأیید کردند ۱۴ است که از این تعداد فقط هفت منطقه اطلاعات معنی‌داری ارائه نمودند. برای مقایسه: در سال ۲۰۲۲، ۴۳ منطقه به درخواست تحقیق پاسخ دادند.

نتیجه‌گیری اصلی بر اساس نتایج تجزیه و تحلیل دیپلماسی عمومی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در سال ۲۰۲۲ بر اساس تحلیل کمی رویه‌های دیپلماسی عمومی منطقه‌ای در سال ۲۰۲۲، می‌توان نتایج زیر را به دست آورد:

هیچ چرخشی فوری به سمت جنوب جهانی در دیپلماسی عمومی مناطق روسیه وجود نداشت؛ با این حال، پس از آن بود که پویایی

یک چرخش سیستمی بیشتر مشخص شد. در نیمه دوم سال ۲۰۲۲، پیکربندی مجدد تدریجی سیستم دیپلماسی عمومی روسیه آغاز شد که جهت‌گیری‌ها و نتایج آن بعدها در سال‌های ۲۴-۲۰۲۳ آشکار شد. علیرغم شروع عملیات نظامی ویژه، طی ماه‌های اول در برخی مناطق، به دلیل اینرسی پروژه‌های در حال انجام، روابط با کشورهایی که در فهرست کشورهای غیردوست قرار داشتند همچنان باقی بود، در حالی که سهم این کشورها در تجارت برخی از مناطق با درصدی بالا باقی ماند. [۷] اما در این دوره بود که تنها در ۱۰ ماه یک بازتوزیع اقتصادی و ترسیم مجدد زمینه‌های همکاری منطقه‌ای صورت گرفت.

نتیجه دوم. سال ۲۰۲۲ با یک پدیده منحصر به فرد مشخص می‌شود: تبدیل پروژه‌های دیپلماسی عمومی به پروژه‌های همکاری بین

ایدئولوژی روسی

الکساندر دوگین

ترجمه: زهره حمدیه

روسیه اکنون یک ایدئولوژی دارد: ارزش‌های سنتی و روشنگری تاریخی. علاوه بر این، استقرار روسیه به عنوان یک دولت-تمدن (= جهان روسیه) در چارچوب جهان چند قطبی. آن‌ها یک محور عمودی و بدون تغییر را تعریف می‌کنند.

غرب را دشمن تمدنی اعلام کرده‌اند، یعنی همه چیز با لیبرالیسم اشتباه است. لیبرالیسم یک ایدئولوژی مخرب است، لیبرال = عامل خارجی. بشریت بزرگ (و اینان همه هستند، به استثنای غرب و سرسپردگان او) متحد و شریک‌اند. برخی از سرآمدان این [بشریت بزرگ] عبارتند از چین، هند، ایران، کره شمالی.

این یک ایدئولوژی به تمام معناست. اکنون بسیار مهم است که این ایدئولوژی را عملی کنیم تا راه را به سوی آینده باز کنند. ما باید ظرفیت درونی آن، انرژی‌های نهفته در آن را بیابیم و آشکار کنیم. قطعاً وجود دارند. مبارزه با غرب به عنوان یک تمدن جایگزین به تنهایی ارزشش را دارد! ما در غرب، اول از همه، عصر جدید یعنی عصر ضد مسیحیت، الحاد، لیبرالیسم، فردگرایی، ال

جی بی تی (ممنوع در روسیه) و پست مدرنیته وارد می‌کنیم. اما در مقطعی لازم است سرمایه‌داری را در پیش بگیریم، پدیده‌ای که غربی و منزجرکننده و ضد روسی نیز هست. از این به بعد، غرب محل کپی برداری کورکورانه نیست، بلکه جایی برای نقد بی‌پایان است. اما این نقد، تأییدات جایگزین ما را آشکار خواهد کرد:

ارتدکس،

ایمان پرشور و پویا،

ارتباط ارگانیک و ظریف بین ایشیا و افراد،

همبستگی و عشق،

خانواده مؤمن متحد،

یک شاهکار، یک جهش از تبدیل شدن به وجود،

اراده بزرگ برای ملت‌سازی،

عدالت،

نجات انسان و جهان از جهنمی که بر سر ما آوار شده است.

غرب مدعی جهان شمولی ست و آن را به دیگران دیکته می‌کند که یک شخص، زندگی، بدن، زمان، مکان، جامعه، سیاست، اقتصاد چیست و در مقابل این، اکنون ما به عنوان یک دولت-تمدن، ایده خود را در مورد شخص روس، زندگی روسی،

بدن روسیه، زمان روسیه، فضای روسیه، جامعه روسیه، سیاست روسیه، اقتصاد روسیه مطرح می‌کنیم. همچنان انگیز است. همه این‌ها نه تنها نیاز به دفاع دارند، بلکه باید دوباره کشف و حتی بازآفرینی شوند و آنچه وجود ندارد را تصور کنید، طراحی کنید، بسازید.

بخش اول ریشه‌کنی غرب‌گرایی است و دومی آفرینش آینده روسیه است. برچیدن لیبرالیسم تقلیدی چندان دشوار نیست. در حال حاضر این روند در حال انجام است اما لیبرالیسم با چیزی خنثی، نامشخص، مطیع، اما غیرقابل درک جایگزین شده است. خوب، عالی؛ این اولین مرحله از تحول ایدئولوژیک است؛ حذف کسانی که می‌دانند چه کاری و چگونه انجام دهند، اما به معنای ضد روسی آن. بگذارید کسانی جایگزین آن‌ها شوند که نمی‌دانند چه کاری و چگونه باید انجام دهند، اما در عین حال می‌دانند که انجام آن به دستور غرب و روس هراس‌ها و لیبرال‌ها مطلقاً غیرممکن است.

مرحله دوم در افق قرار دارد. ظهور افرادی که می‌خواهند همه کارها را به روش روسی و مطابق با ارزش‌های سنتی و روشنگری تاریخی انجام دهند و آماده یادگیری نحوه انجام آن و معنای آن هستند. نه تنها یاد بگیرید، بلکه سعی کنید، آزمایش کنید، خلق کنید. آینده روسیه باز است. هیچ جزیمتی در آن وجود ندارد، این الهام از گشایش خود ابدیت است، به مشیت خدا می‌رسد، تا خود خدا از طریق روس‌ها عمل کند و باستان‌مادنیای بهتری را ایجاد نماید، آنگونه که در نظر گرفته شده است، آنگونه که مسیح او را نجات داد. ما باید سازنده یک پادشاهی شویم. ایدئولوژی ما ساخت اورشلیم جدید است. و کاملاً در آینده؛ بدین معنا که ابدی خواهد بود.

منطقه‌ای

در اینجا ما در مورد پروژه‌های بشردوستانه‌ای صحبت می‌کنیم که توسط مناطق روسیه در رابطه با مناطق جدید اجرا شد. تصمیمات مأخوذه در پاییز ۲۰۲۲ برای گنجاندن آن‌ها در فدراسیون روسیه واقعیت سیاسی جدیدی ایجاد کرد و اهداف دیپلماسی عمومی را تغییر داد؛ اگر قبلا شامل حمایت از هموطنان و جمعیت روس‌زبان در این سرزمین‌ها بود، بعدها آن‌ها به این سرزمین رفتند. سطح یکپارچگی سیاسی با توجه به اینکه از این پس این پروژه‌ها بین منطقه‌ای هستند و ماهیت بین‌المللی ندارند، از پایگاه تحقیقاتی ۲۰۲۲ حذف شده و در رتبه‌بندی نهایی مناطق لحاظ نشدند.

این امر به ما امکان می‌دهد تا نتیجه دیگری بگیریم: گاهی تفاوت قابل توجهی میان پروژه‌های بین منطقه‌ای و بین‌المللی وجود ندارد و تحت شرایط خاصی می‌توان آن‌ها را در یک یا آن دسته طبقه‌بندی کرد. در نهادهای جدید تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه، که قبلا دارای نهادهای مستقل روابط خارجی بودند، برنامه‌ریزی شده بود که آن‌ها را به سمت دفاتر نمایندگی وزارت امور خارجه فدراسیون روسیه سازماندهی مجدد کنند.

نتیجه سوم. علیرغم دگرگونی حوزه‌های منطقه‌ای دیپلماسی عمومی در نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه، بخش ساختاری و نهادی آن تا حد زیادی بدون تغییر باقی مانده است. در سال ۲۰۲۲ تغییرات ساختاری قابل اعتنائی در حوزه دیپلماسی عمومی مناطق رخ نداد. به طور کلی، مقامات محلی به عنوان شرکت‌کنندگان اصلی در دیپلماسی عمومی منطقه‌ای باقی ماندند، زیرا این مقامات اجرایی محلی هستند که سهم اصلی در روابط بین‌الملل را دارند، در حالی که بسیاری از سازمان‌های غیرانتفاعی منطقه‌ای، به طور معمول در حاشیه ایستاده‌اند و به

کار خود روی پروژه‌هایی با مقیاس کوچک ادامه می‌دهند.

در همان زمان، سازمان‌های غیرانتفاعی جدید در نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه ظاهر شدند. آن‌ها در جمهوری خلق دونتسک، منطقه ایرکوتسک، منطقه مسکو، منطقه نووسیبیرسک، منطقه اومسک، منطقه اورنبورگ، منطقه پسخوف، جمهوری باشقیرستان، جمهوری داغستان، جمهوری تاتارستان، سنت‌پترزبورگ، منطقه اسوردلوفسک، سواستوپل، جمهوری چچن، جمهوری چوواشیا ایجاد شدند. از این تعداد، حداقل پنج منطقه بر روی همکاری در تجارت و سه منطقه بر روی کار علمی و تحلیلی متمرکز هستند. ۱۲ سازمان غیرانتفاعی جدید ایجاد شده در مناطق در سال ۲۰۲۲ بر همکاری اوراسیا، یکی دیگر بر روی بردار اروپایی (منطقه پسخوف) و دو سازمان بر همکاری با آفریقا متمرکزند.

لازم است کوتاه در مورد فعالیت‌های آماری و گزارشی در حوزه دیپلماسی عمومی منطقه‌ای که نقص خاصی را نشان می‌دهد، گفته شود. این اغلب در غیاب یک سیستم سختگیرانه از گزارش سالانه منتشر شده

از سوی بخش‌های درگیر در تماس‌های بین‌المللی در سطح منطقه بیان می‌شود. از بسیاری جهات، این امر انجام یک تحلیل مقایسه‌ای از پویایی روابط خارجی بر اساس اعداد را غیرممکن کرده و دشواری زیادی برای انجام تحقیقات ایجاد می‌کند.

نتیجه چهارم. دیپلماسی عمومی مناطق در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۱ افزایش کمی داشته است. پس از آغاز عملیات نظامی ویژه، روسیه خود را در انزوای بشردوستانه نیافت برعکس، تا پایان سال، حجم روابط خارجی خود را افزایش داد. ما در مورد پوشش جغرافیایی و تعداد رویدادها صحبت می‌کنیم. انجماد روابط با کشورهای غربی («تنوع روابط بین‌المللی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه را به سمت کشورهای دوست و بی‌طرف تسریع بخشید.»)

سال ۲۰۲۲ به نوعی سکوی پرشی برای ورود به مرحله‌ای جدید از دیپلماسی عمومی تبدیل شده است. طبق گزارش وزارت امور خارجه، در سال ۲۰۲۳، ۴۲ درصد بیشتر بازدیدهای هیئت‌های مناطق روسیه از کشورهای خارجی [۸] و بالعکس توسط شرکای خارجی از نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه (در مجموع ۱۲۰۰ بازدید متقابل) صورت گرفته است. ۱۷۰ موافقت‌نامه دوجانبه همکاری در سطح بین‌المللی نسبت به سال ۲۰۲۲ (۹۴ موافقت‌نامه) امضا شده است.

اولویت‌های جدید دیپلماسی بین منطقه‌ای، به سرعت برای نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه مشخص شد. این مناطق شامل روابط در داخل کشور، کشورهای اتحادیه اوراسیا و سی‌آی‌اس، افزایش تعامل از طریق سازمان همکاری شانگهای، بریکس، همکاری با

شرکای آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین بود. از مناطق خواسته شد تا ارتباط با کشورهای آسیای مرکزی را به عنوان یک «خط اصلی» فعالیت اقتصادی بین‌المللی و خارجی در نظر بگیرند. در عین حال، تعدادی از مناطق کشور که به عنوان اولویت شناسایی شده‌اند، هنوز کمبود قابل توجهی از پروژه‌ها را از طریق سازمان‌های غیرانتفاعی تجربه کرده و همچنان ادامه می‌دهند. [۹]

یک حوزه مهم از روابط خارجی بین مناطق در واقعیت ژئوپلیتیک جدید، حفظ و توسعه روابط اقتصادی به منظور تضمین توسعه پایدار نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه و تقویت حاکمیت تکنولوژیکی کشور در شرایط تحریم است.

شایان ذکر است نقش هماهنگ‌کننده وزارت امور خارجه، که به مناطق روسیه کمک می‌کند تا در موقعیت ژئوپلیتیک بسیار دشوار (گاهی اوقات) حرکت کنند، به آن‌ها برای کار بیشتر در مسیر بین‌المللی جهت‌دهی می‌کند. وزارت امور خارجه روسیه از مناطق روسیه [۱۰] از لحاظ سازماندهی ارائه ظرفیت‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاری و گردشگری حمایت جدی دارد. وزارت خارجه روسیه درک کاملی از اهمیت نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در توسعه تماس‌های بین‌المللی، ضروری بودن آن‌ها در موضوعاتی که گاهی دیپلماسی رسمی به درستی پاسخگو نیست، نشان می‌دهد.

***

سال ۲۰۲۲ به عنوان بخشی از انطباق دیپلماسی عمومی روسیه به طور عام و دیپلماسی عمومی منطقه‌ای به ویژه با پارامترهای جدید روابط بین‌الملل، به سال‌گذار تبدیل شده است. پس از قطع اولیه و گاه فوری روابط سنتی با کشورهایی که در لیست غیردوستان قرار داشتند، مناطق روسیه شروع به بازسازی جهت‌گیری سیاست خارجی خود در مسیرهای جدید کردند. برای برخی از آنها، این کار دشواری نبود، زیرا جایی مانند بریکس، سازمان همکاری شانگهای، کشورهای مستقل مشترک‌المنافع و سایر فرمت‌های غیر غربی مدت‌ها قبل از شروع عملیات نظامی ویژه در فهرست اولویت‌های آن‌ها قرار داشتند. برای کسانی که ارتباطات خود را عمدتاً بر کشورهای اروپایی متمرکز می‌کردند، البته دشوارتر بود.

در سال ۲۰۲۲ هیچ بازسازی فوری در این ارتباطات صورت نگرفت؛ پیکربندی مجدد مدتی طول کشید، اما پیش‌تر در سال ۲۰۲۳، سیستم نشانه‌هایی از راه‌اندازی مجدد را نشان

گاهی تفاوت قابل توجهی میان پروژه‌های بین منطقه‌ای و بین‌المللی وجود ندارد و تحت شرایط خاصی می‌توان آن‌ها را در یک یا آن دسته طبقه‌بندی کرد. در نهادهای جدید تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه، که قبلاً دارای نهادهای مستقل روابط خارجی بودند، برنامه‌ریزی شده بود که آن‌ها را به سمت دفاتر نمایندگی وزارت امور خارجه فدراسیون روسیه سازماندهی مجدد کنند.

داد و تماس‌های منطقه‌ای با شرکای جدید از آفریقا، آسیا و حتی آمریکای لاتین تقویت و توسعه یافت.

بیشتر نهادهای روسی میزان مسئولیتی را که بر عهده مناطق در چارچوب دیپلماسی عمومی روسیه قرار دارد، به طور کلی درک می‌کنند، بنابراین ساختارها و تقسیمات خاصی را در داخل دولت‌های منطقه ایجاد کرده که مسئول استراتژی توسعه روابط بین‌المللی در منطقه هستند. این مناطق هستند که در رتبه بندی بالاتر می‌آیند و روندی طبیعی‌ست.

مشکلات خاصی با توسعه ضعیف بخش غیرانتفاعی منطقه‌ای، سازمان‌های غیرانتفاعی محلی که باید در همکاری‌های بشردوستانه در سطح بین منطقه‌ای مشارکت داشته باشند، وجود دارد. در بسیاری از مناطق، برای این منظور، صندوق‌های نزدیک به دولت یا انواع دیگر ساختارها ایجاد می‌شود که تمام فعالیت‌های بین‌المللی را به عنوان یک قاعده، تحت نظارت مقامات منطقه‌ای در یک دسته جمع می‌کند. چنین تمرکز دیپلماسی عمومی از یک طرف به بخش غیردولتی محلی اجازه توسعه نمی‌دهد، زیرا از بودجه و حمایت دائمی مقامات محلی برخوردار نیست.

در مجموع، شور و شوقی که سوژه‌های روسی از آغاز عملیات نظامی ویژه از نظر پیکربندی مجدد روابط اقتصادی بین‌المللی و خارجی خود نشان داده‌اند، ثابت می‌کند که ویژگی منحصر به فرد مناطق روسیه منبع عظیمی برای توسعه ابزارها و موضوعات جدید برای دیپلماسی عمومی روسیه است.

منبع:
https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/god-velikogo-povorota-publichnaya-diplomatiya-regionov-rossii-posle-fevralya-2022-

g/?sphrase_id=152409171

[۱] شیوه‌های دیپلماسی عمومی در مناطق روسیه ۲۰۲۱-۲۰۱۷ گزارش شماره ۸۶ / ۲۰۲۲، شورای امور بین‌الملل روسیه، مرکز حمایت و توسعه ابتکارات عمومی دیپلماسی خلاق، ص ۸۰

[۲] .... نگاه کنید به: نظریه و عمل دیپلماسی عمومی در روسیه، روش آموزشی. شماره ۲۰۲۴/۱۰ بوریلیو؛ شورای امور بین‌الملل روسیه ص ۱۶۰

[۳] به واژه نامه نظریه و عمل دیپلماسی عمومی در روسیه: روش آموزشی مراجعه کنید. شماره ۲۰۲۴/۱۰ بوریلیو؛ ویرایش شده توسط گاوریلووا، سولودوخینا و دیگران؛ شورای امور بین‌الملل روسیه صص ۱۳۰-۱۲۹

[۴] همان، ص ۱۲۹

[۵] نگاه کنید به: روش تحقیق، شیوه‌های دیپلماسی عمومی مناطق روسیه ۲۰۱۷-۲۰۲۱: گزارش شماره ۸۶ / ۲۰۲۲. صص ۱۳-۱۱

[۶] همانند گزارش قبلی، در رتبه‌بندی سال ۲۰۲۲، مسکو به عنوان موضوع فدراسیون روسیه از محدوده مطالعه خارج شده است. این امر به دلیل این واقعیت است که حداکثر تعداد سازمان‌های غیردولتی سیاست خارجی در پایتخت متمرکز شده که حجم زیادی از فعالیت در حوزه بین‌المللی را به خود اختصاص می‌دهند. مسکو یک مرکز فدرال و در نتیجه یک راهبر در زمینه دیپلماسی عمومی است که از بسیاری جهات روندها را تعیین می‌کند، بنابراین مقایسه آن با سایر موضوعات فدراسیون روسیه در این بعد نادرست به نظر می‌رسد.

[۷] در پایان سال ۲۰۲۲، منطقه آرخانگلسک که بالغ بر ۸۲۰.۹ میلیون دلار بود، مقام اول را در گردش تجاری داشت، اما در حال حاضر در سال ۲۰۲۳، چین نه تنها شریک اصلی آرخانگلسک، بلکه سایر مناطق شمال روسیه شد. نگاه کنید به: الکساندر لوکاشیک. روابط بین‌المللی نهادهای تشکیل‌دهنده فدراسیون روسیه در چارچوب ژئوپلیتیک مدرن، زندگی بین‌المللی. ۲۰۲۴/۰۱/۲۰۲۵. آدرس:

https://interaffairs.ru/news/show/44338

[۸] برای مثال، از ابتدای سال ۲۰۲۲، تقریباً یک سوم فرمانداران روسیه در رویدادهای روسیه و چین شرکت کرده‌اند. ولادیمیر کولاگین. چگونه مناطق به سمت شرق می‌چرخند، ۲۰۲۳/۰۶/۱۴ و دومیستی

https://www.vedomosti.ru/politics/articles/2023980097-14/06/kak-regioni-razvorachivayutsya-na-vosto

[۹] برای مثال آمریکای لاتین

[۱۰] نهاد اصلی برای هماهنگی کار مناطق روسیه در مسیر بین‌المللی بشردوستانه و اقتصادی شورای رؤسای موضوعات فدراسیون روسیه است که در سال ۲۰۰۳ در وزارت امور خارجه ایجاد شد. کار شورا توسط مقررات خاصی تنظیم می‌شود. شورا حداقل هر شش ماه یک بار تشکیل جلسه می‌دهد. شورای رؤسای موضوعات فدراسیون روسیه زیر نظر وزارت امور خارجه روسیه.

[اخبار کوتاه]

بازدید از کتابخانه رضا رامپور

به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهلی و مرکز تحقیقات فارسی دهلی، نو، ۳۱ تن از دانشجویان دانشگاه‌های دهلی، جواهر لعل نهرو و جامعه ملیه اسلامی در قالب سفری یک روزه از کتابخانه رضا رامپور دیدن کردند و با این کتابخانه و مخطوطات فارسی و عربی آن آشنا شدند.

خانم صنم ملک علی خان، مدیر امور بین‌الملل کتابخانه - که خود از نوادگان مؤسس کتابخانه است - این اردوی دانشجویی را ابتکاری ارزشمند توصیف کرد که می‌تواند موجب شناخت افزون‌تر جامعه مخاطبان از میراث ارزشمند کتابخانه باشد و علاقه‌مندان به زبان فارسی ارتباطی جدی‌تر با کتابخانه خواهند داشت.

پوشکر میسرا، رئیس کتابخانه رضا در سخنانی، این کتابخانه را محل حضور و باقی ماندن همه فرهنگ و زبان‌های رایج در هند توصیف کرد که امکان گفت‌وگوهای مختلف را در هند و با زبان‌ها و فرهنگ‌های دیگر فراهم می‌کند.

وی گنجینه نسخ خطی فارسی کتابخانه را بسیار ارزشمند توصیف کرد که برای هند امروز و دانشجویان زبان و ادبیات فارسی بسیار مفید است و دیدار دانشجویان دکتری زبان فارسی را اقدامی مثبت توصیف کرد.

فریدالدین فریدعصر، رایزن فرهنگی ایران در دهلی‌نو سخنران دیگر این مراسم بود. وی ارتباطات کتابخانه‌ای کشورها را بسیار مهم دانست و ظرفیت‌های فرهنگی کتابخانه ملی ایران را برای مدیران و کارکنان این نهاد فرهنگی توضیح داد و برای امضای توافقنامه همکاری بین کتابخانه ملی ایران و کتابخانه رضا اعلام آمادگی کرد.

همچنین قهرمان سلیمانی، مدیر مرکز تحقیقات فارسی دهلی‌نو در این مراسم گفت: در میان منابع موجود در کتابخانه سهم زبان فارسی و فرهنگ ایرانی بسیار برجسته است که می‌تواند دستمایه‌ای ارزشمند برای توسعه روابط دو کشور و همکاری‌های طرفینی باشد.

وی حضور دانشجویان دکتری زبان فارسی را در

کتابخانه رضا به مثابه تلاشی علمی برای تربیت پیوندگران فرهنگی ایران و هند در افق آینده توصیف کرد که لازم است مورد توجه و عنایت بیشتر قرار گیرد تا این جمع بتواند با دسترسی به منابع فارسی کتابخانه برای نشر علمی و انتقادی این متون تلاش کنند و این مخطوطات به تدریج منتشر شود.

کتابخانه رضا در دهه‌های پایانی قرن هیجدهم در شهر رامپور هند، به وسیله نواب مسلمان این شهر تأسیس شد و به تدریج گسترش یافت. این نهاد فرهنگی اکنون یکی از مهم‌ترین مراکز نگهداری نسخ خطی هند است. در این کتابخانه بیش از ۱۵ هزار نسخه خطی نگهداری می‌شود که بیش از دو سوم این نسخ به زبان‌های عربی و فارسی است. برخی نسخ این کتابخانه از شهرت و اعتبار ویژه‌ای در دنیا برخوردار است.

مراودات فلسفی تاریخی ایران و ترکیه

نشست علمی تخصصی مراودات فلسفی تاریخی ایران و ترکیه و نقش آن در آینده الهیات

دو کشور با سخنرانی حجت الاسلام سید علی موسوی، استاد درس خارج حوزه علمیه قم و رئیس پژوهشگاه‌های باقرالعلوم (علیه السلام) و تمدن توحیدی در محل رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد.

این استاد سطح عالی حوزه علمیه قم با اشاره به دو مقطع تاریخی ورود فلسفه یونانی به فضای ایران دوره اسلامی و نیز ورود فلسفه ابن عربی به فضای پیش از حکمت متعالیه در ایران اشاره کرد تاریخ فلسفه در ایران به طرز جذابی ربط وثیقی با آناتولی دارد و این حقیقت تاریخی نشان دهنده همبستگی فکری این دو جغرافیای مهم جهان اسلام است. وقتی در نظر داشته باشیم که آناتولی میراثدار تمدن‌های یونانی و رومی و ایران میراث‌دار تمدن کهن ایرانی بوده است در این صورت اهمیت این تعاملات فلسفی بیش از پیش به چشم خواهد آمد.

موسوی با بیان این که مطالعات فلسفی از یونان به اسکندریه مصر و از آنجا به انطاکیه منتقل شده بود ادامه داد: انطاکیه برای مدتی

مرکزیت فلسفی یافت و البته پس از مدتی در نتیجه فشارهای جانبی ستاره بخت آن رو به افول گذاشت به طوری که جز یک معلم فلسفه در آن مرکز وجود نداشت. دو نفر یکی اهل مرو و دیگری اهل حران از او حکمت آموختند و از انطاکیه بیرون رفتند در حالی که یک عده کتاب با خود بردند. بعد از آن ابراهیم مروزی و یوحنا بن حیلان نزد شخص مروی تعلیم دیدند. یوحنا بن حیلان استاد فارابی است که از او به عنوان استاد الفلاسفه و بانی نخستین تحركات فلسفی در فلسفه اسلامی و ایرانی یاد می‌کنند.

غرفه ایران در دانشگاه اوستیم آنکارا

به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ترکیه و با همکاری دانشگاه اوستیم غرفه فرهنگی - گردشگری ایران با هدف معرفی فرهنگ و تمدن ایرانی با به نمایش گذاشتن صنایع دستی و تصاویری از جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی و گردشگری ایران در این دانشگاه برگزار شد.

در این نمایشگاه نمونه‌هایی از صنایع دستی ایران نظیر معرق کاری و مینیاتور و نیز تصویری از بناهای تاریخی و جاذبه‌های گردشگری ایران به معرض نمایش گذاشته شد که با استقبال بازدیدکنندگان روبرو شد.

در این نمایشگاه، بیش از ۲۰ کشور دیگر حضور داشته و به معرفی فرهنگ و جاذبه‌های توریستی خود پرداختند.

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ترکیه با تاکید بر اجرا و اهمیت برگزاری این گونه برنامه‌ها، با هدف معرفی فرهنگ غنی و جاذبه‌های فراوان ایران به مردم کشور دوست و همسایه ترکیه، امید دارد که این نوع فعالیت‌ها عامل تقویت روابط همه جانبه دو کشور باشد.

همایش «دفاع القدس» در کویت

جوانان دغدغه‌مند ایالت بلوچستان پاکستان با هدف همبستگی با مردم بی‌گناه و مظلوم غزه ذیل سازمان مردم‌نهاد انجمن جوانان پاک - ایران و با همکاری مشترک سازمان جوانان پاکستان و خانه فرهنگ ایران در کویت، همایشی تحت

عنوان «دفاع القدس» در یکی از سالن‌های بزرگ مرکز شهر کویته برگزار کردند.

ملک شهیر احمد، رئیس حزب ایدئولوژیک پاکستان ضمن انتقاد از سرد مهری دولت پاکستان و سازمان همکاری‌های اسلامی در قبال خونریزی در غزه، خواستار تشکیل یگان حافظ صلح از نیروهای مسلمان برای دفاع از فلسطین شد و بر ضرورت تحریم کالا‌های اسرائیلی از بازارهای کشور تأکید کرد.

مولانا محمد خان شیرانی، رئیس اسبق شورای ایدئولوژیک اسلامی پاکستان و امیر فعلی حزب «رابطه جمعیت علمای اسلام» با اشاره به پیشینه تاریخی سرزمین فلسطین مطالبه کرد که پل‌تفرم جدی متشکل از چهره‌های با نفوذ بین‌المللی در حوزه‌های دیپلماسی و سیاست بین‌الملل برای حل و فصل اختلافات بین یهودیان و فلسطینی‌ها تشکیل شود تا حقی از کسی تضییع نشود!

عبدالرحیم زیارتوال، دبیرکل حزب «پشتونخواه ملی عوامی» بزرگترین حزب قوم‌گرای (پشتون) در ایالت بلوچستان در اظهارات خود بیان کرد: حاکمیت ظلم و ستم‌پذیرفتنی نیست و برای حفظ و بقای آزادی فلسطین و مردم آزادیخواه این سرزمین، جامعه جهانی نیاز به سازماندهی یک حرکت آگاهانه مؤثر و بصیرتی در سطح بشریت دارد.

نشست «چارباغ خیال» در بلخ

با همکاری خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در شهر مزارشریف (کتابخانه عمومی فردوسی)، پنجاه و هشتمین نشست هفتگی انجمن ادبی «خانه مولانا» و انجمن نویسندگان بلخ با عنوان «چارباغ خیال» با حضور سید روح‌الله حسینی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در افغانستان، صالح محمد خلیق، رئیس انجمن نویسندگان بلخ، سید سکندر حسینی بامداد، رئیس کتابخانه عمومی فردوسی و شماری از شاعران و نویسندگان بلخ مطابق هفته‌های گذشته در چهار بخش برگزار شد.

حسینی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در افغانستان در سخنانی، با اشاره به اهمیت و ارزش تاریخی و معنوی ولایت بلخ با نگاه به

جغرافیای وسیع و گسترده‌ی زبان فارسی، پیرامون اهمیت شعر و نقش تعیین‌کننده‌ی آن در زندگی انسان سخن گفت.

وی به نقش تعیین‌کننده‌ی شاعران و مفاخر بزرگی چون فردوسی، مولانا، حافظ، سنایی، سعدی و... در زنده نگه‌داشتن این میراث گرانبها تأکید کرد.

حسینی تأثیرگذارترین شعر را شعری دانست که روح امید را در دل انسان زنده کند و گفت: سیر تطور نشست‌های چارباغ خیال باید این باشد که روحیه امید را در دل جوانان زنده بسازد چون روح امیدوار یکی از نیازهای انسان معاصر و جامعه افغانستان است.

مثنوی خوانی و مسالمة حسینی^(ع) در اسلام‌آباد

با همکاری مشترک رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و رئیس و اعضای انجمن افتخار محفل مثنوی خوانی این شکل با اشعار حسینی^(ع) برگزار شد.

در این نشست کشمیری، استاد پیشکسوت زبان و ادبیات فارسی و رئیس انجمن فرهنگی افتخار، طالب حسین سیال، اقبال‌شناس معروف پاکستانی و جمعی از اعضای این انجمن به همراه اساتید، دانشجویان و علاقه‌مندان به زبان فارسی در محل سالن اجتماعات رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران حضور داشتند.

این برنامه با قرائت و شرح اشعار مثنوی معنوی مولانا آغاز شد و پس از آن، تعدادی از شعرا و ذاکران اهل بیت عصمت و طهارت^(ع) به مدح و منقبت خوانی پرداختند.

شب شعر عاشورایی در پيشاور

به مناسبت ماه محرم الحرام به همت خانه فرهنگ ج. ا. ایران در پيشاور با هدف تبیین فلسفه قیام امام حسین^(ع) و فرهنگ عاشورایی، محفل شعری به زبان‌های مختلف برگزار شد. حسین چاقمی، مسئول خانه فرهنگ ج. ا. ایران در پيشاور بیان داشت: امام حسین علیه

السلام سرمایه مشترکی برای تمام مردم جهان مستضعفان و حق‌گویان است. بیزاری از ظلم در تمام ادیان و مذاهب یکسان بوده و امام حسین علیه السلام به تمام بشریت بیداری در مقابل ظلم و استبداد را آموخت و در مقابل ظلم محکم ایستاد و قیام کرد.

وی گفت: امام حسین علیه السلام نمونه‌ای بی‌بدیل از شجاعت، ایثار و مقاومت در برابر ظلم و ستم است. قیام او در کربلا علیه یزید بن معاویه، نمادی از مبارزه با ظلم و بی‌عدالتی و پاسداری از دین و ارزش‌های انسانی است. امام حسین^(ع) با ایستادگی و شهادت خود، به همه ما آموخت که برای حفظ ارزش‌ها و عدالت، باید تا پای جان ایستاد و از هیچ تهدیدی نهراسید.

نمایشگاه سیار کتاب در روزهای فرهنگی ایران و ترکمنستان

رایزن فرهنگی ایران در ترکمنستان با خانم لاجین نورمحمدوا شاهمردونا، رئیس کتابخانه دولتی مرکز فرهنگی ترکمنستان واقع در عشق‌آباد دیدار و از آن کتابخانه بازدید کرد.

رسولی با اشاره به مشترکات تاریخی، فرهنگی و دینی دو کشور گفت: سال ۲۰۲۴ میلادی به عنوان بزرگداشت ۳۰۰ امین سالروز تولد مختموقلی از طرف قربانقلی بردی محمداف رهبر ملی مردم ترکمنستان که با توجه به این مهم که مختموقلی فراغی یکی از مشاهیر مشترک بین دو کشور است، رایزنی فرهنگی ایران در این خصوص نسخه دوجلدی را تهیه و چاپ کرده است که در نوع خود کم‌نظیر است.

وی با اشاره به سند مبادلات همکاری‌های فرهنگی، هنری، علمی و آموزشی بین ایران و ترکمنستان ۱۴۰۴-۱۴۰۱، در زمینه مبادله تجربیات و اطلاعات، مبادله کارشناس و کارآموز در حوزه کتاب و کتابداری، تهیه میکروفیلم و مشارکت در گردهمایی‌ها و نمایشگاه‌های مربوط به کتاب و کتابداری اعلام آمادگی کرد.

خانم لاجین نورمحمدوا شاهمردونا در سخنانی، به روابط تاریخی و فرهنگی ایران و ترکمنستان اشاره کرد و گفت: ما علاقه‌مند به

سعید طالبی‌نیا، وابسته فرهنگی ایران در کراچی در این باره گفت: کلاس‌های آموزش زبان فارسی ویژه ترم تابستانه در دو سطح ۱ و ۲ در طول ایام هفته برگزار می‌شود.

وی افزود: این کلاس‌ها از ساعت ۵ تا ۷ عصر روزهای دوشنبه تا جمعه هر هفته در بخش آموزشی خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی واقع در منطقه کلفتن برگزار است.

مسئول خانه فرهنگ ایران در کراچی گفت: در این کلاس‌ها ۳۰ تن از فارسی‌آموزان در مقاطع سنی مختلف اعم از دانش‌آموزان، دانشجویان و استادان دانشگاه حضور دارند.

نماینده بنیاد سعدی در کراچی خاطرنشان کرد: این کلاس‌ها از ۳ مرداد آغاز شده و تا پایان تابستان ادامه خواهد داشت و استاد غلامحسین مفتی، به عنوان مدرس این دوره، زبان شیرین فارسی را به علاقه‌مندان آموزش می‌دهند.

طالبی‌نیا تأکید کرد: علاقه‌مندان به یادگیری زبان فارسی می‌توانند روزهای دوشنبه تا جمعه با مراجعه حضوری به بخش فارسی خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی برای شرکت در این کلاس‌ها ثبت نام کنند.

خانه فرهنگ ایران در کراچی همه ساله در چهار ترم بهار، تابستان، پاییز و زمستان کلاس‌های آموزش زبان فارسی را در مقاطع مختلف برگزار می‌کند. همچنین در مناطق مختلف شهر کراچی نیز کلاس مذکور تحت اشراف خانه فرهنگ کراچی برگزار خواهد شد.

تجدید پیمان با با آرمان‌های شهدای مقاومت

به میزبانی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اسلام‌آباد، محفل یادبود مهمان شهید جمهوری اسلامی ایران اسماعیل هنیه در مسجد امام حسین^(ع) واقع در منطقه دیپلماتیک اسلام‌آباد پاکستان برگزار شد.

ترجمه «شکسته آرزوئی» در پاکستان

با مشارکت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اسلام‌آباد، کتاب «شکسته آرزوئی» شامل ترجمه اردو مجموعه اشعار قیصر امین‌پور

ایجاد رشته‌های ایران‌شناسی و زبان فارسی در قرقیزستان

پیرو برگزاری نشست جایگاه زن در جامعه ایران و قرقیزستان در دانشگاه ملی قرقیزستان در اسفندماه سال گذشته و دیدار با رئیس دانشگاه ملی قرقیزستان و پیشنهاد برقراری رشته ایران‌شناسی و آموزش زبان فارسی در این دانشگاه، با انعقاد قراردادی میان رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه ملی قرقیزستان مقرر شد از ابتدای سال تحصیلی آینده رشته ایران‌شناسی در ذیل یکی از رشته‌های این دانشکده ایجاد و با جذب دانشجو در این رشته، آموزش زبان فارسی در این دانشگاه برقرار شود.

در این راستا، ابودر طوقانی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان ضمن حضور در دانشگاه ملی قرقیزستان با تورات بک سیردیبايف، رئیس دانشکده تاریخ دانشگاه ملی قرقیزستان در خصوص جزئیات نحوه همکاری دو طرف بحث و گفت‌وگو کرد و مقرر شد در اسرع وقت قرارداد همکاری میان دو طرف تنظیم گردد.

از این رو پس از تنظیم قرارداد و تأیید دو طرف، این قرارداد میان رایزن فرهنگی ایران و رئیس دانشگاه ملی قرقیزستان امضاء و با حضور رئیس دانشکده تاریخ این دانشگاه در رایزنی فرهنگی کشورمان، میان دو طرف مبادله شد.

بر این اساس علاوه بر تفاهم در انجام همکاری‌های علمی، فرهنگی و آموزشی، مقرر شد گروه ایران‌شناسی با جذب حداقل ۲۰ دانشجو در دانشکده تاریخ دانشگاه ملی قرقیزستان ایجاد شده و از ابتدای سال تحصیلی پیش رو آموزش زبان فارسی در کنار سایر دروس عمومی آنان با تأمین استاد از سوی رایزنی فرهنگی به عنوان نماینده بنیاد سعدی، در این دانشگاه در کلیه روزهای هفته تدریس شود.

کلاس‌های تابستانه آموزش زبان فارسی در کراچی

کلاس‌های تابستانه آموزش زبان فارسی در خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی آغاز شد.

همکاری‌های نزدیک کتابخانه‌ای با جمهوری اسلامی ایران هستیم.

وی پیشنهاد برگزاری نمایشگاه سیار کتاب در روزهای فرهنگی دو کشور در تهران و عشق‌آباد را داد.

حضور ایران در بازی‌های جهانی عسائیری آستانه

بازی‌های جهانی عسائیری با حضور بیش از چهار هزار ورزشکار از ۸۵ کشور جهان از جمله ایران (۱۸ تا ۲۳ شهریورماه) در آستانه قزاقستان برگزار می‌شود.

آشیموا، رئیس بخش فرهنگی ستاد برگزاری پنجمین دوره بازی‌های جهانی عسائیری با علی اکبر طالبی‌متین، رایزن فرهنگی ایران در آستانه دیدار و درباره جزئیات برگزاری این مسابقات گفت‌وگو کرد.

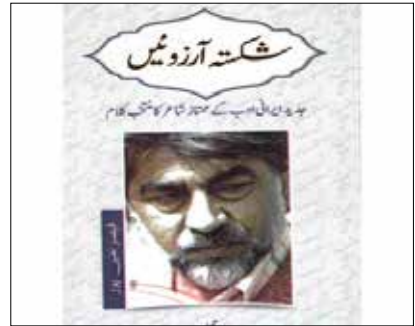
آشیموا در سخنانی، با بیان اهداف برگزاری پنجمین دوره بازی‌های جهانی عسائیری گفت: بازی‌های جهانی عسائیری با حضور بیش از چهار هزار ورزشکار از ۸۵ کشور جهان (۱۸ تا ۲۳ شهریورماه) در آستانه برگزار می‌شود.

وی افزود: در کنار مسابقات اصلی ورزشی؛ برنامه‌های فرهنگی و علمی هم دایر خواهد شد و اداره ما سازماندهی این برنامه‌های علمی - فرهنگی و هنری را بر عهده دارد.

رئیس بخش فرهنگی ستاد برگزاری پنجمین دوره بازی‌های جهانی عسائیری با ارائه پاورپوینتی از طرح دهکده قومی «جهان عسائیر» درباره برنامه اصلی فرهنگی این بازی‌ها توضیح داد: یک روز پیش از مراسم آغاز بازی‌ها، دهکده قومی افتتاح می‌شود که در قلمرو مجاور هیپودروم Qazanat در مساحتی حدود ۱۰ هکتار واقع شده است. در این روز، نمایش تئاتری درخشان «آستانا پایتخت عسائیر» روی صحنه می‌رود.

طالبی‌متین، رایزن فرهنگی ایران در قزاقستان نیز آمادگی این نمایندگی فرهنگی را برای هر نوع همکاری در برگزاری این بازی‌ها در بالاترین سطح اعلام کرد.

با سفارش مؤسسه نشر زین پبلی کیشنز توسط انتشارات المسطر منتشر شد. کتاب «شکسته آرزوئیس» در قالب ۴۳۹ صفحه تنظیم شده و مشتمل بر اشعار قیصر امین‌پور است که از آثار «آئینه‌های ناگهان»، «تنفس صبح»، «کوچه آفتاب» و «دستور زبان عشق» انتخاب شده و پس از ترجمه به چاپ رسیده است.

ترجمه کتاب به زبان اردو توسط مهر نور محمد خان و مظفر علی کشمیری که هر دو از استادان پیشکسوت زبان و ادبیات فارسی هستند، انجام شده و هدف از این ترجمه، رساندن پیام و زیبایی‌های ادبی ایران زمین به ویژه شعر شاعران معاصر انقلاب اسلامی ایران مانند قیصر امین‌پور به مردم پاکستان و مخاطبان اردو زبان است.

چاپ این کتاب با نظارت رایزنی فرهنگی کشورمان در اسلام آباد و طی مراحل مختلف همچون ترجمه، ویرایش، طراحی جلد و صفحه‌آرایی انجام شده است.

مجید مشکی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در پاکستان در مقدمه کتاب مذکور، قیصر امین‌پور را از چهره‌های شاخص و اثرگذار زبان و ادب فارسی به شمار آورده و می‌گوید: شاعر بزرگ معاصر ایران قیصر امین‌پور با بکارگیری استعداد ذاتی، طراوت ابعاد تازه‌ای از شعر و ادب فارسی را خلق و پیش چشم جهانیان به نمایش گذاشته است.

دانشجویان ایرانی در جشنواره غذا.

همزیستی هند

دانشجویان ۳۲ کشور جهان از جمله جمهوری اسلامی ایران، کنیا، تانزانیا، بوروندی، تایلند، بنگلادش و افغانستان که در پونا تحصیل می‌کنند در جشنواره بین‌المللی غذا - همزیستی دانشگاه سیمبایس شرکت کردند.

دانشگاه بین‌المللی سیمبایس هر ساله، جشنواره بین‌المللی غذا را برگزار می‌کند تا به دانشجویان بین‌المللی فرصتی دهد تا فرهنگ و سنت‌های خود را از طریق غذاهای خود به دانشجویان هندی معرفی کنند.

امسال نیز، دانشجویان بین‌المللی نه تنها از این دانشگاه، بلکه از سراسر مؤسسات در پونا برای شرکت در این رویداد دعوت شدند. آن‌ها آشپزهای حرفه‌ای نیستند، بلکه دانشجویانی هستند که دور از خانه تمام تلاش خود را می‌کنند تا غذاهای معمولی کشور خود را تهیه کنند.

اغلب مواد لازم یا ظروف مناسب یا حتی دستور غذا را ندارند، اما شور و اشتیاق آن‌ها برای تهیه غذاهای محلی خود قابل قدر دانسته است.

همه شرکت‌کنندگان غذاهای لذیذ سنتی را از کشورهای مربوطه ارائه کردند. دانشجویان فقط به غذا اکتفا نکردند، بلکه تلاش ویژه‌ای برای تزئین غرفه‌های خود با صنایع دستی فرهنگی خود کردند، لباس‌های بومی خود را پوشیدند و موسیقی محلی کشورهایی را که نمایندگی می‌کردند، پخش کردند.

این برنامه با ارائه غذاهای معروف ایرانی از جمله آش رشته، شله زرد و فرنی برگزار شد. شرکت در این جشنواره علاوه بر تقویت نشاط دانشجویان، موجب آشنایی دانشجویان هندی

و سایر دانشجویان خارجی دانشگاه با غذاهای اصیل ایرانی شد.

پایان کلاس‌های آموزش فارسی در توکیو

دومین ترم آموزش زبان فارسی رایزنی فرهنگی کشورمان در توکیو در سال ۲۰۲۴ که از اول آوریل آغاز شده بود، در هفته اول ماه آگوست به پایان رسید.

خانم تسونودا، مدیر و مدرس دوره‌های زبان فارسی تعداد ثبت نام کنندگان این ترم را جمعا ۶۱ نفر در دو گروه بزرگسالان و کودکان ذکر کرد که در سطوح متفاوت به صورت مجازی آموزش می‌بینند.

علاقه‌مندان یادگیری زبان فارسی از اقبال و گروه‌های مختلف سنی هستند و از کتاب‌های آموزشی بنیاد سعدی به عنوان متون اصلی درسی استفاده می‌شود.

یک ساعت از کلاس‌های هر ترم به معرفی فرهنگ و هنر ایران اختصاص دارد که در این دوره یک خانم ژاپنی آشنا با موسیقی ایرانی

ضمن معرفی ساز سنتور قطعاتی را به صورت زنده اجرا کرد.

همچنین، هر دوره آموزشی زبان فارسی سه ماه به طول می‌انجامد و سعی شده است در هر سال سه دوره برگزار شود.

دوستی ایران و روسیه در آثار هنرمندان مشهور دو کشور

نمایشگاه نقاشی مشترک ایران و روسیه شامل ۲۰۰ اثر از هنرمندان جوان در کنار ۴۰ اثر از اساتید مشهور دو کشور با عنوان «نقش دوستی» از ۲۶ مرداد به مدت یک‌ماه در مسکو برپا می‌شود.

پس از انتشار فراخوان اولین دوره از جشنواره «نقش دوستی» بیش از ۶۰۰ هنرمند برای حضور در این رویداد بین‌المللی ثبت‌نام و آثار خود را ارسال کردند.

در این جشنواره هنرمندان روسیه آثاری درباره ایران و هنرمندان ایرانی آثاری درباره روسیه مطابق با ۱۰ سرفصل تعیین شده از جمله مفاخر و شخصیت‌ها، آثار باستانی، افسانه‌های ملی، طبیعت و... خلق کردند که با انتخاب هیات داوران، صد نقاشی از هنرمندان ایران و صد نقاشی از هنرمندان روسیه به مرحله نهایی راه پیدا کرد.

این دویست اثر برگزیده همراه چهل اثر از اساتید مشهور نقاشی دو کشور از تاریخ ۱۴ آگوست به مدت یک ماه در آکادمی آبرنگ و هنرهای زیبای آندریاک در مسکو به نمایش در می‌آید و پس از آن چند شهر ایران و روسیه مانند تهران، اصفهان، سنت‌پترزبورگ و کازان میزبان این آثار خواهند بود.

هفتمین هفته فیلم ایران در توکیو

هفتمین هفته فیلم جمهوری اسلامی ایران روز گذشته (۱۹ مردادماه) با حضور حسن رجبی، کاردار سفارت ایران در ژاپن، ماکوتو هاشیموتو، رئیس دفتر انجمن بین‌المللی میناتوکو و شینه‌ای اوکودا، رئیس شرکت فیلم اونلی هارتس در سالن لیبرا شهرداری منطقه میناتوکو توکیو آغاز به کار کرد.

رجبی، کاردار سفارت ایران در سخنانی با اشاره به اینکه روابط مردمی ایران و ژاپن قدمتی هزار ساله دارد، گفت: خوشبختانه همکاری‌های فرهنگی - هنری میان ایران و ژاپن همواره در سطح خوبی قرار داشته و در این میان، عرصه فیلم و سینما بیشترین میزان همکاری را به خود اختصاص داده است.

ماکوتو هاشی موتو، رئیس دفتر انجمن بین‌المللی میناتوکو از طرف انجمن از رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضوی از انجمن بین‌المللی میناتوکو تشکر کرد که برنامه‌های متعددی را در طول سال در سالن لیبرا برگزار می‌کند. وی برگزاری هفته فیلم را برای شناساندن سینمای ایران به ژاپن مفید و موثر دانست.

شین په‌ای اوکودا، رئیس شرکت فیلم اونلی هارتس سینمای ایران را دارای ظرفیت زیاد و هنرمندان ایرانی را دارای توانمندی‌های بالا ذکر کرد و از اینکه در سال‌های گذشته توانسته حق نمایش دو فیلم ایرانی ("متری شیش و نیم" و "سرخپوست") را در ژاپن خریداری کند و گامی در جهت معرفی سینمای ایران بردارد، اظهار خوشحالی کرد.

هشت فیلم تی تی، بدون قرار قبلی، حوض نقاشی، تختی، متری شش و نیم، یدو و شهر سوخته در این جشنواره به نمایش درآمد.

مدد جستن ادیب مشهور قزاق از شعرای فارسی

به مناسبت زادروز آبای قونانبایف ادیب، شاعر و مصلح اجتماعی قزاق، مراسم بزرگداشت «میراث آبی و ارزش ملی» با حضور شخصیت‌ها، نویسندگان، دیپلمات‌ها، استادان، دانشجویان و مسوولان قزاقی در کتابخانه ملی قزاقستان برگزار شد.

حسین آقازاده، وابسته فرهنگی و رئیس خانه فرهنگ کشورمان در آلمانی گفت: آبای قونانبایف ادیب و شاعر ملی قزاقستان، جایگاه و نقش مصلح اجتماعی را در جامعه قزاقستان دارد و با تکیه بر ادبیات شرق به ویژه ادبیات زبان فارسی در تقویت ادبیات قزاقستان نقش

برجسته‌ای داشته و تلاش کرده در ارتقا فرهنگ عمومی قزاق‌ها نقش سازنده و مثبت ایفا کند و در سرآغاز دیوان خود از شعرای به نام فارسی زبان از جمله فردوسی، حافظ و سعدی مدد جسته است.

رئیس کتابخانه ملی در سخنانی، ضمن معرفی مرکز آبی‌شناسی کتابخانه ملی و تشریح آثار و تأثیرات آبی بر جامعه امروز قزاقستان، از همکاری‌های مرکز فرهنگی سرکنسولگری کشورمان در آلمانی تشکر و قدردانی کرد.

دن‌دا ایسکاکولی، استاد دانشگاه فارابی در خصوص جایگاه آبی و نقش تربیتی این شاعر، در بخشی از گفتار خود به تعداد جمعیت جهان عرب و جمعیت رژیم اسرائیل اشاره کرد و گفت: با وجود بالابودن تعداد جمعیت عرب اتحاد لازم برای تقابل با جنایات‌های این رژیم وجود ندارد و آبی همواره بر اتحاد و دوستی تأکید کرده است و باید آموزه‌های آبی را سرلوحه زندگی قرار دهیم.

قونانبایف شاعر و ادیب قزاق در بارو و اندیشه مردم قزاقستان به‌عنوان پدر ادبیات مکتوب و معاصر قزاقستان شناخته می‌شود و به‌عنوان پدر اعظم مورد احترام جدی است و با ادبیات فارسی آشنایی داشته است و آموختن زبان فارسی را به قزاق‌ها توصیه کرده است.

کتاب‌های تصویری کودکان ایران در توکیو

نمایشگاه «جهان از طریق کتاب‌های تصویری - کتاب‌های مورد علاقه کتابداران از کشورشان» از سوی کتابخانه بین‌المللی ادبیات کودکان (ILCL) از نهم جولای ۲۰۲۴ میلادی در توکیو در حال برگزاری است.

مجری این برنامه فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابخانه‌ای (ایفلا) است که به منظور تکمیل ویرایش سوم فهرست مربوط به سال ۲۰۲۳ آثاری معرفی شده توسط کتابداران از ۴۲ کشور و منطقه در سراسر جهان را انتخاب و به نمایش گذاشته است.

در این نمایشگاه از هر کشور و منطقه حداکثر ۱۰ کتاب تصویری عرضه شده است. هدف از برگزاری برنامه «جهان از طریق

کتاب‌های تصویری» کمک به کودکان در سراسر جهان از طریق کتاب‌های تصویری و ارتقای درک بین‌المللی آنهاست.

این برنامه دو مجموعه نمایشگاهی تدارک دیده که با موضوع ادبیات کودکان به کتابخانه‌های آسیا و اقیانوسیه از جمله ژاپن امانت داده شده تا با برگزاری نمایشگاه مورد استفاده قرار گیرند.

بورسیه دانش‌آموزان مسلمان تایلند

با مشارکت رایزنی فرهنگی ایران در تایلند، مراسم اعطای بورسیه تحصیلی بنیاد زنان مسلمان تایلند با حضور پلا کورن سوانارات، مشاور خصوصی پادشاه تایلند برگزار شد.

در این مراسم، بورسیه‌های تحصیلی به تعداد ۱۷۹ نفر از دانش‌آموزان یتیم این کشور اعطا شد. این بورسیه‌ها شامل هزینه‌های تحصیلی، لوازم التحریر و حمایت‌های مالی برای ادامه تحصیل این دانش‌آموزان بود.

مهدی زارع بی‌عیب رایزن فرهنگی ایران نیز با اهدای هدایایی برای دانش‌آموزان، حمایت خود

را از تلاش‌های بنیاد یتیم زنان مسلمان تایلند اعلام کرد.

پس از مراسم اعطای بورس تحصیلی، مشاور خصوصی پادشاه تایلند به عنوان نماینده پادشاه گفت: ما برای بنیاد زنان مسلمان تایلند برای سازماندهی چنین رویدادی تشکر کنم و دانشجویانی که امروز بورسیه می‌شوند، ملاک انتخاب آن‌ها این است که باید عملکرد تحصیلی خوبی و اخلاق خوبی داشته باشند که هر دوی این موارد در آینده برای دانش‌آموزان مهم و جهت توسعه ملت ما مفید است.

وی ادامه داد: بنابراین برای اینکه انتخاب دانش‌آموزان از این استاندارد استفاده کنیم داشتن نتایج تحصیلی خوب به تنهایی نمی‌تواند باعث موفقیت دانش‌آموزان شود و دانشجویان باید مطابق با شیوه‌های اجتماعی خوب رفتار کنند.

توافق دانشگاه بمبئی و خانه فرهنگ ایران

پیرو پیشنهاد دانشگاه بمبئی و استقبال خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در بمبئی

تفاهمنامه همکاری ایران و اندونزی

محمد رضا ابراهیمی، راینز فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اندونزی و فردوس، مدیرعامل و اعضای اتحادیه سایبری رسانه‌های اندونزی دیدار و گفت‌وگو کردند.

ابراهیمی به تشریح فعالیت‌های نمایندگی فرهنگی کشورمان پرداخت و گفت: دو کشور ایران و اندونزی دارای اشتراکات فرهنگی بوده و ایران توجه و علاقه خاصی به ارتقای سطح مبادلات فرهنگی با کشور دوست و مسلمان اندونزی دارد.

وی افزود: ایران و اندونزی رابطه تاریخی طولانی با یکدیگر داشته و در برهه کنونی در سطوح مختلف و در سازمان‌های بین‌المللی همکاری نزدیکی با هم دارند.

راینز فرهنگی کشورمان خواستار گسترش همکاری‌های رسانه‌ای میان دو کشور شد و خاطرنشان کرد: دیپلماسی فرهنگی به معنای استفاده از ابزارها و مکانیسم‌های فرهنگی برای معرفی و انتقال فرهنگ و تمدن یک سرزمین به سرزمین دیگر است که بخش عمده آن از طریق رسانه‌ها به ویژه فیلم‌ها و سریال‌ها انجام می‌شود.

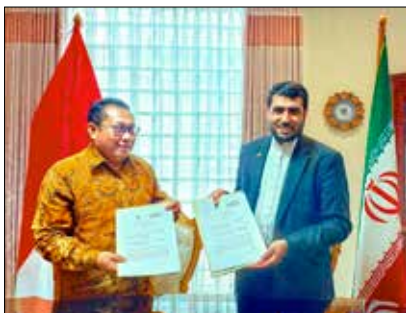
فردوس، مدیرعامل اتحادیه رسانه‌های سایبری اندونزی گفت: معرفی ایران و ظرفیت‌های آن از جمله برنامه‌های مهم این اتحادیه است.

در پایان این دیدار، میان راینز فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه سایبری رسانه‌های اندونزی، تفاهمنامه همکاری فرهنگی امضا شد. تبادل هیأت‌های رسانه‌ای، ایجاد و بستر آموزش رسانه‌ای، استفاده از تکنیک‌های خبری و رسانه‌ای و تجربیات دو کشور بخشی از این تفاهم‌نامه است.

نقش دانشگاه در روابط فرهنگی ایران و قزاقستان

وینار مشترک دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه ناخوز قزاقستان به همت وابستگی فرهنگی سرکنسولگری کشورمان در آلماتی برگزار شد.

حسین آقازاده، وابسته فرهنگی و رئیس خانه

باستانی و پهلوانی به سرپرستی رئیس فدراسیون ورزش‌های پهلوانی کشورمان در این جشنواره از دیگر جاذبه‌های جشنواره سوم بود. از دیگر ویژگی‌های این جشنواره می‌توان به حضور سرآشپزهایی از استان‌های اصفهان، تهران، کاشان و آذربایجان شرقی و دیگر هنرمندان اشاره کرد.

گردهمایی شاعران به مناسبت سالگرد استقلال پاکستان

در آستانه هفتاد و هفتمین سالگرد استقلال جمهوری اسلامی پاکستان، محفل مشاعره ویژه کل پاکستان به همت حکومت بلوچستان با حضور شاعرانی از کوئته، اسلام‌آباد، سرگودها، تونسہ شریف، مظفرآباد، رحیم یار خان، لاهور، خیبر پختونخواه، فیصل‌آباد، راولپندی و کراچی در سالن همایش‌های دانشگاه بانوان سردار بهادرخان برگزار شد.

سید ابوالحسن میری، وابسته فرهنگی و مسئول خانه فرهنگ ایران در کوئته به دعوت اداره کل فرهنگی به عنوان مهمان ویژه افتخاری در این

محفل حضور یافت.

نورمحمد جوگیزئی، دبیرکل فرهنگی حکومت بلوچستان، ساجده نورین، رئیس دانشگاه بانوان سردار بهادرخان کوئته، سرور جاوید، از ادبای معروف ایالت بلوچستان، ده‌ها تن از شخصیت‌های فرهنگی، ادبی و صدها دانشجو از دانشگاه بانوان و دانشکده‌های دخترانه کوئته در این برنامه حضور داشتند. شاعران با سبک‌های منحصر به فرد خودشان، دلنوشته‌های خود را در قالب شعر اردو با مضامین فرهنگ میهن پرستی، استقلال، حاکمیت، نفی سلطه بیگانگان و روحیه فداکاری برای وطن ارائه کردند.

میری، وابسته فرهنگی و مسئول خانه فرهنگ ایران در کوئته در سخنان خود، سالگرد استقلال پاکستان را به ملت و دولت این کشور تبریک گفت و یاد و خاطره محمد علی جناح و علامه اقبال لاهوری را گرامی داشت و اشعاری فارسی درباره دوستی ایران و پاکستان به خوانش گرفت.

هندوستان، دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه بمبئی برای گذراندن واحد درسی کارورزی (اینترنشیپ) خود می‌توانند با در دست داشتن نامه رسمی از دپارتمان فارسی به این نمایندگی مراجعه کنند.

خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در بمبئی در جهت گسترش آموزش زبان و ادبیات فارسی در هند، تلاش دارد با ارائه موضوعات کاربردی به دانشجویان تحصیلات تکمیلی، انگیزه آنان را برای ادامه فعالیت در زمینه گسترش زبان فارسی تقویت کند.

همچنین، به آن دسته از دانشجویان تحصیلات تکمیلی که مایل به راه اندازی دوره‌های کوتاه مدت زبان و ادبیات فارسی در دانشکده و موسسات آموزشی باشند، اعلام کرده است که مورد حمایت این نمایندگی قرار می‌گیرند که این پیشنهاد با استقبال مواجه شده است.

حضور ایران در جشنواره فرهنگ، هنر و غذای ارمنستان

جشنواره بین‌المللی نواسرد، جشنواره‌ای که هر ساله بهانه‌ای برای تجدید دیدار فرهنگ‌ها و آداب و رسوم ایران و ارمنستان می‌شود، امسال (۲۰ مردادماه) در استان سیونیک شهر سیسیان ارمنستان برگزار شد.

این جشنواره به منظور توسعه و تقویت روابط فرهنگی بین ایران و ارمنستان به همت فدراسیون گردشگری این کشور و هماهنگی شهرداری سیسیان و سرکنسولی جمهوری اسلامی ایران در قاپان و با مشارکت و همکاری راینز فرهنگی ایران در ارمنستان و حمایت سفارت کشورمان، در سیسیان یکی از شهرهای مهم استان هم‌مرز با ایران برپا شد.

در سومین دوره این رویداد فرهنگی، شاهد حضور پررنگ هنرمندان، صنعتگران و آشپزهای ایرانی بودیم که با ارائه آثاری متنوع و چشم‌نواز، جلوه‌ای از غنای فرهنگی کشورمان را به نمایش گذاشتند. در این دوره از جشنواره، حضور شایسته ۲۵ هنرمند و فعال حوزه غذا و لباس ایرانی از استان خوزستان بسیار قابل توجه بود.

همچنین، حضور نوجوانان تیم ورزش‌های

فرهنگ کشورمان در آلمانی، موسی عبدالهی، معاون بین الملل دانشگاه علامه طباطبایی، خانم آیگریم رایمنانوا، معاون بین الملل دانشگاه نارخوز و جمعی از اساتید و دانشجویان در این وبینار شرکت کردند.

عبدالهی ضمن ارایه پاورپوینت معرفی دانشگاه علامه طباطبایی، ظرفیت‌ها و زمینه‌های همکاری را تشریح کرد و خانم آیگریم رایمنانوا، معاون دانشگاه نارخوز نیز پاورپوینت معرفی دانشگاه را ارایه داد.

در پایان وبینار، طرفین به بررسی نقش مهم دانشگاه‌ها در مدار توسعه روابط فرهنگی دو کشور پرداختند و بر آغاز همکاری‌های علمی و دانشگاهی بین دو کشور ایران و قزاقستان تأکید کردند.

دانشگاه نارخوز یکی از دانشگاه‌های مورد تأیید قزاقستان توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و در رشته‌های علوم انسانی جز دانشگاه‌های شناخته شده و معروف قزاقستان است که به آموزش کاربردی می‌پردازد.

پیش‌تر، محسن فغانی، سرکنسول و حسین آقازاده، وابسته فرهنگی کشورمان از دانشگاه نارخوز بازدید و با مسئولان دانشگاه مذاکره داشته است.

ارتقای تعاملات فرهنگی با جامعه اشرفیه پاکستان

مهران موحدفر، سرکنسول و اصغر مسعودی، وابسته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لاهور، از جامعه اشرفیه بازدید کرده و با مسئولین این جامعه از جمله حافظ فضل الرحیم اشرفی، رئیس، و حافظ ارشد عبید، مدیر این حوزه علمیه، دیدار و گفت‌وگو کردند.

موحدفر، سرکنسول کشورمان در لاهور ضمن قدردانی از نقش مؤثر جامعه اشرفیه در برقراری صلح و امنیت در ایام محرم و تقدیر از اقدامات این حوزه برای محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی علیه غزه اظهار داشت: مسئله فلسطین دیگر مسئله یک ملت و یا یک مذهب نیست، بلکه اکنون به یک مسئله انسانی تبدیل شده است و تمامی انسان‌ها اعم از نژاد و مذهب

در اقصی نقاط جهان از مردم مظلوم فلسطین حمایت می‌کنند، البته مردم پاکستان در حمایت از مردم فلسطین در ردیف اول قرار دارند.

مسعودی، مسئول خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در لاهور با اشاره به نامه مقام معظم رهبری به جوانان آمریکایی اظهار داشت: این نامه تأکیدی بر اهمیت حمایت از مردم مظلوم فلسطین و محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی است. جوانان آمریکایی با آگاهی و درک عمیق از وضعیت فلسطین، نقش مهمی در ایجاد تغییرات مثبت و افزایش آگاهی جهانی در مورد حقوق بشر و عدالت دارند. ما امیدواریم که بتوانیم از طریق تعاملات فرهنگی و آموزشی، این پیام را به جهان منتقل کنیم.

تبلور ارتباطات فرهنگی ایران و ترکیه

سید قاسم ناظمی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آنکارا در محل اتحادیه نویسندگان ترکیه با موسی کاظم آریجان، رئیس اتحادیه نویسندگان و جمعی از اعضای این اتحادیه دیدار و گفت‌وگو کرد.

ناظمی با اشاره به سابقه همکاری‌های علمی و فرهنگی بین اتحادیه نویسندگان ترکیه و رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آنکارا، آمادگی خود را برای تداوم و توسعه این همکاری‌ها در زمینه‌های علمی، فرهنگی ادبی و هنری اعلام کرد.

رایزن فرهنگی کشورمان پیشنهاد کرد که در سال ۲۰۲۵ میلادی که از سوی مقامات دو کشور به عنوان «سال فرهنگی ایران و ترکیه» نامگذاری شده است، برنامه‌هایی را تعریف و مورد اجرا گذاشته شود.

موسی کاظم آریجان، رئیس اتحادیه نویسندگان ترکیه که همزمان ریاست دانشگاه علوم اجتماعی آنکارا را نیز بر عهده دارد، همکاری‌های فرهنگی را منوط به اصل متقابل بودن دانست.

وی گفت: اتحادیه نویسندگان، دانشگاه ایلدریم بایزید و دانشگاه علوم اجتماعی آنکارا آماده همکاری با ایران در زمینه موضوعات مشترک فرهنگی، ادبی و تاریخی دو کشور هستند.

توسعه همکاری‌های سینمایی ایران و عراق

حجت الاسلام غلامرضا اباذری، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد با حضور در دایره سینما و تئاتر وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار تاریخی عراق با جبار جودی، مدیرکل سینما و تئاتر وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار تاریخی عراق دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار در مورد اهمیت سینما و نقش موثر آن در آموزش جامعه و شناخت تاریخ و حفظ حافظ تاریخی کشورها بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

جبار جودی در خصوص وضعیت سالن‌های سینما و تئاتر در عراق، مشکلات اقتصادی در خصوص حمایت از تولید فیلم و سریال در عراق و شرایط حاکم بر هنر سینما و تئاتر در عراق، گزارشی را ارائه داد.

وی همچنین، با ارایه نکاتی در خصوص حضور عراق در جشنواره‌های فیلم عربی و بین‌المللی، از نقش نخست وزیر به دلیل حمایت مستمر از سینمای عراق تمجید کرد.

اباذری، ضمن تأکید بر توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران در حوزه سینما در عرصه‌های نیروی انسانی و فنی و وجود شهرک‌های سینمایی متعدد و با اشاره به تفاهم نامه سینمایی موجود بین دو کشور که در سال‌های گذشته به امضا رسیده است، پیشنهاداتی ارائه داد.

ساخت فیلم سینمایی با همکاری مشترک وزارت فرهنگ عراق و وزارت فرهنگ و ارشاد جمهوری اسلامی ایران با موضوع همکاری دو کشور برای غلبه بر فتنه داعش، برگزاری دوره‌های تخصصی سینمایی در رشته‌های گریم، نورپردازی، سناریو نویسی، کارگردانی و... با همکاری مشترک رایزنی فرهنگی ایران در بغداد و دایره سینما و تئاتر وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار تاریخی عراق از جمله پیشنهادات اباذری بود.

پایان دوره آموزش فارسی در دانشگاه علوم سنگال

مراسم اختتامیه پایان دوره آموزش زبان فارسی با حضور ۳۵ تن از دانشجویان رشته‌های

نفت و گاز در دانشگاه مطالعات عالی علوم سنگال (EHES) در چارچوب برنامه مصوب «حمایت از فعالیت‌های فرهنگی کلوب زبان فارسی» برگزار شد.

در این مراسم، عسگری، سفیر کشورمان و «آلوار سار» رئیس «انستیتو جامعه آفریقایی و مدیریت مهندسی اجتماعی ICAGI» و «محمد جوپ» رئیس دانشگاه علوم و فن آوری DAUST و استاد «گورگی سی»، استاد «عیسی دوکوره» از دانشگاه شیخ آنتاجوب، شیخ «ممدو جاین» و پروفیسور «مختارگی» حضور داشتند.

خانم «فاطمه جوپ» به موضوع اهمیت علم و دانش پرداخت و از تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران برای تبادلات علمی و دانشگاهی و ترویج زبان فارسی در دانشگاه تشکر کرد.

«پروفیسورگی» عضو انجمن دوستی و هماهنگ کننده فعالیت‌های کلوب فارسی، خلاصه‌ای از فعالیت کلوب زبان فارسی در مدارس و دانشگاه‌ها پس از تعطیلی گروه زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه داکار و در زمینه ترویج و

هزار دارند و کشور ایران به لحاظ تولید مقالات علمی نیز در جایگاه نخست منطقه قرار دارد.

وی اظهار داشت: با هماهنگی به عمل آمده با سازمان امور دانشجویان کشور و یکی از مؤسسات آموزشی تانزانیا، فراخوانی برای اعطای بورس تحصیلی به جوانان مستعد تانزانیا داده شده است تا ۵۰ بورس تحصیلی ایران در مقاطع مختلف تحصیل به جوانان تانزانیا اعطا شود و استقبال خوبی از این فراخوان شده است. محمد حافظ خلفان ضمن تشکر از دولت جمهوری اسلامی به خاطر تخصیص بخشی از بورس‌های تحصیلی به جوانان تانزانیا، خواستار تمدید دو ماهه زمان ثبت نام شد.

وی افزود: ایران در بسیاری از زمینه‌ها به خصوص در عرصه سلامت پیشرفته است و ما تمایل داریم از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم. محمد حافظ خلفان عنوان کرد: به زودی قرار است یک نمایشگاه در خصوص توریسم سلامت در زنگبار برگزار کنیم و علاقه‌مندیم شرکت‌هایی از جمهوری اسلامی ایران در این

نمایشگاه شرکت کنند.

توسعه زبان فارسی را بیان کرد.

وی افزود: جمهوری اسلامی ایران در خصوص توسعه روابط همه جانبه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و آموزشی خدمات زیادی را تاکنون به کشور سنگال ارائه کرده است.

علیرضا وزین، رایزن فرهنگی در خصوص اهمیت زبان فارسی و فراگیری زبان فارسی که موجب شناخت ادبیات و فرهنگ ایران و مردم آن می‌شود، سخن گفت.

دعوت به نمایشگاه «توریسم سلامت» زنگبار

محسن معارفی، رایزن فرهنگی کشورمان در تانزانیا و محمد حافظ خلفان، رئیس دفتر رئیس جمهور تانزانیا دیدار و در خصوص وضعیت آموزش عالی در ایران گفت‌وگو کردند.

معارفی در سخنانی، با معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و دانشگاهی ایران گفت: ایران جایگاه بالایی در عرصه آموزش عالی دارد و حدود ۳۵ دانشگاه ایران در رتبه بندی‌های جهانی رتبه زیر

آموزش زبان فارسی در این مرکز بر اساس ۳ روش آموزشی از جمله کتب آموزشی بنیاد سعدی و کتاب (آموزش نوین زبان فارسی) تألیف احسان قبول و کتاب (مجموعه آموزشی پرفا) تألیف مهین ناز میردهقان است که به دور روش برخط و حضوری برگزار می‌شود.

در پایان دوره از فراگیران آزمون کتبی و شفاهی گرفته می‌شود و به قبول شدگان گواهی پایان دوره از رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در عراق اعطا خواهد شد.

شصت و هفتمین دوره آموزش زبان فارسی در لاذقیه

آیین افتتاحیه شصت و هفتمین دوره آموزش زبان فارسی با حضور علیرضا فدوی، وابسته فرهنگی کشورمان و نماینده بنیاد سعدی در لاذقیه، فراگیران دوره‌های قبل، داوطلبان جدید و اساتید زبان فارسی در مرکز آموزش زبان فارسی لاذقیه برگزار شد.

فدوی، مسئول خانه فرهنگ کشورمان و نماینده بنیاد سعدی در لاذقیه، آموزش زبان جدید را پنجره‌ای به دنیای شکفت‌انگیز سایر تمدن‌ها و فرهنگ‌ها توصیف کرد و لازمه آشنایی با تمدن عظیم فارسی و اسلامی کشورمان را یادگیری زبان شیرین فارسی دانست به ویژه اینکه به علت اشتراک الفبا و بسیاری از واژه‌ها، برای عرب زبانان بسیار سهل‌تر و دست‌یافتنی‌تر از دیگر اقوام است.

وابسته فرهنگی کشورمان با اشاره به جایگاه زبان فارسی به عنوان دومین زبان عالم اسلام، اظهار داشت: فرهنگ ایرانی دریایی از معارف عمیق انسانی و اسلامی است که غور در آن نیاز به تسلط به زبان فارسی دارد.

دوره‌های آموزش زبان فارسی در لاذقیه بر دوازده سطح از مقدماتی تا فوق میانی بر اساس شیوه آموزشی بنیاد سعدی در محل خانه فرهنگ کشورمان، اتاق ایران در دانشگاه تشرین برگزار می‌شوند و در این دوره بیش از هشتاد فارسی‌آموز در ۹ کلاس و ۷ سطح مشغول تحصیل شدند.

پایان دوره «زن و خانواده» در لبنان

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لبنان با همکاری معاونت فرهنگی حزب الله، مرحله دوم دوره تخصصی «زن و خانواده» را با حضور اساتید، طلاب حوزه علمیه به همراه خواهران تشکیل‌ها و مؤسسات تربیتی و رسانه‌ای زنان و فعالان عرصه‌های زنان، خانواده، آموزش و رسانه برگزار کرد.

این دوره به مدت چهار روز به طول انجامید و شامل ۲۰ جلسه آموزشی بود که شامل عناوین مختلف تحت عنوان اصلی زن و خانواده در اندیشه امام خامنه‌ای (مدظله العالی) می‌شود.

مراسم افتتاحیه این دوره با حضور سید کمیل باقرزاده، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لبنان برگزار و عناوینی چون زن و خانواده در اندیشه امام خامنه‌ای، زن و خانواده در فرهنگ و تمدن غرب و زن و خانواده در نظام جمهوری اسلامی ایران ارائه شد.

در سومین روز دوره، کتاب «زن به زبان قرآن» تألیف مجید دهقان با حضور خواهران به همراه

نمایشگاهی از جدیدترین سری کتاب‌های حضرت امام خامنه‌ای در حوزه زنان، رونمایی و امضا شد.

این دوره که با گفت‌وگویی کارگامی درباره فعال‌سازی مکانیسم‌هایی برای تطبیق معارف دوره در مؤسسات جامعه شیعه لبنان بود، پایان یافت.

افزایش همکاری‌های فرهنگی و علمی ایران و سوریه

حمیدرضا مختص‌آبادی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه با اعضای آکادمی شیراز در سوریه دیدار و گفت‌وگو کرد. مختص‌آبادی درباره فعالیت‌ها و توانایی‌های رایزنی فرهنگی ایران و همکاری‌هایی که با آکادمی شیراز می‌تواند داشته باشند، سخن گفت.

وی افزود: مردم سوریه شناخت دقیقی از ایران ندارند به همین منظور وظیفه ماست باید سعی کنیم جمهوری اسلامی ایران را به مردم سوریه معرفی و اعتماد مردم را به جمهوری اسلامی ایران جلب کنیم.

مختص‌آبادی اظهار داشت: روابط ایران و سوریه راهبردی است که باید از این فرصت‌ها به درستی استفاده کرد و با کمک و تعامل یکدیگر فرهنگ و تمدن ایران اسلامی را در کشور سوریه گسترش دهیم.

وی خاطرنشان کرد: جبهه مقاومت که نقطه مشترک بین مردم ایران و سوریه است را باید در این کشور تقویت کنیم. به عنوان مثال می‌توان جشنواره‌های بین‌المللی مانند مسابقات بین‌المللی قرآن کریم و سایر فعالیت‌های فرهنگی و علمی با محوریت کشور سوریه برگزار کنیم.

صبحی، از مدیران آکادمی شیراز هم اظهار داشت: برای معرفی هرچه بیشتر ایران اسلامی لازم است فیلمسازان و مستندسازان ایرانی و سوری همکاری لازم داشته باشند. ما در همه زمینه‌های فرهنگی و هنری حاضر به همکاری با رایزنی فرهنگی ایران هستیم.

تقویت همکاری دوجانبه فرهنگی ایران و سوریه

سوریه

جمعی از اعضای اتحادیه نویسندگان لبنانی به سرپرستی احمد نزال، دبیرکل این اتحادیه، خانم دریه فرحات، مسئول بخش آموزش اجتماعی اتحادیه، طونی مطر، مسئول دبیرخانه اتحادیه به همراه ایهاب حماده، نماینده مجلس لبنان با سید کمیل باقرزاده، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لبنان دیدار کرد.

احمد نزال، دبیرکل اتحادیه نویسندگان لبنان اظهار داشت: ما در این برهه حساس نیازمند توصیه‌های حکیمانه رهبر عظیم‌الشان جمهوری اسلامی ایران هستیم؛ رهبری که از حمایت و دفاع از جنبش‌های مقاومت در لبنان، فلسطین و کل منطقه از هیچ نوع حمایتی دریغ نکرده و همواره در کنار ملت‌های مظلوم جهان در مبارزه با توطئه‌های خبیثانه دشمن، بوده است.

ایهاب حماده، نماینده مجلس با تأکید بر ضرورت تعمیق روابط فرهنگی ایران و لبنان خواستار برگزاری فعالیت‌های فرهنگی و کارگاه‌های ادبی شد و گفت: این نوع فعالیت‌ها

در تبیین تأثیر متقابل زبان عربی و فارسی بر یکدیگر و نقش مشترک آن در تشکیل ساماندهی افکار و اعتقادات افراد جامعه بسیار مؤثر بوده است که این خود یکی از مؤلفه‌های اصلی تشکیل هویت، شخصیت و فرهنگ جوامع محسوب می‌شود.

باقرزاده، رایزن فرهنگی کشورمان اظهار داشت: تعمیق و توسعه روابط فرهنگی بین دو کشور ایران و لبنان در اولویت‌های رایزنی فرهنگی بوده که همواره آمادگی خود را بابت هرگونه فعالیت‌های مشترک فرهنگی در این مسیر جهت ارائه برنامه‌ها و راهکارهای بنیادین را اعلام کرده است.

دیدار هنرمندان گیلانی با رایزن فرهنگی ایران در بغداد

هنرمندان و فعالان حوزه صنایع دستی استان گیلان ضمن حضور در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد با حجت‌الاسلام غلامرضا اباذری، رایزن فرهنگی کشورمان دیدار و در خصوص زمینه‌های همکاری و عرضه محصولات صنایع دستی ایرانی در عراق گفت‌وگو کردند.

این دیدار به همت مرکز تجاری ایران در نجف اشرف و با حضور ۲۵ تن از هنرمندان صنایع چرم، خراطی، سفال، گلیم و حصیر استان گیلان و تعدادی از فروشگاه‌داران فعال این استان انجام شد.

مرتضی هدایتی، رئیس مرکز تجاری ایران در نجف هدف از اعزام این هیأت به عراق را حفظ زنجیره ارزش و تقویت صادرات و ارزآوری و ثبات اشتغال خرد در کشور دانست.

وی راه اندازی سامانه مجازی ترمه برای عرضه محصولات صنایع دستی و زمینه‌سازی برای برگزاری رویدادهای صنایع دستی استان‌های مختلف را از برنامه‌های در دست اقدام این مرکز مطرح کرد.

رئیس مرکز تجاری ایران در نجف، حضور فعال در حوزه مد و لباس ایرانی را از برنامه‌های آتی این مرکز بیان کرد.

حجت‌الاسلام غلامرضا اباذری رایزن فرهنگی

ایران هم قرابت‌های فرهنگی و تاریخی و علاقه مردم عراق به محصولات ایرانی را یکی از فرصت‌های پیش روی صنایع دستی کشور دانست.

وی ضرورت بازاریابی و شناسایی ذائقه فرهنگی مردم عراق برای تولید محصولات متناسب با علاقه آن‌ها را یکی از ضرورت‌های مقدماتی تولید محصولات عنوان کرد و بر فرهنگ‌سازی و استمرار عرضه محصولات برای تغییر ذائقه مردم عراق تأکید داشت.

در پایان مقرر شد؛ در خصوص برگزاری رویدادهای صنایع دستی با مشارکت رایزنی فرهنگی کشورمان در بغداد و مرکز تجاری ایران در نجف اشرف جلسات هماهنگی برگزار شود.

تجلیل فارسی‌آموزان مدرسه چاروی سنگال

در چارچوب برنامه مصوب «حمایت از فعالیت‌های فرهنگی کلوب زبان فارسی»، رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سنگال، مراسم جشن پایان دوره آموزش زبان فارسی در مدرسه Ndiawar Diagne منطقه «چاروی» داکار را برگزار کرد.

در این مراسم، تعداد ۲۱ دانش‌آموز دوره راهنمایی، گواهینامه دوره آموزش زبان و تمدن فارسی را برای سال تحصیلی ۲۰۲۴-۲۰۲۵ دریافت کردند.

«ممدو مختارگی» عضو انجمن دوستی و هماهنگ کننده فعالیت‌های کلوب مذکور، ضمن تقدیر از خدمات جمهوری اسلامی ایران به کشور سنگال در زمینه‌های مختلف آموزشی و فرهنگی و اقتصادی؛ بر نقش رایزنی فرهنگی کشورمان به عنوان نماینده «بنیاد سعدی» در مسیر و روند توسعه فعالیت‌های کلوب زبان فارسی در جهت آموزش زبان فارسی بین دانش‌آموزان سنگالی پرداخت.

«عبدو کریم انجای» رئیس مدرسه جاویر جان از تلاش فراگیران و زحمات «حسن چاو» مدرس زبان فارسی تقدیر و برای پیشرفت آنان در تحصیل و دانش‌آموزی آرزوی موفقیت کرد. علیرضا وزین، رایزن فرهنگی کشورمان با اشاره به اهمیت زبان فارسی گفت: از رهگذر

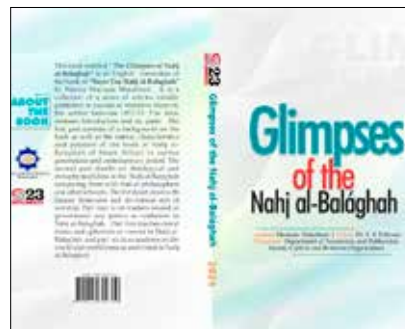

فراگیری زبان فارسی، پنجره وافق جدیدی برای شما گشوده می‌شود و می‌توانید با جهان بینی و فرهنگ جدید آشنا شوید.

انتشار «سیری در نهج البلاغه» در نیجریه

به منظور معرفی آموزه‌های اصیل دینی مبتنی بر فرهنگ ناب تشیع در جهان به ویژه در بین جامعه شیعیان در عرصه بین‌المللی، رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در نیجریه با همکاری مرکز ساماندهی چاپ و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی، کتاب «سیری در نهج البلاغه» را به زبان انگلیسی در کشور نیجریه منتشر کرد.

این کتاب مجموعه مقالات بهم پیوسته‌ای است که در سال‌های ۱۳۵۲-۱۳۵۱ در مجله «مکتب اسلام» توسط استاد شهید مطهری به رشته تحریر درآمد تا به گنجینه‌ای گرانبها مبدل شود. «سیری در نهج البلاغه» دارای یک مقدمه و هفت بخش است. شهید مطهری در مقدمه به نحوه آشنایی خود با نهج البلاغه و وجه تسمیه

کتاب که حاکی از سیر و گردشی در این اقیانوس عظیم و بیکران معرفت و معنویت است، اشاره می‌کند و موضوعاتی چون نهج البلاغه و اندیشه‌های کلامی، تلقی نهج البلاغه از عبادت، حکومت و عدالت، ارزش دنیا از نظر قرآن و نهج البلاغه را مورد بحث قرار می‌دهد.

این اثر ارزشمند به همت مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی سازمان به زبان انگلیسی ترجمه و پس از بومی‌سازی و ویراستاری نهایی، توسط رایزنی فرهنگی کشورمان از طریق مشارکت بخش علمی و فرهنگی جنبش اسلامی شیعیان در نیجریه و انتشارات اسکای لاینز ۲۳ نیجریه در تیراژ ۵۰۰ نسخه در مردادماه سال ۱۴۰۳ به چاپ رسید.

رایزنی فرهنگی کشورمان در نیجریه به منظور حمایت از نشر این کتاب، تعداد ۲۰۰ نسخه از این کتاب را خریداری و در مجامع علمی، دانشگاهی و نهادهای دینی و مذهبی این کشور توزیع کرده است.

ایجاد فرصت مطالعاتی برای کشور زیمبابوه

در نشست تخصصی، ظرفیت‌های حوزه آفریقای جنوبی به‌ویژه کشور زیمبابوه در معاونت امور بین‌الملل آستان قدس رضوی، بررسی شد.

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در زیمبابوه در ادامه این جلسه، گفت: مهم‌ترین هدف ما معرفی فرهنگ و تمدن اسلامی ایرانی و انقلابی در خارج از کشور و تبیین ویژگی‌های انقلاب، برای مردم در سراسر دنیا است.

حمید بختیار، افزود: در کشورهای خارجی عموم مردم تمایل زیادی به شناخت انقلاب دارند، فعالیت‌های تبلیغ دینی نیز توسط افراد بومی و سازمان‌های مردم‌نهاد همان کشورها برای معرفی اسلام و شیعه انجام می‌شود و در حوزه رسانه، تولید فیلم‌های کوتاه راجع به ایران، ملاقات با سردبیران روزنامه‌های مختلف، تعمیق و اتصال روابط مجموعه‌های رسانه‌ای با عوامل رسانه‌ای در کشورهای هدف، از جمله فعالیت‌های رایزنی است.

بختیار خاطرنشان کرد: رایزنی می‌تواند

دانشگاه‌های ایران را به دانشگاه‌های کشورهای هدف از طریق تبادلات استاد و یا دانشجوی در جنوب آفریقا، متصل کند.

وی تصریح کرد: یکی دیگر از اقدامات رایزنی فرهنگی مبارزه با اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی، ایجاد هم‌گرایی بین ادیان الهی در راستای پیشبرد اهداف اسلام، القاء آموزه‌های قرآنی و نهج البلاغه در قالب موضوعات حقوق بشری و احترام به حقوق زنان با عامه مردم و نخبگان در قالب‌های مختلف است.

وی افزود: جامعه مسلمانان در زیمبابوه ۵۰۰ هزار نفر هستند که اکثر آن‌ها می‌توانند در بحث زیارت به ایران مراجعه کنند، آنان قادر به مسلک هستند، پنج‌تن آل عبا را قبول دارند و حتی در تاسوعا و عاشورا عزاداری می‌کنند، این جامعه شیعه اگر یکی دو هفته به مشهد مشرف شوند و زیارت کنند می‌توانند به تسری بحث زیارت و ترویج معارف علی بن موسی الرضا^(ع) در میان جامعه زیمبابوه، کمک کنند.

ضیافت شام با حضور تیم المپیک ایران

به مناسبت حضور تیم المپیک ایران در فرانسه و به منظور قدردانی از زحمات اعضای تیم، مراسمی در رزیدانس سفیر جمهوری اسلامی ایران در پاریس برگزار شد.

در این مراسم، اعضای تیم المپیک ایران، مسئولین و کادر فنی حضور داشتند. پس از پایان ضیافت شام، هدایایی به رسم یادبود تقدیم ورزشکاران کشورمان شد.

همچنین به مناسبت شهادت قهرمان مبارز فلسطینی اسماعیل هنیه، مراسم بزرگداشتی روز پنجشنبه ۱۱ مرداد در ساختمان بینو پاریس برگزار شد. در این مراسم، حجت‌الاسلام سرلک به ایراد توضیحاتی پیرامون لزوم داشتن هدف در هر زمینه‌ای از زندگی پرداختند که شامل مسابقات المپیک و مدال آوری نیز می‌شود. در بخشی از این مراسم، خبرنگاران برخی از خبرگزاری‌ها با خانم شادمهری، رایزن فرهنگی ایران در فرانسه در خصوص شهادت شهید هنیه گفت‌وگو کردند.

معرفی خوشنویسی ایران به پنج زبان

شبکه بین‌المللی تلویزیون بریکس اعلام کرد که به عنوان نخستین شبکه، فیلم مستند «نقطه» درباره هنر خوشنویسی ایران را به پنج زبان نمایش خواهد داد.

این فیلم مستند که در ایران و روسیه فیلمبرداری شده است، برای مخاطبان پرشمار در کشورهای بریکس به نمایش گذاشته خواهد شد.

این اثر «امیر ولی‌نژاد» کارگردان به کتابخانه محتوای ویدیویی تلویزیون بریکس اضافه می‌شود که شامل فیلم‌ها و برنامه‌های تولیدکنندگان خارجی از جمله برزیل، روسیه، هند، چین، آفریقای جنوبی، مصر، آرژانتین و ونزوئلا است.

نخستین نمایش تلویزیونی فیلم «نقطه» در تلویزیون بریکس انجام می‌شود. این فیلم مستند به زبان‌های انگلیسی، چینی، اسپانیایی و پرتغالی از طریق پایگاه اینترنتی شبکه تلویزیونی بریکس در دسترس خواهد بود.

فیلم نقطه ساخته امیر ولی‌نژاد از تاریخ و هنر خوشنویسی ایرانی می‌گوید که عنصر اصلی آن نقطه است. کارگردان این فیلم معتقد است: فیلم نقطه، بیننده را با گونه‌ای از هنرهای زیبا مانند خوشنویسی آشنا می‌کند. خوشنویسی ایرانی دنیایی خاص و زبان مقدس خاصی است که برخاسته از سنت رونویسی متون قرآن کریم، محبوبیت زیادی پیدا کرده و در عرصه‌های مختلف کاربرد پیدا کرده است.

سردبیر شبکه بریکس هم گفت: فیلم نقطه پیش از این جوایز حرفه‌ای زیادی را کسب کرده است و هم اینک در حال آماده‌سازی نخستین نمایش گسترده این فیلم از طریق این شبکه هستیم.

جشنواره «نقش دوستی» در مسکو

جشنواره نقاشی با عنوان «نقش دوستی» که به ابتکار و همت رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون روسیه و با همکاری آکادمی آبرنگ و هنرهای زیبای مسکو به نام آندریاکی در سطح مردمی و بین هنرمندان نقاش دو کشور

تدارک دیده شده با برگزاری آیین افتتاحیه، روز چهارشنبه ۲۴ مردادماه کار خود را آغاز کرد.

در مراسم افتتاحیه این رویداد که با حضور کاظم جلالی، سفیر جمهوری اسلامی ایران و مسعود احمدوند، رایزن فرهنگی کشورمان برگزار شد، برخی فعالان عرصه فرهنگی، هنرمندان و اهالی رسانه از دو کشور شرکت داشتند.

رایزن فرهنگی کشورمان اظهار داشت: این جشنواره فرآیندی شش ماهه را طی کرده و در مدت تعیین شده پس از انتشار فراخوان، افزون بر ۶۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره در تهران و مسکو ارسال شدند.

وی ادامه داد: در این جشنواره که ۱۰۰ اثر درباره سوره‌های مختلف از ایران توسط هنرمندان روس و در مقابل ۱۰۰ اثر درباره موضوعات مربوط به روسیه از هنرمندان ایرانی و ۴۰ اثر از اساتید دو کشور در این رشته که مختص این رویداد خلق شده بودند، توسط گروهی از داوران بین‌المللی به عنوان منتخب اعلام شدند. احمدوند بیان کرد: نمایشگاه آثار برگزیده به

مدت یک ماه در مسکو برپا خواهد بود و پس از آن، یک ماه در هر یک از شهرهای سن‌پترزبورگ و قازان به نمایش در می‌آیند.

گفت‌وگوی مدیران سینمای ایران و روسیه

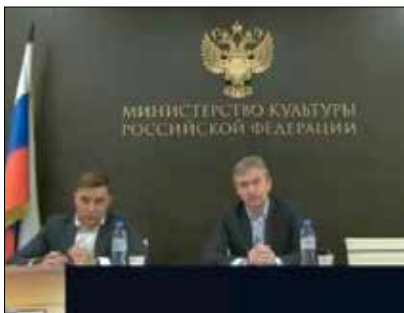
با هماهنگی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون روسیه، نشست برخط تمهیدات برپایی نخستین جشنواره فیلم خزر با حضور محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی کشورمان، مسعود احمدوند، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مسکو، دیمیتری داویدنکو، رئیس دپارتمان سینما و توسعه دیجیتال و آنتون کوزتسوف، معاون دپارتمان روابط خارجی وزارت فرهنگ روسیه برگزار شد.

خزاعی، رئیس سازمان سینمایی با اشاره به توافقات صورت گرفته در جلسه بهمن ماه گذشته در تهران با حضور رئیس دپارتمان سینما و توسعه دیجیتال روسیه و مسئول سینمای کشور ترکمنستان درباره برگزاری دومین نشست شورای سیاستگذاری جشنواره فیلم خزر، خواستار تسریع در تدویم همکاری‌ها در این زمینه و برپایی دومین نشست این شورا شد.

وی با اشاره به تفاهم‌نامه منعقد شده بین وزارت فرهنگ کشورمان و وزارت فرهنگ روسیه دربار همکاری‌های سینمایی در سال ۱۴۰۱ این سند را پشتوانه مناسبی برای توسعه این همکاری‌ها به ویژه در زمینه تولید مشترک و اکران سینمایی دانست.

احمدوند، رایزن فرهنگی کشورمان در روسیه نیز، ضمن مروری بر سوابق همکاری‌های دو کشور در حوزه سینما در سنوات اخیر بر لزوم اجرای مصوبات جلسات پیشین شورای سیاستگذاری جشنواره فیلم خزر و تعهدات طرفین در خصوص سازماندهی اقدامات مربوط به برگزاری جشنواره فیلم خزر تأکید کرد.

داویدنکو، رئیس دپارتمان سینما و توسعه دیجیتال وزارت فرهنگ روسیه ضمن بیان نکاتی در خصوص موافقت این کشور با حضور در جشنواره فیلم خزر، خواستار بررسی سند ارسالی از سوی روسیه برای تولید مشترک به سبب بهره‌مندی از امکانات و جلب حمایت و مشارکت همه‌جانبه نهادهای روسی شد.

فصلنامه دیپلماسی فرهنگی

کاری از سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

cdrij.icro.ir

فصلنامه دیپلماسی فرهنگی

پژوهش‌نامه دیپلماسی فرهنگی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

۷	دیپلماسی گفتاری: تعامل سیاست، فرهنگ و ارتباطات حسن پاپور
۳۱	قدرت نرم دیپلماسی فرهنگی: پارادایم سیاست گذاری موفق آفرینای جنوب در دوره پسا آفریقای آسیه‌پاک مرید احمدی
۵۹	دیگانه سلاح و بیات: تحلیل گفتمان بازتابی جنگ غزه (هفتم اکتبر) در مطبوعات ایتالیا محمدحسین قائم‌عالی
۸۹	بر هم کنش الگوی توسعه ملی و دیپلماسی گفتاری رسانه های زاین پیرامون جنگ اسرائیل و حماس (۱۳۹۲-۱۳۹۳) رامین شمس‌آبادی
۱۳۱	دیپلماسی عمومی اسرائیل از طریق رسانه در فبال ایران در جریان عملیات طوفان الاقصی و حملات اسرائیل به نوار غزه کاظم موشی
۱۵۱	دیپلماسی گفتاری لشکره الکومیسنت درباره جنگ هفتم اکتبر غزه با اسرائیل مهدیه لاریان، ابوالقاسم عقیلی، مرگن

نمایه موضوعی

جستجو

مطالعات و دانش تجربی

محورهای موضوعی

مناطق و کشورها

خانه

آخرین خبرها

* دیدگاه خانم باکویانی، وزیر امور خارجه پیشین و رئیس کمیته دائمی وزارت دفاع و عضو دائمی کمیته امنیت و سیاست خارجی وزارت امور خارجه یونان در خصوص فلسطین

* افزایش طلاق و کاهش ازدواج در صربستان

* اقدامات دولت یونان در حوزه موسیقی یونانی و اشاعه موسیقی‌های یونانی‌زبان

* توسعه اندیشه حقوقی وکارکرد های آن در سازمان اسلامی محمدیه

* آئین عزاداری عاشورا در قوم پشتون شمال پاکستان

جشنواره دوربار در نیجره

شکست آلمان در مه‌ماز تزاردرستی ضد مسلمانان

خانواده در ترکیه و سیاستهای مرتبط با آن

بررسی های مؤسسه آمار ترکیه نشان می دهد که این کشور اگر چه در برخی عرصه گامهای مولفای داشته است...

پرگزیده

farhangemelal.icro.ir

مؤسسة فرهنگى وانتشارات بين المللى الهدى

مؤسسة فرهنگى وانتشارات بين المللى الهدى
Alhoda International, Cultural and Publishing Institution
مؤسسة الهدى الثقافية للنشر الدولى

مرکز مطالعاتی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی

پوی طرح

حمایت از ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی (تپ)

www.cotp.ir

دانشنامه جامعه و فرهنگ ملل

با ۷,۸۱۳ مدخل به زبان فارسی

مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

درباره دانشنامه ملل - شورای علمی دانشنامه ملل - فهرست القیابی مدخل‌ها

نظام‌نامه - شیوه‌نامه‌ها - کشورها

دانشنامه ملل

آسیا ▾ آفریقا ▾ اروپا ▾ آمریکا ▾ اقیانوسیه ▾

dmelal.ir

دروازه‌ای برای شناخت واقعی ملت‌ها

تجلی‌گاه فرهنگ قاره کهن

ircccacd.com

www.damaavand.net

پایگاهی برای شناخت ایران

سازمان فرهنگت و ارتباطات اسلامی

طرح جلد و طرح‌های داخلی این شماره
برداشتی از نگارگری‌های خلق‌شده
توسط هنرمند پسرآوازه کشورمان؛
استاد «محمود فرشچیان» است.

---

 icro.ir

---

 info@icro.ir

 [ble.ircro_ir](https://t.me/ble.ircro_ir)

---

 eitaa.comicro_ir

 [t.me/icro_gov](https://t.me/t.me/icro_gov)

---

 facebook.com/icro_ir

 [@icro.gov.ir](https://www.instagram.com/@icro.gov.ir)
